

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
THE AUDIOVISUAL COUNCIL OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46, Tel.: (+37322) 277551, fax: (+37322) 277471,
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md, <https://consiliuaudiovizual.md>

APROBAT
Decizia Consiliului Audiovizualului
nr. 353 din 03 noiembrie 2023

RAPORT

cu privire la rezultatele monitorizării modului de reflectare a alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 de către furnizorii de servicii media audiovizuale ale căror declarații au fost aprobate de Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova, perioada monitorizată: 23-29 octombrie 2023

Prin Decizia nr. 335 din 20 octombrie 2023, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a solicitat inițierea controlului cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), în cadrul principalului program de știri în orele de maximă audiență de seară și/sau emisiunilor de informare electorală, precum și ale art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022, de către serviciile media audiovizuale de televiziune incluse în lista „must carry” și de către furnizorii de servicii media de televiziune naționale generaliste sau de știri, care au declarat că vor reflecta alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, începând cu 23 octombrie 2023.

În cadrul controlului, s-a decis monitorizarea principalului buletin de știri al zilei și a programelor de informare electorală din prime-time-ul de seară, pentru perioada 23-29 octombrie 2023.

În cazul serviciilor media audiovizuale „R Live TV” și „Canal Regional”, care au declarat că nu vor difuza buletine de știri, Direcția control servicii media audiovizuale a selectat alte programe audiovizuale conform declarației.

De remarcat că, prin Decizia nr. 342 din 27 octombrie 2023, CA a aprobat notificarea privind neparticiparea serviciilor media audiovizuale „One TV” și „Star TV” la reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, ale art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral, CA a efectuat controlul serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova 1”, „ORIZONT TV”, „Cinema 1”, „Jurnal TV”, „ITV”, „Exclusiv TV”, „TVR Moldova”, „PRO TV Chișinău”, „Vocea Basarabiei TV”, „TV8”, „R Live TV”, „TVC 21”, „Găgăuzia TV”, „Canal Regional” și „N4” la capitolul respectării prevederilor art. 13 din CSMA și ale art. 89 și 90 din Codul electoral, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) stocate pe serverul CA.

Perioada supusă controlului: 23-29 octombrie 2023.

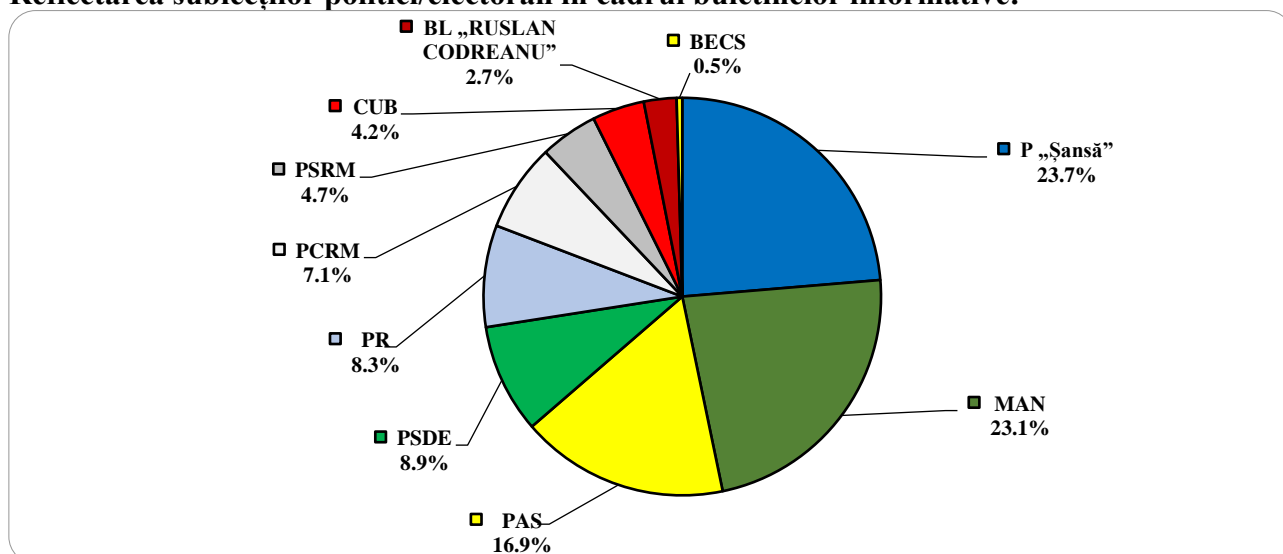
1. „Moldova 1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 21:00 (limba de difuzare: română), 17 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 10 subiecți politici/electorali și 8 concurenți electorali. De asemenea, a fost mediatizată și activitatea Comisiei Electorale Centrale.

1.1. Subiecți politici/electorali

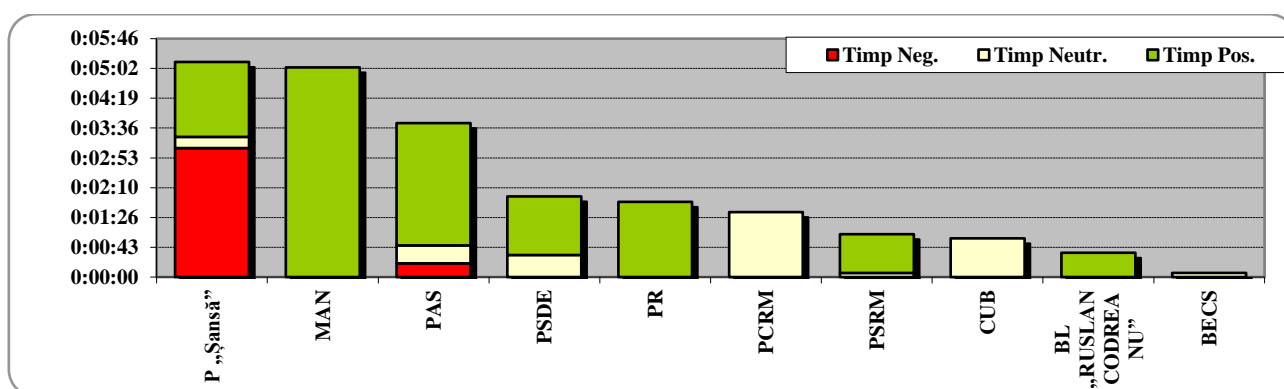
Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă”	06 min. 08 sec.	02 min. 45 sec.	16 sec.	03 min. 07 sec.
2.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	05 min. 04 sec.	05 min. 04 sec.	0	0
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	03 min. 43 sec.	02 min. 57 sec.	26 sec.	20 sec.
4.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	01 min. 57 sec.	01 min. 25 sec.	32 sec.	0
5.	Partidul Renaștere (PR)	01 min. 49 sec.	01 min. 49 sec.	0	0
6.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	01 min. 34 sec.	0	01 min. 34 sec.	0
7.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	01 min. 02 sec.	56 sec.	06 sec.	0
8.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	56 sec.	0	56 sec.	0
9.	BL „RUSLAN CODREANU”	35 sec.	35 sec.	0	0
10.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	06 sec.	0	06 sec.	0

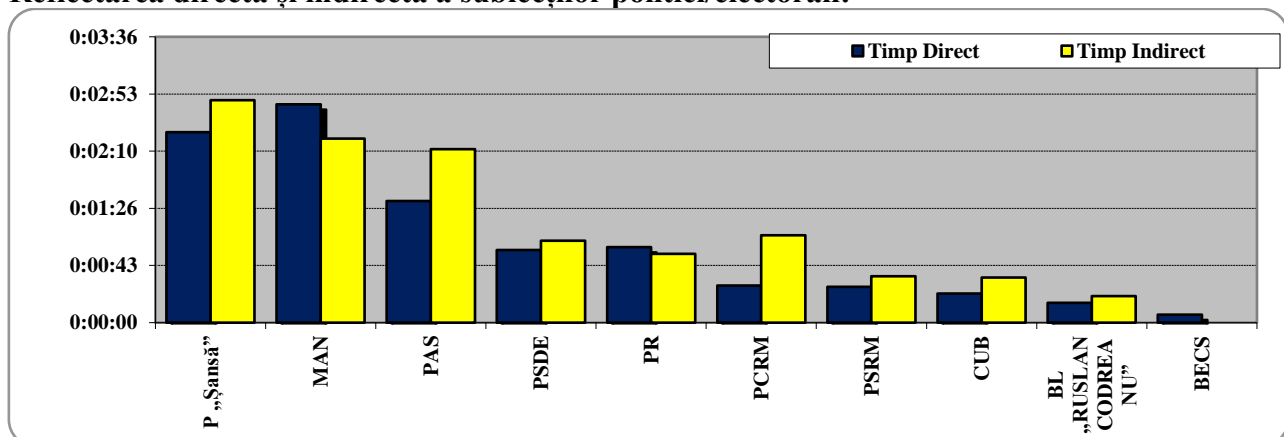
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 22 min. 54 sec., iar de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat Partidul „Șansă” – 26,8% (06 min. 08 sec.), urmat de MAN – cu 22,1% (05 min. 04 sec.), urmată de PAS – cu 16,2% (03 min. 43 sec.).

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, datorită prezentării programului lor electoral.

P „Șansă”, PAS, PSDE și PSRM au fost reflectați și neutru. PCRM, CUB și BECS au fost mediatizați doar neutru. P „Șansă” a fost reflectat și negativ ca urmare a perchezițiilor și reținerii a 3 membri ai formațiunii, iar PAS a fost reflectat negativ fiind acuzat că își depășește atribuțiile și folosește resurse administrative în campanie.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

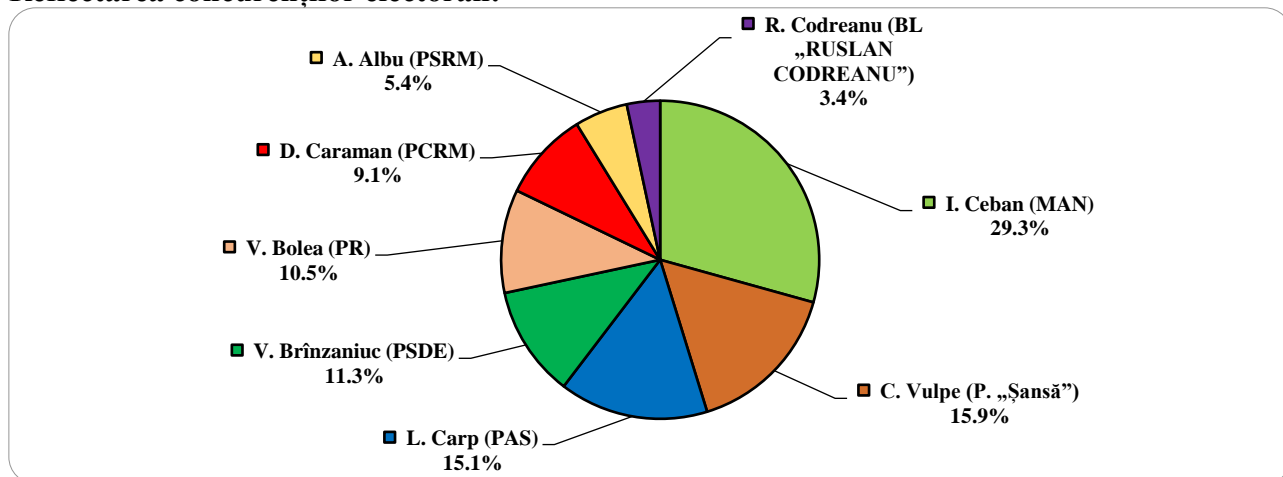

Majoritatea subiecților politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția BECS, care a beneficiat numai de apariții directe.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a reflectat activitatea a 8 concurenți electorali.

Reflectarea concurenților electorali:

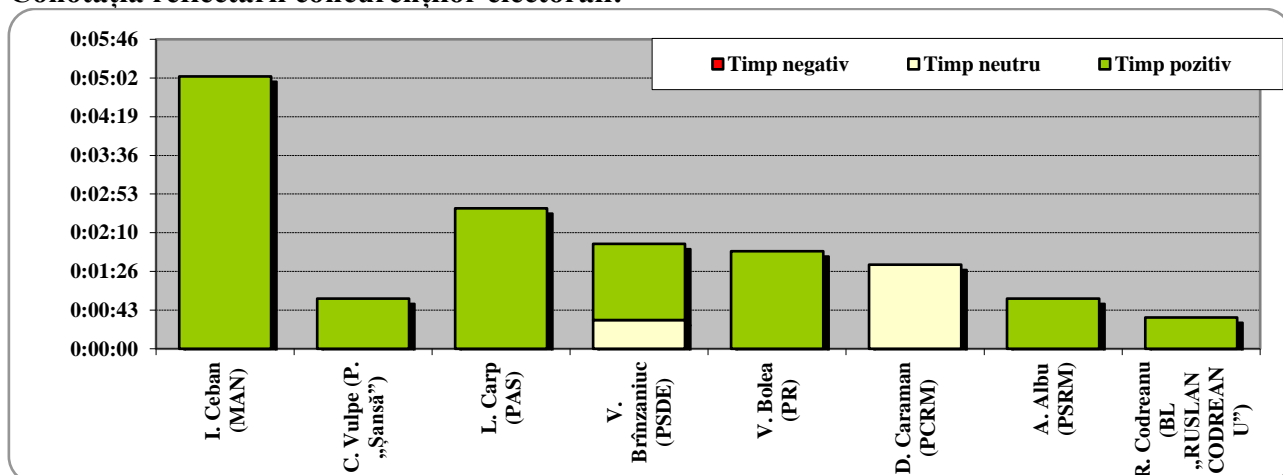

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	05 min. 04 sec.	05 min. 04 sec.	0	0
2.	C. Vulpe (P. „Șansă”)	02 min. 45 sec.	02 min. 45 sec.	0	0
3.	L. Carp (PAS)	02 min. 37 sec.	02 min. 37 sec.	0	0
4.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 57 sec.	01 min. 25 sec.	32	0
5.	V. Bolea (PR)	01 min. 49 sec.	01 min. 49 sec.	0	0
6.	D. Caraman (PCRM)	01 min. 34 sec.	0	01 min. 34 sec.	0
7.	A. Albu (PSRM)	56 sec.	56 sec.	0	0
8.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	35 sec.	35 sec.	0	0

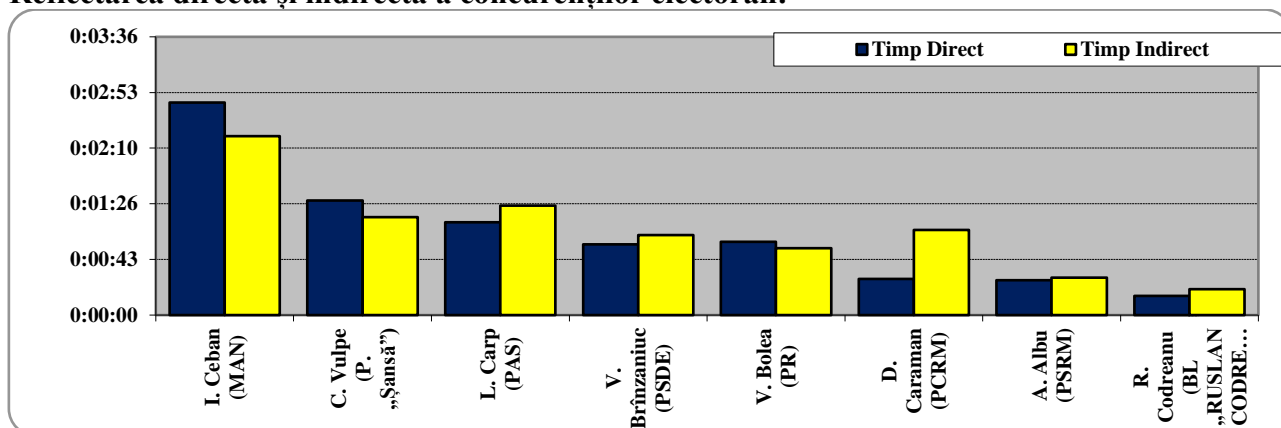
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 17 min. 17 sec., iar de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat I. Ceban (MAN) – cu 29,3% (05 min. 04 sec.), urmat de C. Vulpe (P. „Șansă”) – cu 15,9% (02 min. 45 sec.) și L. Carp (PAS) – 15,1% (02 min. 37 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

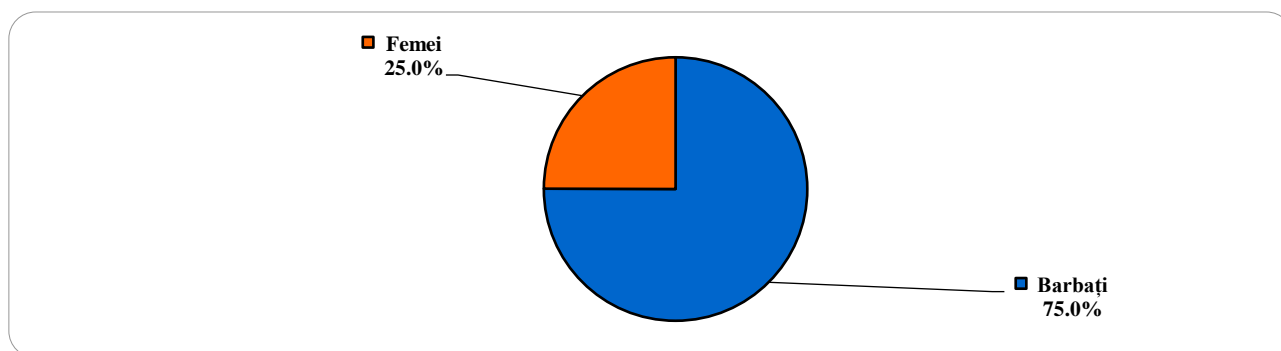
Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, datorită prezentării priorităților asumate în campania electorală. V. Brînzaniuc (PSDE) a avut parte și de o prezență neutră, iar D. Caraman (PCRM) a fost reflectată doar în context neutr.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

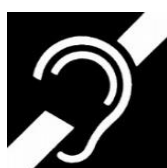
Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

1.3. Categoria gender

Conform datelor diagramei, cota bărbaților este de 75% (14 min. 32 sec.), iar cota femeilor – de 25% (04 min. 50 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 21:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, serviciul public de televiziune „Moldova-1” a difuzat subiecte fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor:

23.10.2023: „Ombudsmanul s-a autosesizat” (21:03:30), „Bombardamente intense în Gaza” (21:10:12), „Reuniunea de la Luxembourg” (21:13:52), „Avdiivka, bombardată constant” (21:14:50), „Regulament aprobat de CSP” (21:22:51), „Pericol de poluare” (21:28:02), „Furtuna Bernard lovește Spania” (21:28:58).

24.10.2023: „Luptele continuă la Herson” (21:13:15), „Solidari cu Ucraina” (21:15:47), „Accident în lanț în SUA” (21:23:43).

25.10.2023: „Recean, în vizită la Bruxelles” (21:05:21), „Consecințele războiului” (21:06:00), „Scandal la reuniunea ONU” (21:09:42), „Războiul Israel-Hamas” (21:11:53), „Ziua Armatei Române” (21:31:39).

26.10.2023: „NATO alături de țara noastră” (21:01:44), „Tiraspolul nu oferă explicații” (21:04:17), „Atac armat în SUA” (21:20:43), „Consecințele războiului” (21:23:02), „Continuă luptele în Ucraina” (21:26:37).

27.10.2023: „Sprijin pentru Ucraina” (21:21:03), „Războiul Israel – Hamas” (21:23:24).

28.10.2023: „Extinderea operațiunii din Gaza” (21:01:35), „Rezoluția ONU adoptată” (21:05:45), „Solidari cu palestinienii” (21:06:44), „Erdogan acuză Israelul” (21:10:11), „Condamnările la CtEDO” (21:10:03), „Tratate fără beneficii” (21:20:28), „Avdiivka, o nouă fortăreață” (21:21:26), „Kazahstan, incendiu la o mină” (21:24:29), „Festival de film în Rusia” (21:36:09).

29.10.2023: „Mai mult ajutor pentru Gaza” (21:01:13), „Cer eliberarea ostaticilor” (21:04:01), „Tensiuni în Daghestan” (21:04:45), „Plan de pace discutat la Malta” (21:12:55), „Armata rusă a înregistrat pierderi în Avdiivka” (21:15:36), „Ucraina se pregătește de iarnă” (21:19:13).

Serviciul public de televiziune „Moldova-1” a difuzat subiecte fără a indica mențiunea „Arhiva”:

23.10.2023: „Modificarea listelor electorale” (21:22:01).

24.10.2023: „Despăgubire pentru Stoianoglo” (21:02:13).

25.10.2023: „Interviurile Alexe” (21:04:49-21:05:07) – secvențele video de la vizita Ursulei von der Leyen nu au fost însoțite de mențiunea „Arhiva”.

În acest sens sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) și alin. (14) din CSMA: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”; „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

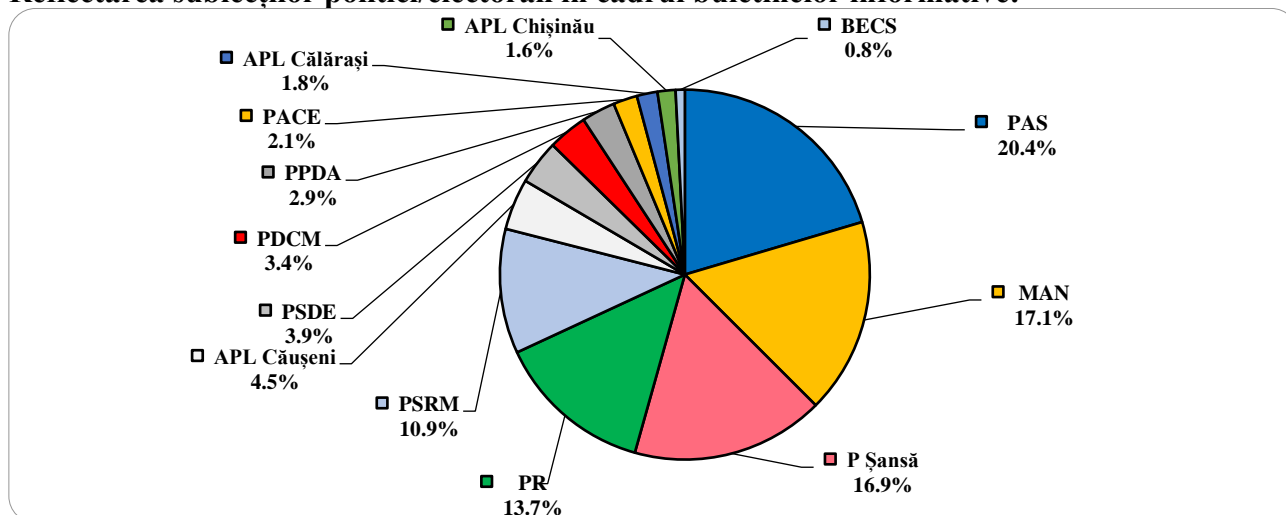
2. „ORIZONT TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ORIZONT TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00 (limba de difuzare: română/rusă), 43 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 13 subiecți politici/electorali, 13 concurenți electorali, inclusiv subiecte ce au vizat acțiunile Comisiei Electorale Centrale și subiecte ce au vizat activitatea administrațiilor publice locale (APL) Chișinău, Căușeni și Călărași.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

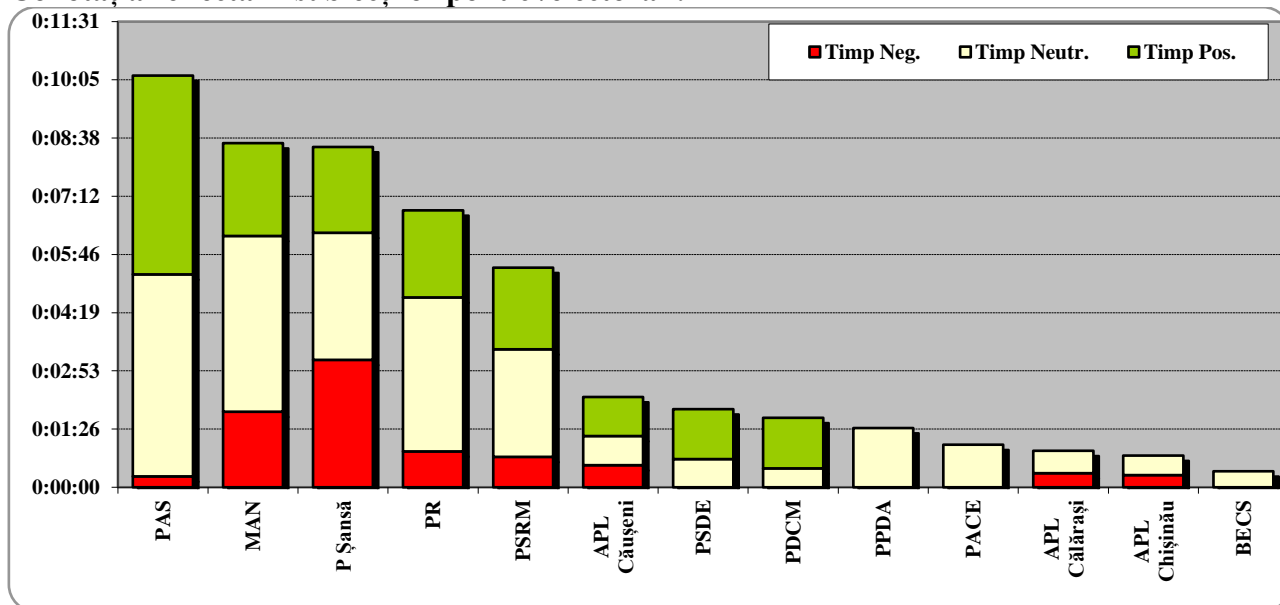

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	10 min. 11 sec.	04 min. 55 sec.	05 min.	16 sec.
2.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	08 min. 31 sec.	02 min. 18 sec.	04 min. 21 sec.	01 min. 52 sec.
3.	Partidul „Șansă”	08 min. 25 sec.	02 min. 07 sec.	03 min. 09 sec.	03 min. 09 sec.
4.	Partidul Renaștere (PR)	06 min. 51 sec.	02 min. 09 sec.	03 min. 49 sec.	53 sec.
5.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	05 min. 26 sec.	02 min. 01 sec.	02 min. 40 sec.	45 sec.
6.	APL Căușeni	02 min. 14 sec.	58 sec.	43 sec.	33 sec.
7.	Partidului Social Democrat European (PSDE)	01 min. 56 sec.	01 min. 14 sec.	42 sec.	0
8.	Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	01 min. 43 sec.	01 min. 15 sec.	28 sec.	0
9.	Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” (PPDA)	01 min. 28 sec.	0	01 min. 28 sec.	0
10.	Partidul „Acasă Construim Europa” (PACE)	01 min. 03 sec.	0	01 min. 03 sec.	0
11.	APL Călărași	54 sec.	0	33 sec.	21 sec.
12.	APL Chișinău	47 sec.	0	29 sec.	18 sec.
13.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	24 sec.	0	24 sec.	0

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 49 min. 53 sec., dintre care cea mai mare pondere de reflectare a avut PAS – 20,4% (10 min. 11 sec.), urmat de MAN – 17,1% (08 min. 31 sec.), P „Șansă” – 16,9% (08 min. 25 sec.).

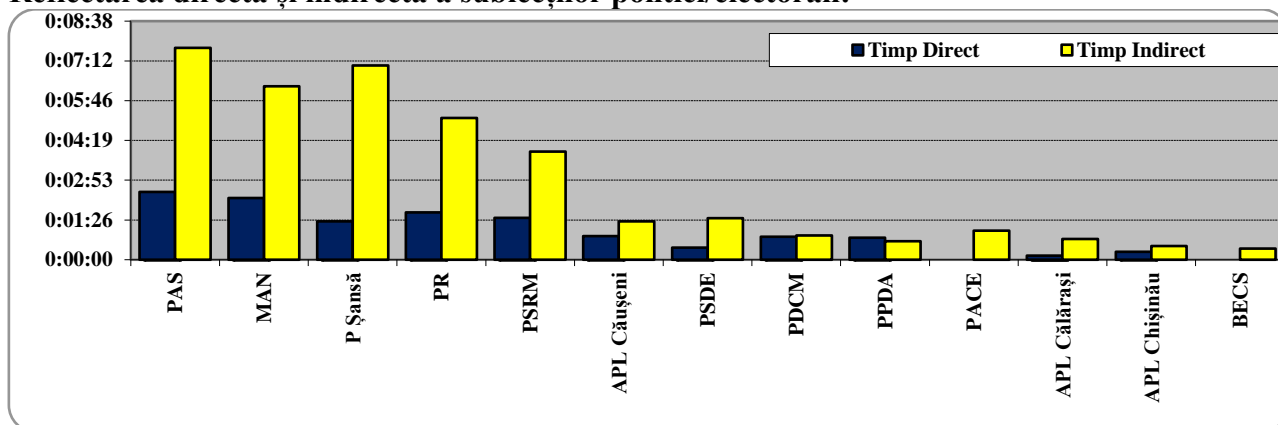
Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate, în general, neutră și pozitivă, datorită promisiunilor candidaților din campania electorală.

PAS, MAN, P „Șansă”, PR, PSRM, APL Căușeni, APL Călărași și APL Chișinău au fost prezentați neutru și negativ. P „Șansă” a fost reflectat negativ în cadrul subiectelor despre cele 65 de percheziții și reținerea a trei membri de partid. MAN a fost reflectat negativ fiind criticat de oponenții săi în cursa electorală. PR a fost mediatizat negativ în cadrul subiectului despre arestul deputaților A. Nesterovschi și I. Lozovan.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

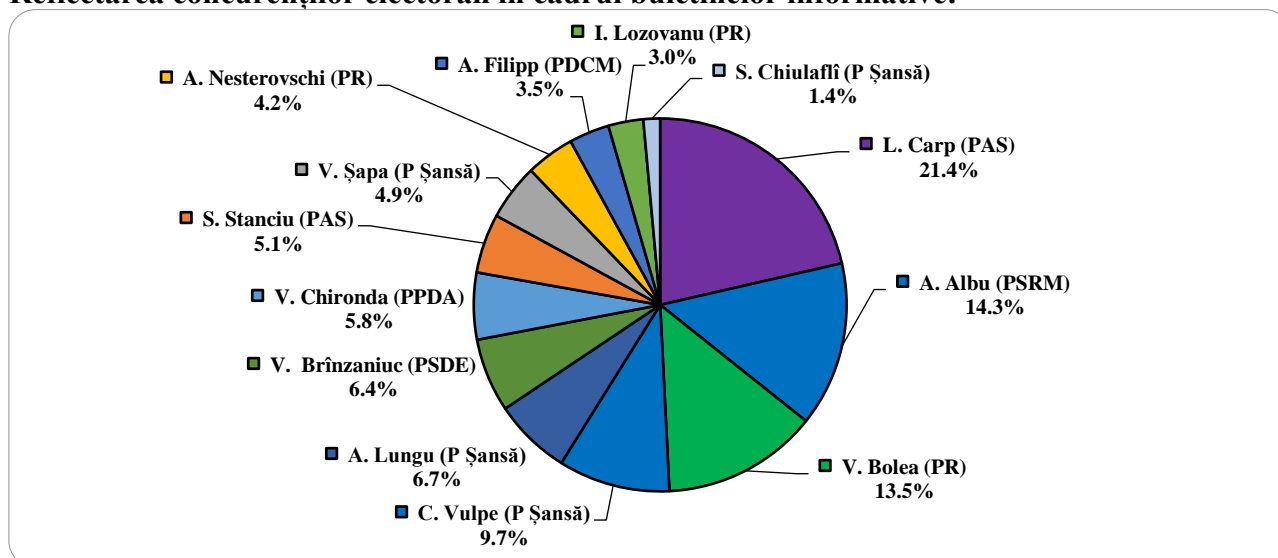

Subiecții politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, iar PACE și BECS au fost reflectați doar prin intervenții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada supusă controlului, în cadrul buletinelor informative au fost reflectați 13 concurenți electorali desemnați pentru funcția de primar.

Reflectarea concurenților electorali în cadrul buletinelor informative:

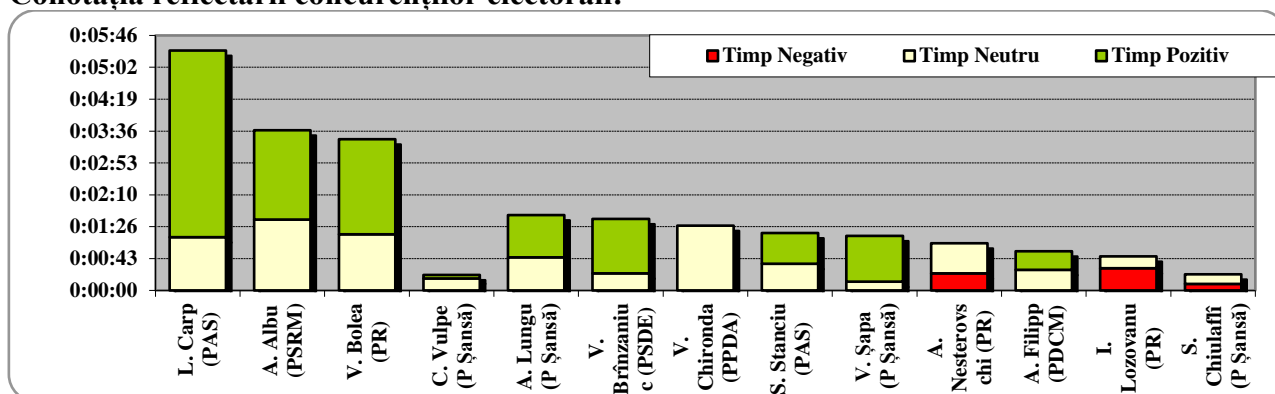

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	L. Carp (PAS)	05 min. 25 sec.	04 min. 13 sec.	01 min. 12 sec.	0
2.	A. Albu (PSRM)	03 min. 37 sec.	02 min. 01 sec.	01 min. 36 sec.	0
3.	V. Bolea (PR)	03 min. 25 sec.	02 min. 09 sec.	01 min. 16 sec.	0
4.	C. Vulpe (P „Șansă”)	02 min. 27 sec.	02 min. 11 sec.	16 sec.	0
5.	A. Lungu (P „Șansă”)	01 min. 42 sec.	57 sec.	45 sec.	0
6.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 37 sec.	01 min. 14 sec.	23 sec.	0
7.	V. Chironda (PPDA)	01 min. 28 sec.	0	01 min. 28 sec.	0
8.	S. Stanciu (PAS)	01 min. 18 sec.	42 sec.	36 sec.	0
9.	V. Șapa (P „Șansă”)	01 min. 14 sec.	01 min. 02 sec.	12 sec.	0
10.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 04 sec.	0	41 sec.	23 sec.
11.	A. Filipp (PDCM)	53 sec.	25 sec.	28 sec.	0
12.	I. Lozovan (PR)	46 sec.	0	16 sec.	30 sec.
13.	S. Chiulafli (P „Șansă”)	22 sec.	0	13 sec.	09 sec.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 25 min. 18 sec., dintre care cea mai mare pondere de reflectare a avut L. Carp (PAS) – 21,4% (05 min. 25 sec.), urmat de A. Albu (PSRM) – 14,3% (03 min. 37 sec.) și V. Bolea (PR) – 13,5% (03 min. 25 sec.), iar cea mai mică mediatizare a avut-o S. Chiulafli (P „Șansă”) – 1,4% (22 sec.).

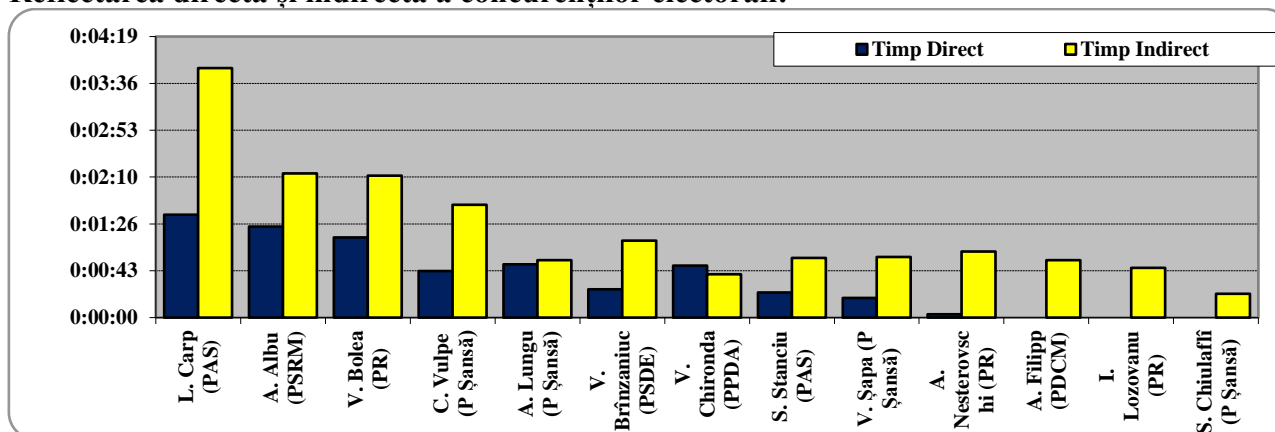
Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate, în general, neutră și pozitivă, datorită știrilor în care au fost prezentate promisiunile acestora pentru dezvoltarea capitalei.

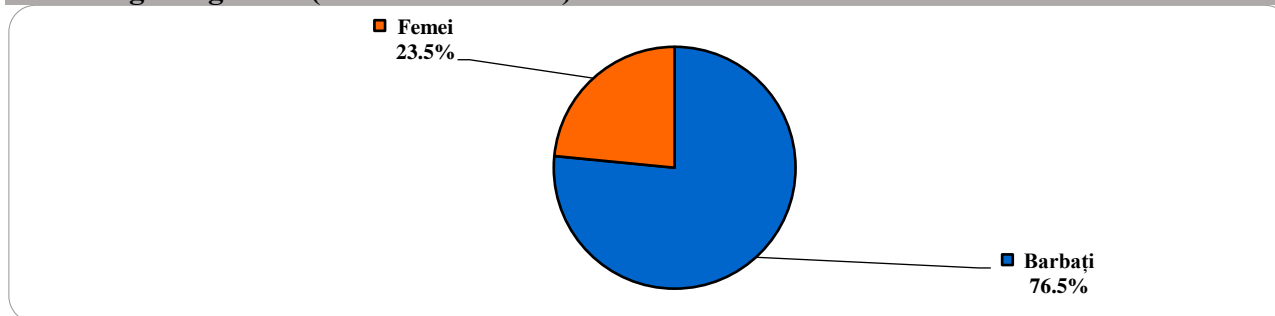
A. Nesterovschi (PR), I. Lozovan (PR), S. Chiulafli (P „Șansă”) au fost reflectați și negativ în subiectele cu acuzații, nemulțumirea oamenilor de activitatea primarilor, cât și arestul candidaților din partea PR și P „Șansă”.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au fost reflectați atât prin apariții directe, cât și indirecte. A. Filip (PDCM), I. Lozovan (PR) și S. Chiulafli (P „Șansă”) au fost reflectați doar indirect.

1.3. Categoria gender (masculin/femenin)

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 76,5% (30 min. 34 sec.), iar cea a femeilor – de 23,5% (09 min. 22 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual de televiziune „ORIZONT TV” a asigurat accesul persoanelor cu dizabilități de auz și văz în cadrul buletinului informativ de la ora 19:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, „ORIZONT TV” a difuzat programul de informare electorală „PULS” indicat și în Declarația privind reflectarea alegerilor locale.

În urma controlului au fost atestate următoarele:

Programul:	„PULS”
Data difuzării:	24 octombrie 2023
Ora difuzării:	19:45:05
Durata programului:	01 oră 10 min. 22 sec.
Invitații programului:	Prin intervenție online: Alexandru Cuznețov, doctor în drept, și Roman Zadoinov, avocat; Prezent în platou: Teodor Cârnaț, doctor habilitat.
Subiectele abordate:	Hotărârea CtEDO în privința procesului penal intentat împotriva fostului procuror general, Alexandr Stoianoglo.
Comentarii:	Invitații emisiunii au comentat hotărârea CtEDO, precizând că justiția din Republica Moldova a acționat ilegal în procesul de lucru și s-au luat decizii, la fel, ilegale. În cadrul programului a fost difuzat un reportaj în care vorbește Agentul guvernamental la CtEDO, Dumitru Obadă, care susține că se vor revizui prevederile legale și se va crea un mecanism de acordare a dreptului de a contesta. Teodor Cârnaț vine cu critici în adresa guvernării, în special în adresa PAS, cu privire la sistemul judiciar din RM, inclusiv în dosarul penal deschis pe numele fostului procuror general, Alexandr Stoianoglo. De menționat că moderatoarea a intervenit cu comentarii, precum că deputata PAS, Olesea Stamatî, și fostul ministru al justiției, Sergiu Litvinenco, nu au răspuns la telefon pentru a veni cu o reacție. În continuare, moderatoarea citează reacția Ministerului Justiției referitor la hotărârea CtEDO. În timpul discuțiilor, s-a menționat și despre faptul că persoana care a depus sesizarea împotriva lui Alexandr Stoianoglo a fost deputatul PAS Lilian Carp. La aceste afirmații moderatoarea citează poziția lui Lilian Carp, care se expune asupra situației. La fel, moderatoarea intervine cu precizarea: „Fiindcă reprezentanții PAS nu sunt aici, vreau să amintesc că de fiecare dată când discutăm acest subiect ei spun că în asemenea mod curăță sistemul de justiție de oameni care se opun reformelor și democrației.” Totodată, la finalul programului, moderatoarea mai amintește că deputata PAS, Olesea Stamatî, și fostul ministru al justiției, Sergiu Litvinenco, nu au răspuns la telefon pentru a veni cu o reacție și anunță că îi așteaptă în platou pe reprezentanții partidului de guvernare pentru a discuta despre orice.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale art. 13 din CSMA.

Programul:	„PULS”
Data difuzării:	26 octombrie 2023
Ora difuzării:	19:45:03
Durata programului:	01 oră 10 min. 05 sec.
Invitații programului:	Octavian Calmîc, fost ministru al economiei; Sergiu Ungureanu, expert energetic.
Subiectele abordate:	Situația din sectorul agriculturii, revendicările Asociației Forța Fermierilor; Sectorul energetic, problema prețului la gazele naturale.
Comentarii:	În prima parte a programului, moderatoarea începe discuțiile cu declarația lui Alexandru Slusari, membru de administrare al Energocom, care a publicat o scrisoare expediată de Moldovagaz către Ministerul Energiei, în care este indicat prețul la gaz propus de Gazprom. Invitații în platou își expun

	punctele de vedere, specificând că este prematur de vorbit de un preț fix pentru gazele naturale, părerile lor combat ceea ce este menționat în acea scrisoare. Referitor la acest subiect au fost prezentate și pozițiile Președintei RM, Maia Sandu, și a ministrului agriculturii, Victor Parlicov. În a doua parte a emisiunii s-a abordat subiectul referitor la situația din domeniul agriculturii în care au fost prezentate revendicările Asociației Forța Fermierilor, printre care se enumeră și demisia ministrului agriculturii. Invitații au mai vorbit și despre faptul că agricultorii sunt într-un impas financiar, deoarece au primit suport bănesc, dar nu pot beneficia de acest suport, fiindcă banii au fost blocați pentru a se verifica proveniența ajutoarelor financiare. La subiect a fost prezentată și replica Ministerului Agriculturii la declarațiile reprezentanților Asociației Forța Fermierilor, căreia moderatoarea i-a dat citire: „Reprezentanții ministerului au promovat mereu o atitudine cooperantă cu agricultorii”, la fel a fost prezentată poziția referitor la demisia ministrului agriculturii și blocarea banilor în cont.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale art. 13 din CSMA.

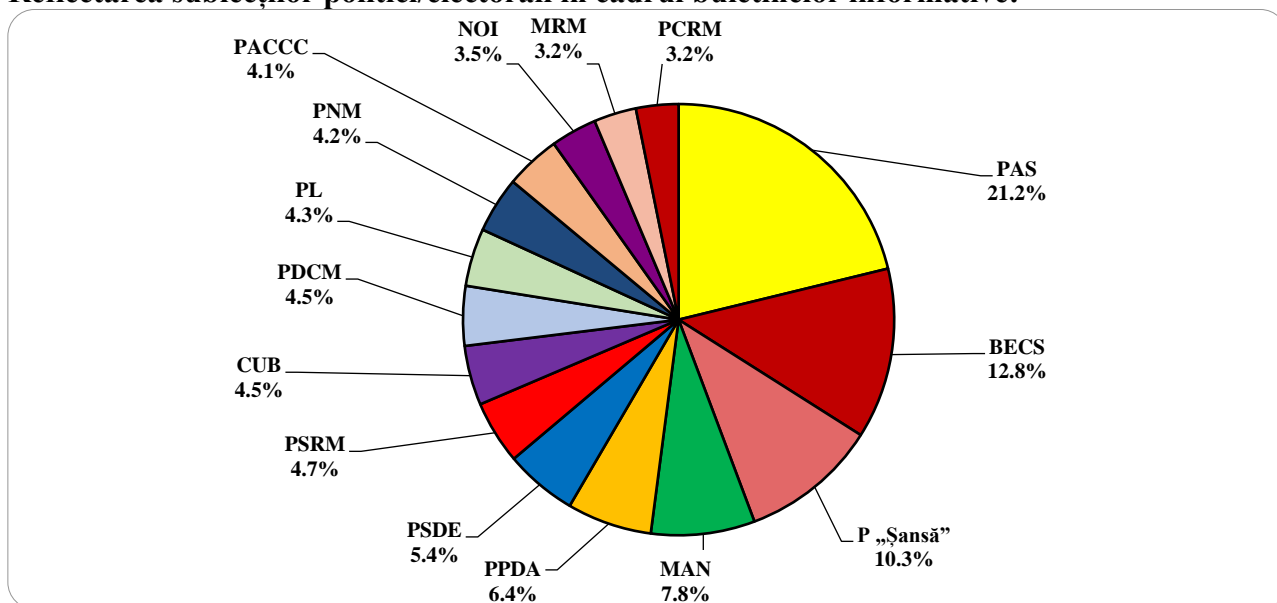
3. „Cinema 1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00 (limba de difuzare: rusă), 30 de știri cu caracter politic, social și electoral.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

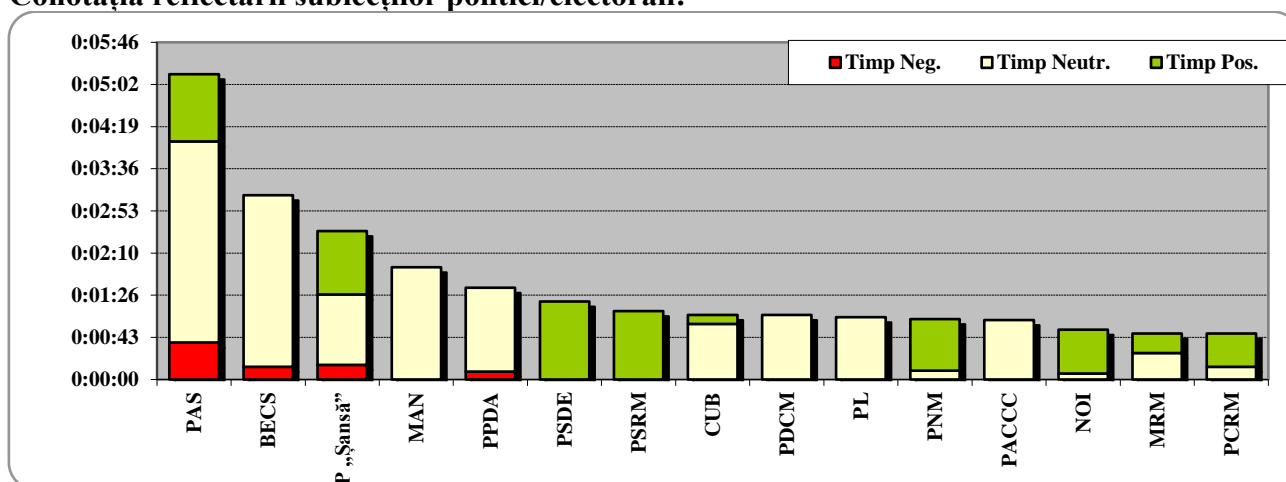
Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	05 min. 13 sec.	01 min. 09 sec.	03 min. 26 sec.	38 sec.
2.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	03 min. 09 sec.	0	02 min. 56 sec.	13 sec.
3.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	02 min. 32 sec.	01 min. 05 sec.	01 min. 12 sec.	15 sec.
4.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	01 min. 55 sec.	0	01 min. 55 sec.	0
5.	Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” (PPDA)	01 min. 34 sec.	0	01 min. 26 sec.	8 sec.
6.	Partidului Social Democrat European (PSDE)	01 min. 20 sec.	01 min. 20 sec.	0	0
7.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	01 min. 10 sec.	01 min. 10 sec.	0	0

8.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	01 min. 06 sec.	9 sec.	57 sec.	0
9.	Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	01 min. 06 sec.	0	01 min. 06 sec.	0
10.	Partidul Liberal (PL)	01 min. 04 sec.	0	01 min. 04 sec.	0
11.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	01 min. 02 sec.	53 sec.	09 sec.	0
12.	Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic (PACCC)	01 min. 01 sec.	0	01 min. 01 sec.	0
13.	Partidul „Noua Opțiune Istorică” (NOI)	51 sec.	45 sec.	06 sec.	0
14.	Mișcarea „Respect Moldova” (MRM)	47 sec.	20 sec.	27 sec.	0
15.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	47 sec.	34 sec.	13 sec.	0

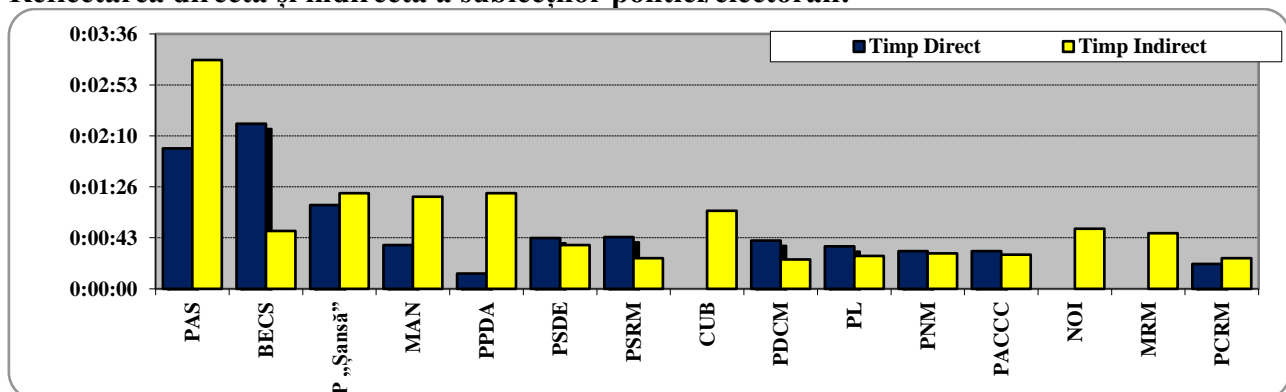
Volumul total de timp acordat celor 15 subiecți politici/electorali a constituit 24 min. 37 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat PAS – cu 21,2% (05 min. 13 sec.), urmat de BECS – cu 12,8% (03 min. 09 sec.) și P „Șansă” – cu 10,3% (02 min. 32 sec.), iar cea mai mică mediatizare au avut-o MRM și PCRM – 3,2% (47 sec.) fiecare.

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, cu excepția PAS și P „Șansă” care au fost reflectați neutru, pozitiv și negativ. În mod neutru și negativ au fost reflectați BECS și PPDA, iar CUB, PNM, NOI, MRM și PCRM au fost reflectați neutru și pozitiv. În mod neutru au fost reflectați MAN, PDCM, PL și PACCC. Conotațiile pozitive au fost acordate în contextul subiectelor despre prezentarea programelor electorale și lansarea promisiunilor de către concurenții înregistrați. Conotația negativă pentru PAS și BECS se datorează difuzării reportajelor din cadrul ședințelor Parlamentului unde au avut loc mai multe schimburi de replici între deputați.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

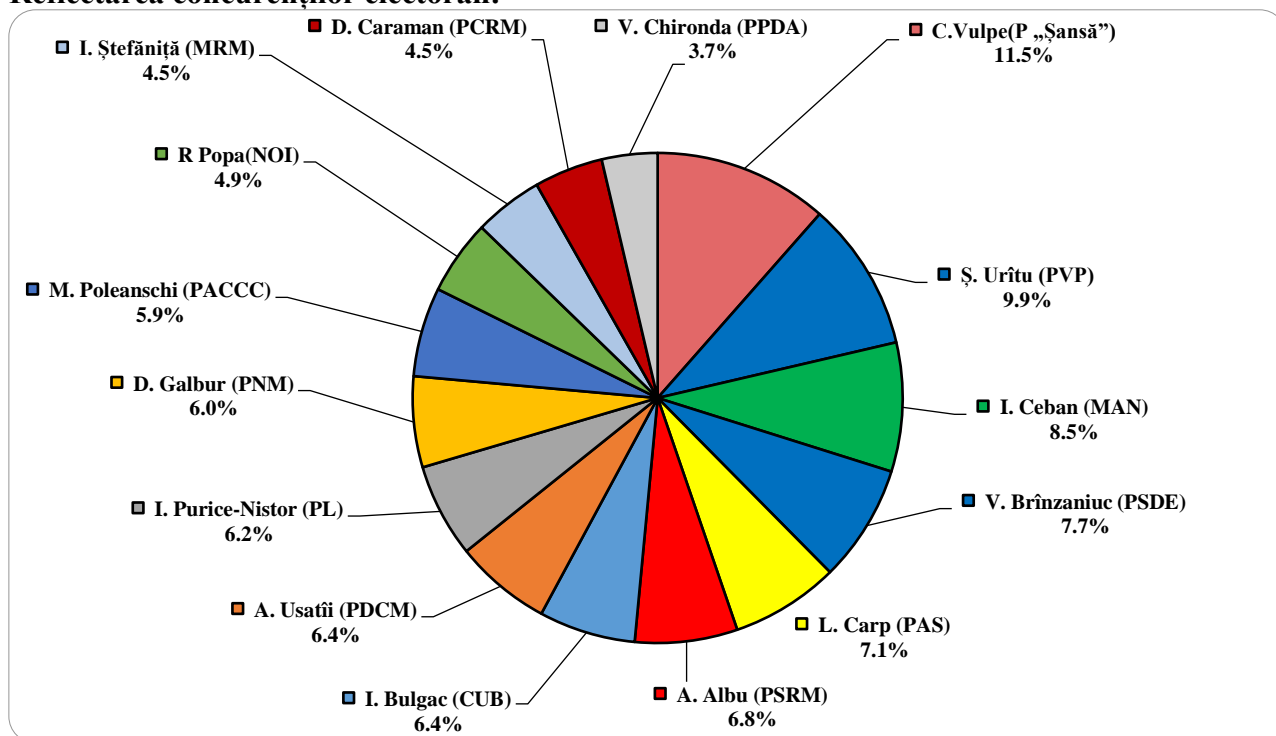

Majoritatea subiecților au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția CUB, NOI și MRM care au avut doar apariții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a reflectat activitatea a 15 concurenți electorali.

Reflectarea concurenților electorali:

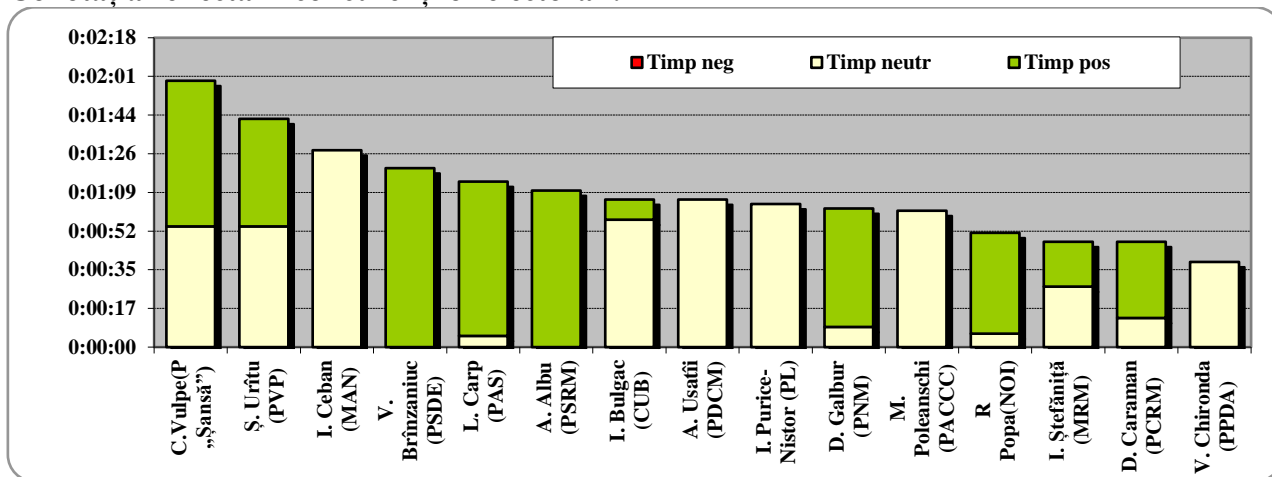

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	C. Vulpe (P „Șansă”)	01 min. 59 sec.	01 min. 05 sec.	54 sec.	0
2.	Ș. Urîtu (PVP)	01 min. 42 sec.	48 sec.	54 sec.	0
3.	I. Ceban (MAN)	01 min. 28 sec.	0	01 min. 28 sec.	0
4.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 20 sec.	01 min. 20 sec.	0	0
5.	L. Carp (PAS)	01 min. 14 sec.	01 min. 09 sec.	05 sec.	0
6.	A. Albu (PSRM)	01 min. 10 sec.	01 min. 10 sec.	0	0
7.	I. Bulgac (CUB)	01 min. 06 sec.	09 sec.	57 sec.	0
8.	A. Usatii (PDCM)	01 min. 06 sec.	0	01 min. 06 sec.	0
9.	I. Purice-Nistor (PL)	01 min. 04 sec.	0	01 min. 04 sec.	0
10.	D. Galbur (PNM)	01 min. 02 sec.	53 sec.	09 sec.	0
11.	M. Poleanschi (PACCC)	01 min. 01 sec.	0	01 min. 01 sec.	0
12.	R. Popa (NOI)	51 sec.	45 sec.	06 sec.	0
13.	I. Ștefăniță (MRM)	47 sec.	20 sec.	27 sec.	0
14.	D. Caraman (PCRM)	47 sec.	34 sec.	13 sec.	0
15.	V. Chironda (PPDA)	38 sec.	0	38 sec.	0

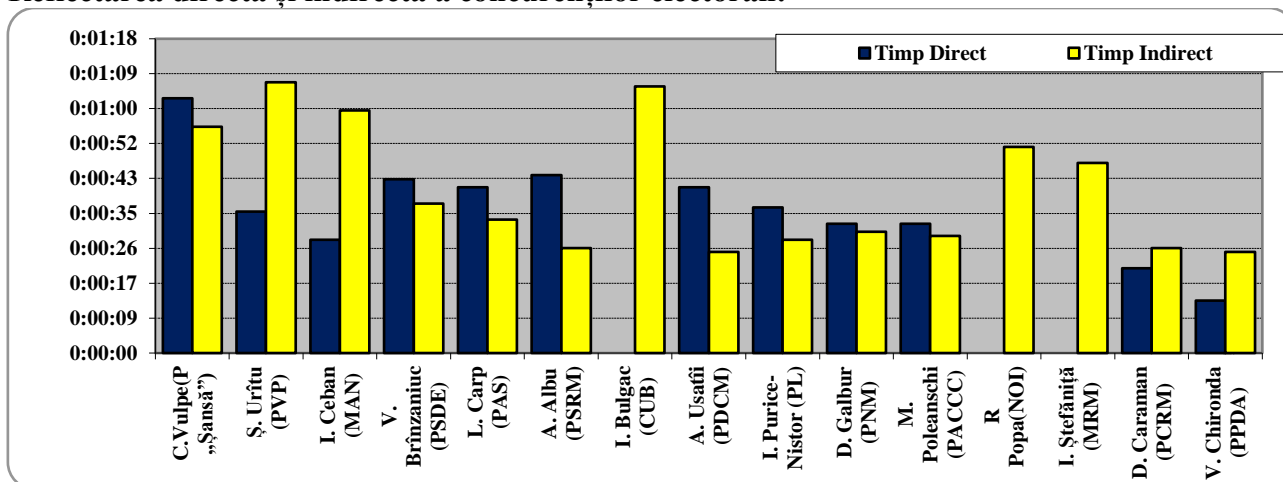
Volumul total de timp acordat concurenților electorali este de 17 min. 15 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat C. Vulpe (P „Șansă”) – cu 11,5% (01 min. 59 sec.), urmat de Ș. Urîtu (PVP) – cu 9,9% (01 min. 42 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare i-a revenit concurentului electoral V. Chironda (PPDA) – cu 3,7% (38 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

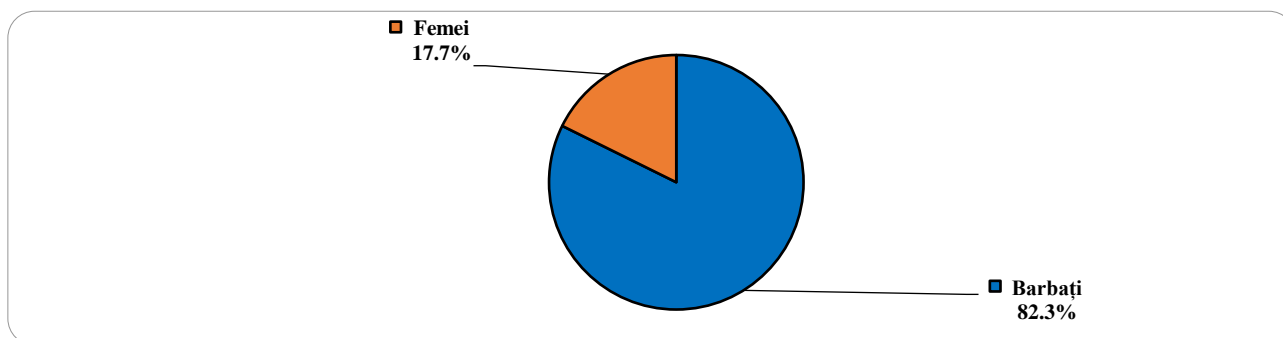
Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă. V. Brînzaniuc (PSDE) și A. Albu (PSRM) au fost reflectați doar pozitiv, iar concurenții electorali I. Ceban (MAN), A. Usatîi (PDCM), I. Purice-Nistor (PL), M. Poleanschi (PACCC) și V. Chironda (PPDA) au fost reflectați doar în tonalitate neutră. Conotațiile pozitive pentru concurenții electorali se explică prin difuzarea știrilor cu prezentarea programelor electorale și promisiunilor venite din partea acestora.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au fost reflectați atât direct, cât și indirect. De reflectare doar indirectă au beneficiat concurenții electorali I. Bulgac (CUB), R. Popa (NOI) și I. Ștefăniță (MRM).

1.3. Categoria gender

Conform diagramei, cota bărbaților este de 82,3% (20 min. 05 sec.), iar cea a femeilor – de 17,7% (04 min. 19 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și viziune prin titrare sincronă a buletinelor de știri de la ora 19:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

De menționat că, în cadrul buletinelor informative, nu au fost atestate abateri de la prevederile art. 13 din CSMA.

Cu referire la programele de informare electorală, este de precizat că, potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor, serviciul media audiovizual „Cinema 1” nu a indicat emisiuni de informare electorală.

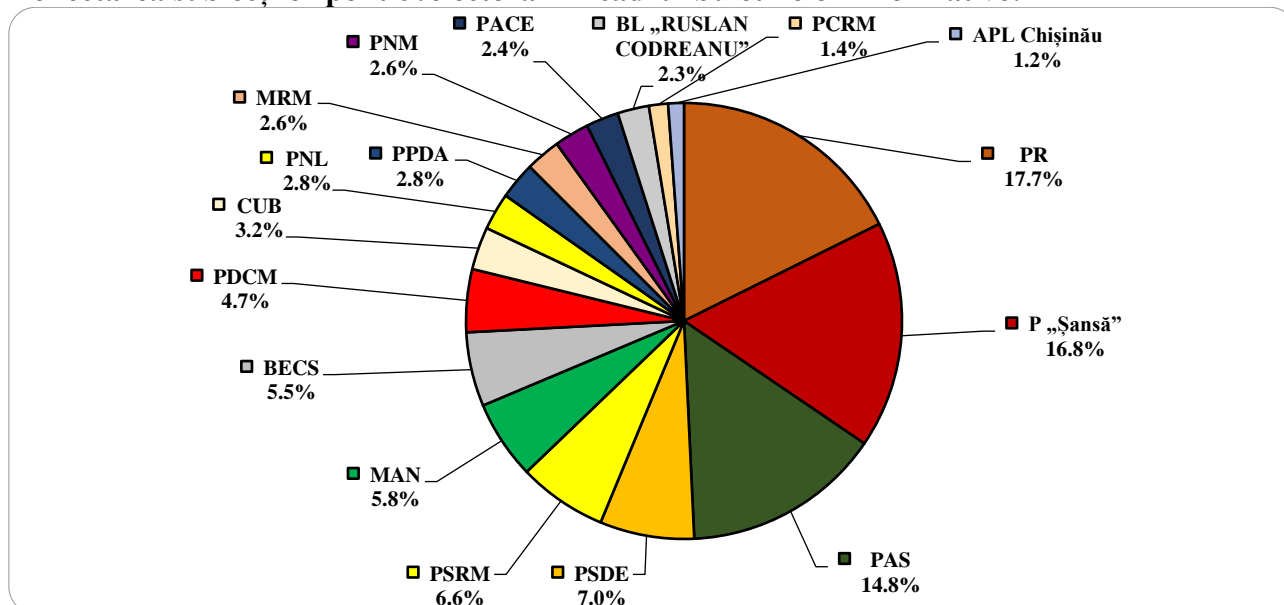
4. „Jurnal TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 16 subiecte cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 17 subiecți politici/electorali și 17 concurenți electorali.

1.1. Subiecți politici/ electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

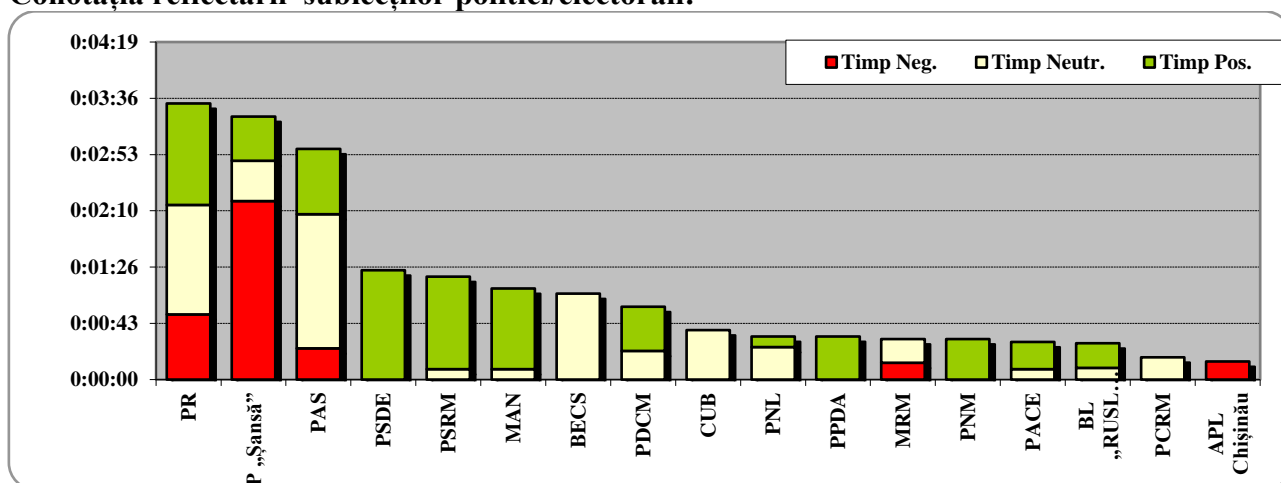
Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Renașterii (PR)	03 min. 32 sec.	01 min. 18 sec.	01 min. 24 sec.	50 sec.
2.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	03 min. 22 sec.	34 sec.	31 sec.	02 min. 17 sec.
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	02 min. 57 sec.	50 sec.	01 min. 43 sec.	24 sec.
4.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	01 min. 24 sec.	01 min. 24 sec.	0	0

5.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	01 min. 19 sec.	01 min. 11 sec.	08 sec.	0
6.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	01 min. 10 sec.	01 min. 02 sec.	08 sec.	0
7.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	01 min. 06 sec.	0	01 min. 06 sec.	0
8.	Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	56 sec.	34 sec.	22 sec.	0
9.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	38 sec.	0	38 sec.	0
10.	Partidul Național Liberal (PNL)	33 sec.	08 sec.	25 sec.	0
11.	Partidul Politic „Demnitate și Adevăr” (PPDA)	33 sec.	33 sec.	0	0
12.	Mișcarea „Respect Moldova” (MRM)	31 sec.	0	18 sec.	13 sec.
13.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	31 sec.	31 sec.	0	0
14.	Partidul „Acasă Construim Europa” (PACE)	29 sec.	21 sec.	08 sec.	0
15.	BL „RUSLAN CODREANU”	28 sec.	19 sec.	09 sec.	0
16.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	17 sec.	0	17 sec.	0
17.	APL Chișinău	14 sec.	0	0	14 sec.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a fost de 20 min. De cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat PR – 17,7% (03 min. 32 sec.), urmat de P „Șansă” – 16,8% (03 min. 22 sec.), PAS – 14,8% (02 min. 57 sec.) etc., iar cea mai mică mediatizare a avut-o subiectul APL Chișinău – 1,2% (14 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost neutră, pozitivă și negativă. Au fost reflectați neutru – BECS, CUB și PCRM; neutru și pozitiv – PSRM, MAN, PDCM, PNL, PACE și BL „RUSLAN CODREANU”; doar pozitiv – PSDE, PPDA și PNM; neutru și negativ – MRM; doar negativ – APL Chișinău; pozitiv, negativ și neutru – PR, P „Șansă” și PAS.

Conotația negativă pentru PR a fost atestată în știrea cu privire la respingerea recursului avocaților lui A. Nesterovschi și I. Lozovan privind modificarea măsurii de arest.

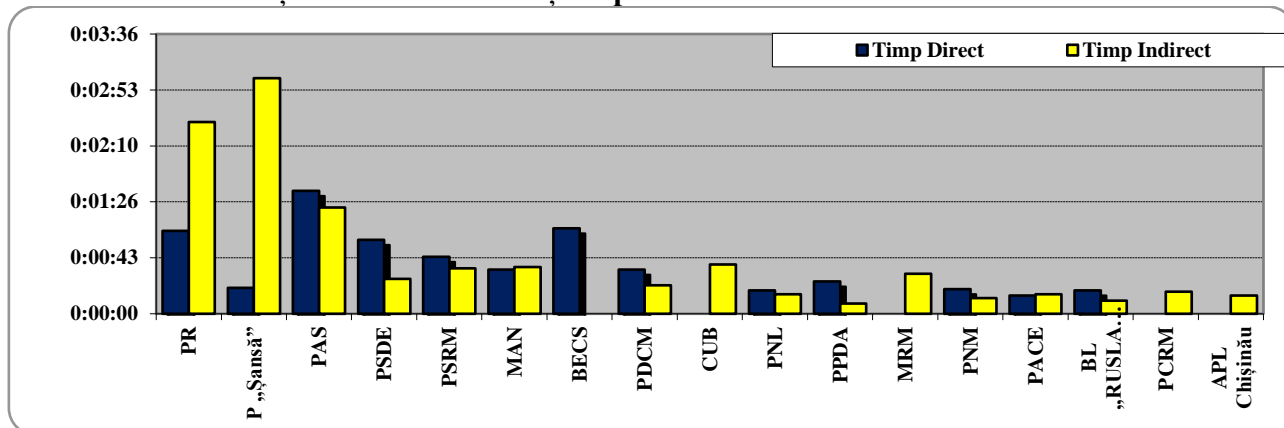
P „Șansă” a fost reflectat negativ în subiectele privind organizarea perchezițiilor la mai multe oficii teritoriale ale partidului, pe întreg teritoriul țării, în dosarul privind finanțarea ilegală a partidelor de către un grup criminal organizat.

În context negativ a fost reflectat PAS în subiectul „Finanțare ilegală: percheziții la Comrat”, știre în care membrii formațiunii P „Șansă” au declarat că perchezițiile sunt încercări ale PAS-ului de a-i împiedica să participe la alegerile locale.

MRM a fost mediatizat negativ în subiectul „Nigai se duce la Nichiforciuc”. În subiect s-a anunțat despre faptul că deputatul V. Nigai a aderat la Mișcarea „Respect Moldova”, formațiune condusă de E. Nichiforciuc, despre care se menționează în subiect că ar fi încercat să o corupă cu 300 000 euro, în anul 2015, pe deputata comunistă Elena Bodnarenco.

De o conotație negativă a avut parte și APL Chișinău în subiectul „Continuă promisiunile electorale”, în care candidatul PAS la funcția de primar general al capitalei, L. Carp, declară că: „Din cauza birocrăției care există astăzi la Primărie, noi avem astăzi un agent economic care nu a plătit bani în bugetul de stat și bugetul local, bani care ar fi putut fi investiți în reparația unei curți de bloc...”.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

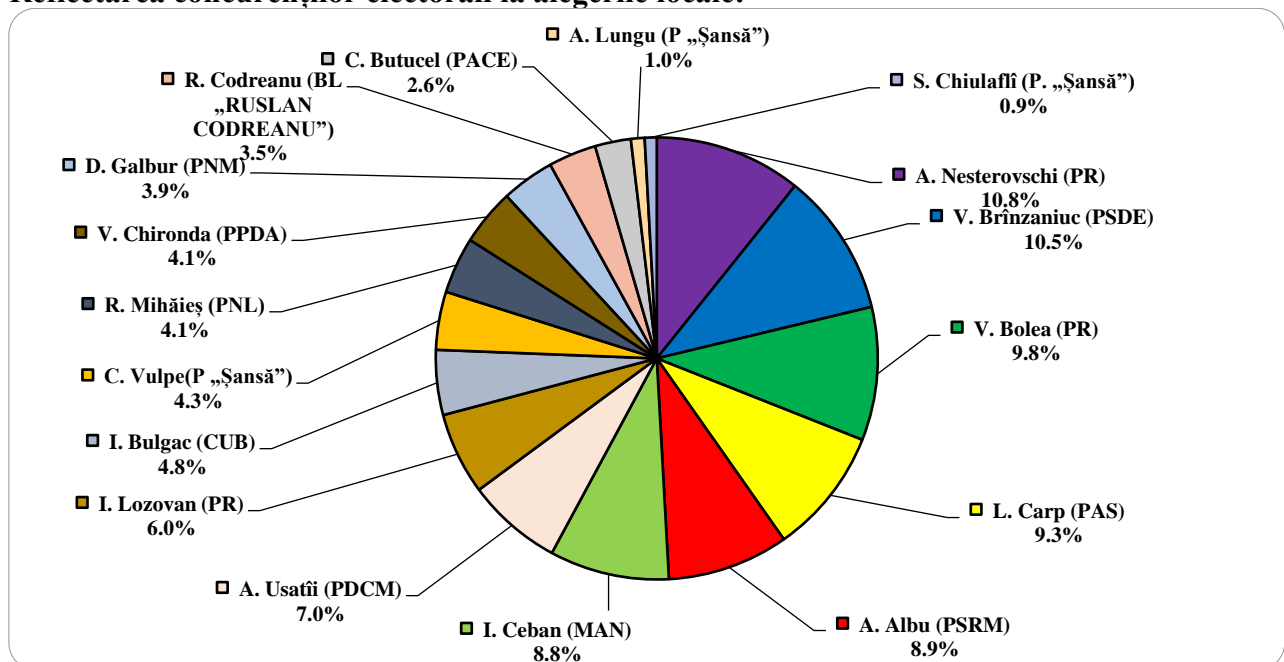

Majoritatea subiecților politici/electorali au avut parte de apariții atât directe, cât și indirecte, iar PCRM, CUB, MRM și APL Chișinău au fost reflectați doar sub aspect indirect.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat 13 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Chișinău, un concurent electoral la funcția de primar al mun. Bălți (A. Nesterovschi – PR); un concurent electoral la funcția de primar al or. Ocnîța (I. Lozovan – PR); un concurent la funcția de primar al or. Orhei (A. Lungu – P „Șansă”) și un concurent la funcția de primar al or. Comrat (S. Chiulafli – P „Șansă”).

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

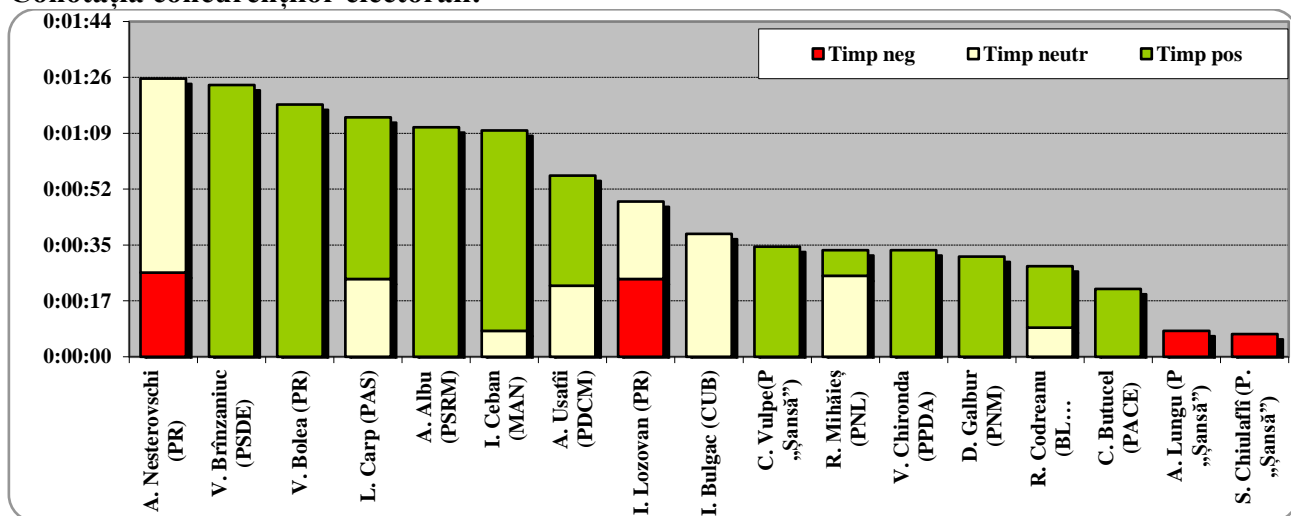

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 26 sec.	0	01 min.	26 sec.
2.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 24 sec.	01 min. 24 sec.	0	0
3.	V. Bolea (PR)	01 min. 18 sec.	01 min. 18 sec.	0	0
4.	L. Carp (PAS)	01 min. 14 sec.	50 sec.	24 sec.	0
5.	A. Albu (PSRM)	01 min. 11 sec.	01 min. 11 sec.	0	0
6.	I. Ceban (MAN)	01 min. 10 sec.	01 min. 02 sec.	08 sec.	0
7.	A. Usatîi (PDCM)	56 sec.	34 sec.	22 sec.	0
8.	I. Lozovan (PR)	48 sec.	0	24 sec.	24 sec.
9.	I. Bulgac (CUB)	38 sec.	0	38 sec.	0
10.	C. Vulpe (P „Șansă”)	34 sec.	34 sec.	0	0
11.	R. Mihăieș (PNL)	33 sec.	08 sec.	25 sec.	0
12.	V. Chironda (PPDA)	33 sec.	33 sec.	0	0
13.	D. Galbur (PNM)	31 sec.	31 sec.	0	0
14.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	28 sec.	19 sec.	09 sec.	0
15.	C. Butucel (PACE)	21 sec.	21 sec.	0	0
16.	A. Lungu (P „Șansă”)	08 sec.	0	0	08 sec.
17.	S. Chiulafli (P „Șansă”)	07 sec.	0	0	07 sec.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 13 min. 20 sec. De cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat A. Nesterovschi (PR) – cu 10,8% (01 min. 26 sec.), urmat de V. Brînzaniuc (PSDE) – cu 10,5% (01 min. 24 sec.), V. Bolea (PR) – cu 9,8% (01 min. 18 sec.), L. Carp (PAS) – cu 9,3% (01 min. 14 sec.) etc, iar cea mai mică mediatizare a avut-o S. Chiulafli (P „Șansă”) – cu 0,9% (07 sec).

Conotația concurenților electorali:

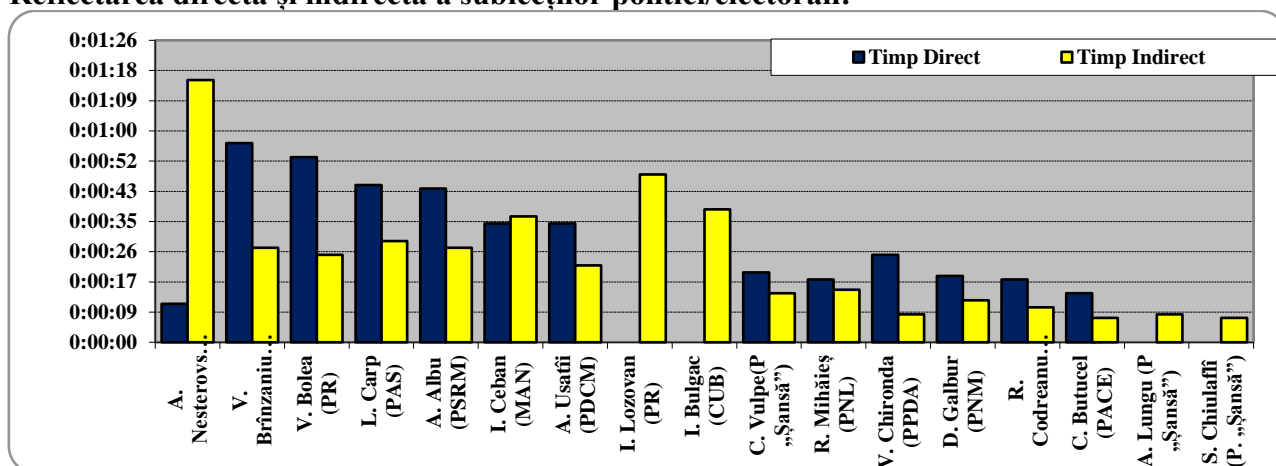

Conotația reflectării concurentului electoral I. Bulgac (CUB) a fost într-o tonalitate doar neutră, iar pentru L. Carp (PAS), I. Ceban (MAN), A. Usatîi (PDCM), R. Mihăieș (PNL) și R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”) conotațiile au fost neutre și pozitive. A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR) au fost mediatizați neutru și negativ, iar A. Lungu (P „Șansă”) și S. Chiulafli (P „Șansă”) au fost reflectați doar negativ. Doar pozitiv au fost reflectați V. Brînzaniuc (PSDE), V. Bolea (PR), A. Albu (PSRM), C. Vulpe (P „Șansă”) etc.

În context negativ au fost reflectați candidații PR A. Nesterovschi și I. Lozovan, ca urmare a difuzării știrilor ce au informat despre respingerea, de către Curtea de Apel, a solicitării de modificare a măsurii de arest, depusă de avocații acestora. De asemenea, de o mediatizare negativă au avut parte A. Lungu și S. Chiulafli, ambii concurenți electorali din partea P „Șansă”, în subiectele privind perchezițiile desfășurate la mai multe oficii teritoriale ale Partidului „Șansă”.

Contextul pozitiv a fost atestat datorită promisiunilor electorale enumerate de către concurenții electorali, în cadrul buletinelor de știri.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

Majoritatea concurenților electorali au avut parte de apariții atât directe, cât și indirecte, iar I. Lozovan (PR), I. Bulgac (CUB), A. Lungu (P „Șansă”) și S. Chiulaflî (P „Șansă”) au avut doar apariții indirecte.

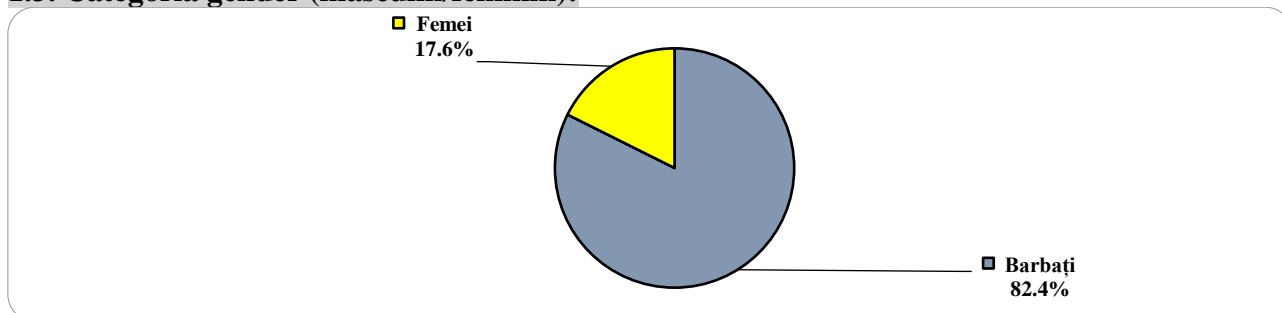
Totodată, este de menționat că, în perioada de raport, serviciul media audiovizual „Jurnal TV” a difuzat programele audiovizuale „Ora de ras”, „Secretele puterii” și „Post scriptum”, în cadrul cărora au fost abordate subiecte cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL nu a indicat aceste programe, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

<p>Candidați electorali vizați în programe</p>	<p>Conform datelor CEC: I. Dodon – din 26.09.2023 candidat la funcția de consilier municipal din partea PSRM la alegerile locale generale din 05.10.2023 V. Bolea – din 04.10.2023 concurent electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Renaștere I. Ceban – din 05.10.2023 concurent electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Mișcării Alternativa Națională A. Nesterovschi – din 08.10.2023 concurent electoral la funcția de primar al mun. Bălți din partea Partidului Renaștere L. Carp – din 26.09.2023 candidat electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Acțiune și Solidaritate V. Chironda – din 27.09.2023 candidat electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”</p>
<p>Comentarii: „Ora de Ras” din 24.10.2023 Ora difuzării: 17:53:28 Durata: 45 min. 45 sec.</p>	<p>I. Dodon, candidat la funcția de consilier municipal din partea PSRM la alegerile locale generale din 05.10.2023, C. Cheianu (18:02:13): „Din el nu a mai rămas decât o ruină și o voce ruginită a Kremlinului.” VOICE OVER (18:05:24): „<u>Dodon</u> l-a trădat pe Voronin în 2011, după care el însuși a fost trădat. De <u>Ion Ceban</u>, apoi de Vartanian, apoi de <u>Nesterovschi</u>, apoi de <u>Bolea</u>. Și lista rămâne deschisă.” (apare imaginea fiecărui concurent electoral menționat) VOICE OVER (18:32:49): „Vasile Bolea, unul din deputații socialiști care i s-a vândut lui Șor, s-a plâns într-o conferință de presă că nu mai este iubit de socialiști. Urmează declarațiile lui V. Bolea de la conferința de presă în care V. Bolea declară că Partidul Socialiștilor nu mai au nevoie de el. VOICE OVER „N-am înțeles Bolea, te miri că socialiștii nu te mai iubesc ? Dar ce ai fi vrut? Să i te vinzi lui Șor și totodată să fii iubit</p>

	<p><i>de foștii colegi? Ce trădător sentimental acest Vasile Bolea. Vrea să trădeze și totodată să fie iubit de cei trădați.”</i></p>
<p>Comentarii: „Secretele Puterii” live din 25.10.2023 Ora difuzării: 20:00:00 Durata: 1 oră 03 min. 18 sec.</p>	<p>Este de menționat că în data de 26.10.2023, CA a recepționat petiția nr. 080 din 26.10.2023 din partea Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională (în continuare – PP MAN), prin care susține că „La data de 25.10.2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat programul audiovizual „Secretele puterii”, în cadrul căruia invitații împreună cu moderatorul lansează acuzații la adresa concurentului electoral Ion Ceban, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral”.</p> <p>Prin scrisoarea nr. 223-R/23-E din 30.10.2023, ÎCS „REFORMA ART” SRL a comunicat CA următoarele:</p> <p>„Atestăm că sesizarea este depusă de o persoană care nu are imputerniciri de a o semna și depune, motive din care solicităm respingerea ca inadmisibilă a contestației depuse, având ca temei art. 93 alin. (1) și (2) Cod electoral, care stabilește că organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației; Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral; Contestația se declară inadmisibilă, în special, când: a) a fost depusă de un alt subiect decât cel stabilit la art. 94 alin. (1) și (2) sau de o persoană fără imputerniciri în acest sens...</p> <p>Emisiunea „Secretele Puterii” este o emisiune de analiză politică, în cadrul căreia jurnalistul Alex Cozer și invitații săi, Mihai Popșoi, vicepreședintele Parlamentului, și Octavian Țicu, istoric, și-au expus liber gândurile sale și poziția asupra unor subiecte de importanță sporită, beneficiind de dreptul lor la libera exprimare.”</p> <p>Astfel, dat fiind faptul că, prin Decizia nr. 335 din 20.10.2023, CA a dispus inițierea controlului cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din CSMA și art. 89, 90 din Codul electoral, în cadrul principalului program de știri în orele de maximă audiență de seară și/sau emisiunilor de informare electorală, petiția a fost conexasă la procedura administrativă conform art. 80 alin. (1) din Codul administrativ: „În cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexate, chiar dacă scopul lor este diferit.”</p> <p>Astfel, rezultatele controlului au atestat că programul este moderat de jurnalistul Alex Cozer. Invitații programului sunt: istoricul Octavian Țicu și vicepreședintele Parlamentului Mihai Popșoi. În cadrul programului se abordează mai multe subiecte de interes public. Tematica subiectelor este reflectată prin titlurile care apar pe burtieră. „Mitropolitul e supărat pe Moscova”, „Posturile TV ruse accesibile online”, „Vulnerabilitatea spațiului informațional”, „Eliminarea surselor de propagandă rusă” și „Analiza campaniei electorale”. Moderatorul programului împreună cu vicepreședintele Parlamentului aduc critici la adresa concurentului electoral Ion Ceban (MAN). Aceștia menționează:</p> <p>Vicepreședintele Parlamentului Mihai Popșoi (21:00:41): „Lipsa dezbaterilor este rezultatul. Așa cum bine spuneți: de evitare, de frică a actualului primar de a participa la aceste dezbateri, pentru că va fi descoperit, va arăta, cum e vorba clasicului: „Primarul este gol”, că acele puține lucruri pe care le-a făcut pentru a acoperi cu un vâl ochii cetățenilor nu ar fi suficiente, pentru că acea susținere feroce a lumii ruse, despre care vorbeam odinioară, și situația de zeci de ani din spațiul public, fiind asociat cât se poate de clar cu Kremlinul, cu interesele Federației Ruse, acest lucru nu poate fi trecut cu vederea. Și în cadrul unor dezbateri politice autentice, aceste lucruri ar fi fost scoase la iveală, deși cetățenii ar fi trebuit să țină minte acest lucru. Și încercarea acestui primar cameleon de a se transforma peste noapte în ditamai exponent al forțelor de centru-dreapta, de nu mai știu cum, personal pe mine mă lasă rece și vreau să cred că și pe mulți cetățeni nu-i ademenesc aceste cântece de sirenă ale aceluia care își rupea vocea în megafon în favoarea Rusiei și a lui Voronin.”</p> <p>Moderatorul (21:02:00): „Spunea, în 2014, în Găgăuzia, când organizau ei acel referendum ilegal, ataca practic cetățenii Chișinăului: „Cei de la Chișinău, care se consideră superiori, ne consideră pe noi restul de bădlă”, exprimarea este a lui. O să-i rog pe colegi să-l telefoneze pe acest individ, că văd că profită de o prevedere legală pe care o vom discuta, și cum este pomenit un pic se plânge la CA, iar cei de la CA, mai catolici decât Papa și decât toată catolicimea, aplaudă și-i dau dreptate lui Ivan Ceban”.</p> <p>Într-un alt context, moderatorul mai menționează (21:11:05): „Pur și simplu prezintă situația de la Hotelul Național, când Ceban face lobby la hoși, el dă terenul și după asta se laudă că îl ia înapoi. Care este un fapt constatat și este spus de zeci de zeci de persoane, doar că nu este spus neapărat la TV”.</p> <p>În legătură cu argumentele ÎCS „REFORMA ART” SRL referitoare la semnatarul petiției, comunicăm că, potrivit art. 69 alin. (3) din Codul electoral: „Reprezentanții concurentului</p>

	<i>electoral au dreptul să participe la toate operațiunile electorale, la toate ședințele organului electoral care l-a confirmat, inclusiv în ziua alegerilor; să reprezinte interesele concurentului electoral și în alte autorități implicate în procesul electoral.”</i>
Comentarii: „Post Scriptum” din 27.10.2023 Ora difuzării: 20:41:22 Durata: 1 oră 03 min. 18 sec.	Jurnalistul Alex Cozer menționează (20:41:37): „CA a amendat deja a doua oară postul TV „Jurnal TV” în această campanie electorală cu suma de 10 000 de lei. Motivul? Pentru că în perioada electorală a fost pomenit în emisiunile noastre unul dintre candidații la funcția de primar al capitalei, fiind vorba de Ivan Ceban. Prima amendă a fost în cazul emisiunii „Ora de ras”, o ediție difuzată la început de octombrie, ediția a fost o reluare din luna mai, dar chiar și așa, supărat că a fost vizat, Ceban a depus plângere, iar cei de la CA i-au făcut dreptate și ne-au amendat.” Prezentator (20:43:31): „Practic dacă îi pomeniști pe Ceban, Chironda, Carp sau oricine dintre aceștia într-o emisiune, așa cum ar fi Post Scriptum, riști să fii sancționat dacă unul dintre ei depune o plângere la CA. Este o prevedere în lege cu totul aberantă, introdusă recent de actuala Guvernare și care îngrădește dreptul la libera exprimare. Atât de grav încât noi, jurnaliștii sau invitații din emisiunile noastre, efectiv nu avem dreptul să pronunțăm un nume de candidat, că altfel postul TV va fi sancționat.”
Comentarii: „Ora de Ras” din 29.10.2023 Reluare Ora difuzării: 21:00:00 Durata: 43 min. 03 sec.	VOICEOVER (21:06:46): „Mai țineți minte cum Igor Dodon a făcut cumetria mezinului său la vila de la Condrița. Iată că și fostul său coleg de partid Ion Ceban, actualul primar al capitalei a decis că e bine să organizeze o nuntă în curtea Primăriei. Ce-i cu socialiștii ăștia? Unul face cumetrie, la vila de stat, altul face nuntă în curtea unei instituții de stat.”
Concluzii:	Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.” Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „a) Programe cu conținut electoral evidențiate prin semnale acustice și vizuale în principalul buletin de știri al zilei (Jurnalul orei 19 (RO) și știrile de limba rusă de la ora 21:30), în zilele de luni-vineri; b) Dezbateri electorale, organizate în condițiile de mai jos; c) Programe de publicitate electorală, difuzate pe măsura contractării, în aceleași intervale orare, în orele de maximă audiență.” Astfel, programele audiovizuale „Ora de ras” (ediții diferite), „Secretele Puterii” și „Post Scriptum” nu au fost menționate în Declarație. Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în Declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL. Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.

1.3. Categoria gender (masculin/feminin):

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 82,4% (13 min. 42 sec.), iar cea a femeilor – de 17,6% (02 min. 56 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media de televiziune „Jurnal TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrarea sincron a buletinelor de știri de la ora 17:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto) provenite din afara redacției (total și/sau parțial). Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „*Bagas a fost eliberat*”, „*Au ajuns studente în Marea Britanie*”.

24.10.2023: „*Biciclist lovit mortal la Persecina*”, „*Tragedie la Taraclia*”.

26.10.2023: „*Finanțarea ilegală: percheziții la Comrat*”, „*NATO își întărește cooperarea cu Moldova*”.

27.10.2023: „*Finanțarea ilegală, detalii noi*”.

28.10.2023: „*Au ajuns studente în Marea Britanie*”.

29.10.2023: „*Biciclist lovit mortal la Persecina*”, „*NATO își întărește cooperarea cu Moldova*”.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.*”

Totodată, furnizorul de servicii media a omis indicarea mențiunii „Arhivă” pentru imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă. Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „*CSP a aprobat un nou regulament*”, „*Fermierii cer demisia lui Bolea*”, „*Carburanți mai scumpi ca mâine*”, „*Alegătorii pot solicita urna mobilă*”.

24.10.2023: „*CEDO: despăgubiri pentru Stoianoglo*”, „*Nesterovschi și Lozovan, rămân în arest*”.

25.10.2023: „*Candidații se întrec în promisiuni*”.

26.10.2023: „*Oamenii lui Șor, în fața instanței*”, „*Alexandru Pînzari, noul șef la CNA*”.

27.10.2023: „*Postolachi îl va judeca pe Plahotniuc*”, „*Salariile medicilor, majorate*”.

29.10.2023: „*CEDO: despăgubiri pentru Stoianoglo*”, „*Oamenii lui Șor, în fața instanței*”.

În acest sens sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA: „*Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva*”.

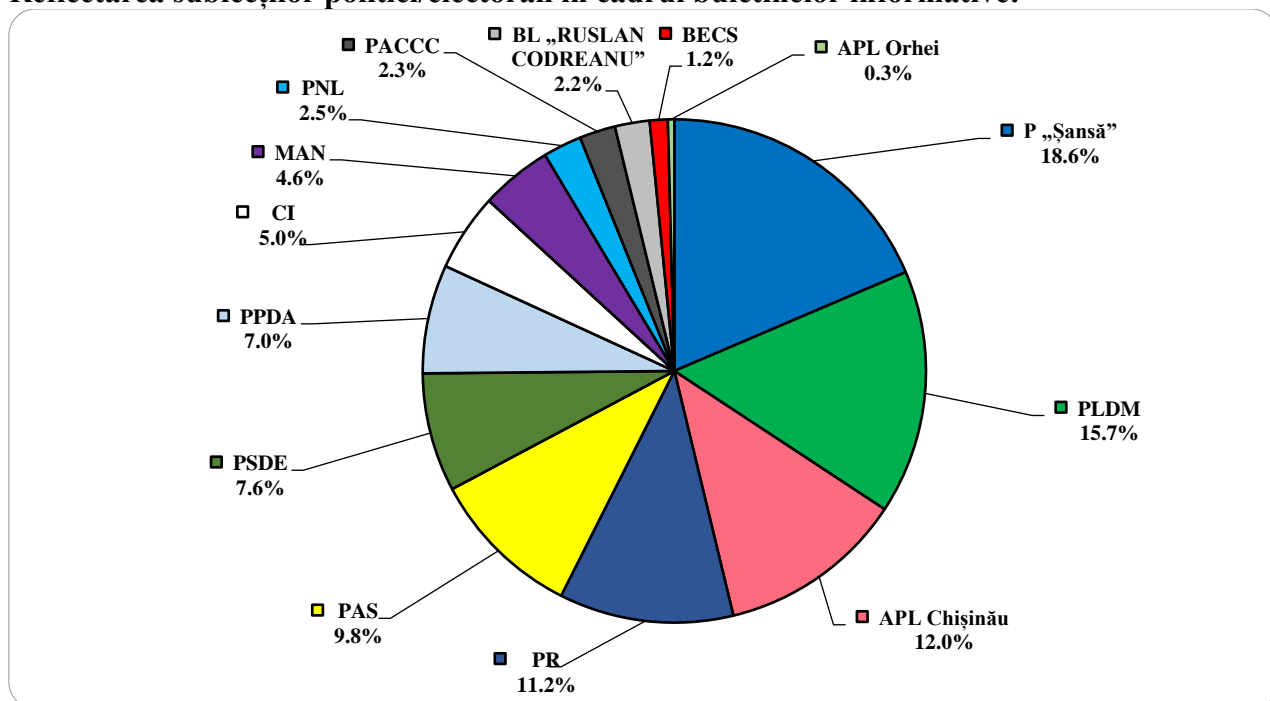
5. „ITV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ITV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 22:00 (limba de difuzare: română), 47 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 14 subiecți politici/electorali, 17 concurenți electorali, dintre care și activitatea a 2 concurenți electorali independenți, 13 subiecte au vizat activitatea APL Chișinău, iar un subiect a fost despre APL Orhei. Acțiunile Comisiei Electorale Centrale au fost mediatizate în două știri, inclusiv în cele cu temă electorală.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

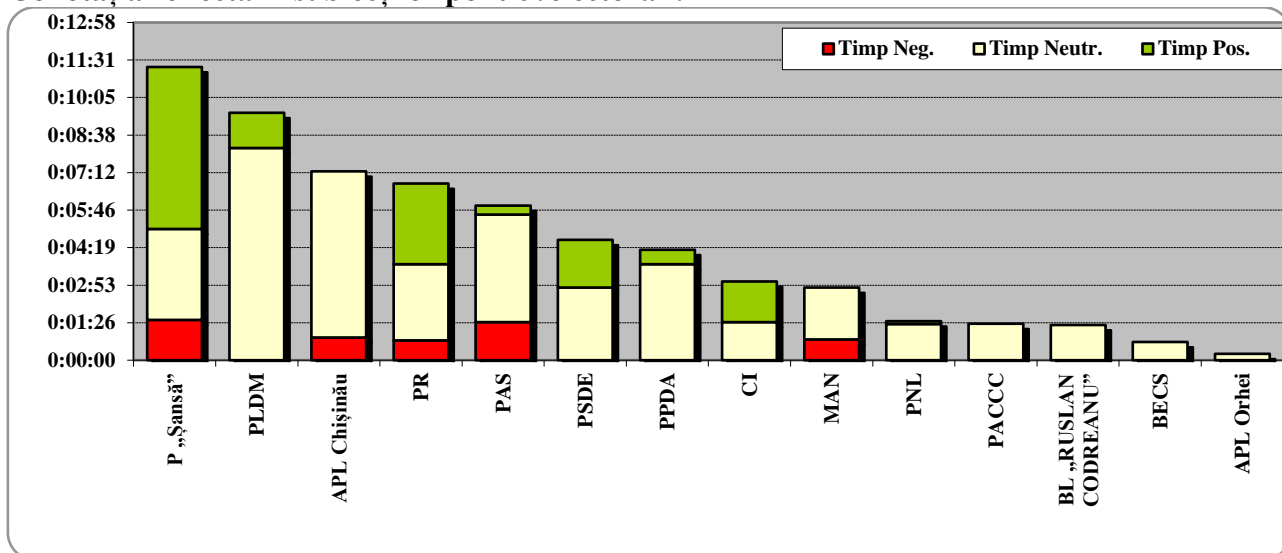

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	11 min. 15 sec.	06 min. 13 sec.	03 min. 29 sec.	01 min. 33 sec.
2.	Partidul Liberal din Republica Moldova (PLDM)	09 min. 30 sec.	01 min. 21 sec.	08 min. 09 sec.	0
3.	APL Chișinău	07 min. 15 sec.	0	06 min. 23 sec.	52 sec.
4.	Partidul Renaștere (PR)	06 min. 47 sec.	03 min. 06 sec.	02 min. 55 sec.	46 sec.
5.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	05 min. 56 sec.	21 sec.	04 min. 07 sec.	01 min. 28 sec.
6.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	04 min. 37 sec.	01 min. 50 sec.	02 min. 47 sec.	0
7.	Platforma Politică „Demnitate și Adevăr” (PPDA)	04 min. 14 sec.	33 sec.	03 min. 41 sec.	0
8.	Candidat Independent (CI)	03 min. 01 sec.	01 min. 33 sec.	01 min. 28 sec.	0
9.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	02 min. 47 sec.	0	01 min. 59 sec.	48 sec.
10.	Partidul Național Liberal (PNL)	01 min. 30 sec.	07 sec.	01 min. 23 sec.	0
11.	Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic (PACCC)	01 min. 24 sec.	0	01 min. 24 sec.	0
12.	BL „RUSLAN CODREANU”	01 min. 21 sec.	0	01 min. 21 sec.	0
13.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	42 sec.	0	42 sec.	0
14.	APL Orhei	15 sec.	0	15 sec.	0

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 01 oră 00 min. 34 sec., dintre care cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat P „Șansă” – cu 18,6% (11 min. 15 sec.), urmat de PLDM – cu 15,7% (09 min. 30 sec.), APL Chișinău – cu 12,0% (07 min. 15 sec), PR – cu 11,2% (06 min. 47 sec), PAS – cu 9,8% (05 min. 56 sec.), PSDE – cu 7,6% (04 min. 37 sec.), PPDA – cu 7,0% (04 min. 14 sec). Din numărul total al subiecților reflectați, cea mai mică pondere de mediatizare au înregistrat BECS – cu 1,2% (42 sec.) și APL Orhei – cu 0,3% (15 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

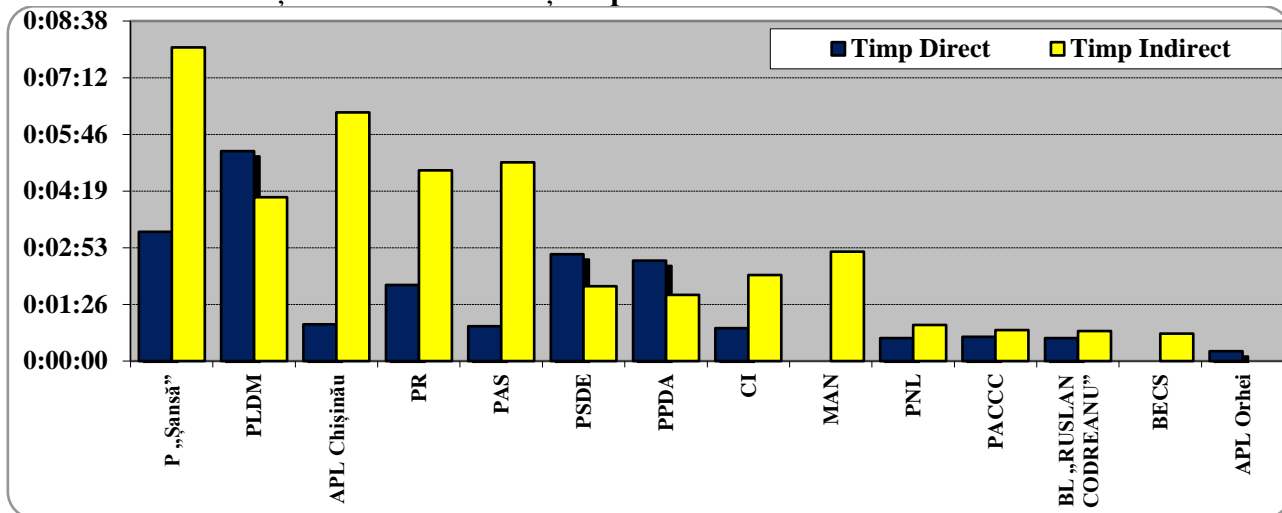
Conotația reflectării subiecților a fost într-o tonalitate, în general, neutră și pozitivă (datorită planurilor de acțiuni ale formațiunilor prezentate de concurenții electorali).

APL Chișinău și MAN au avut parte și de o mediatizare negativă în subiectele în care locuitorii capitalei au criticat unele acțiuni ale concurentului electoral I. Ceban (MAN), pe care nu le-a realizat în calitate de primar al capitalei.

P „Șansă” a înregistrat o prezență negativă în subiectul în care s-a anunțat că CNA a efectuat percheziții la sediile formațiunii.

PAS, la fel, a avut o prezență negativă în știri, ca urmare a unor constatări emise de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei privind activitatea partidului de guvernământ.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

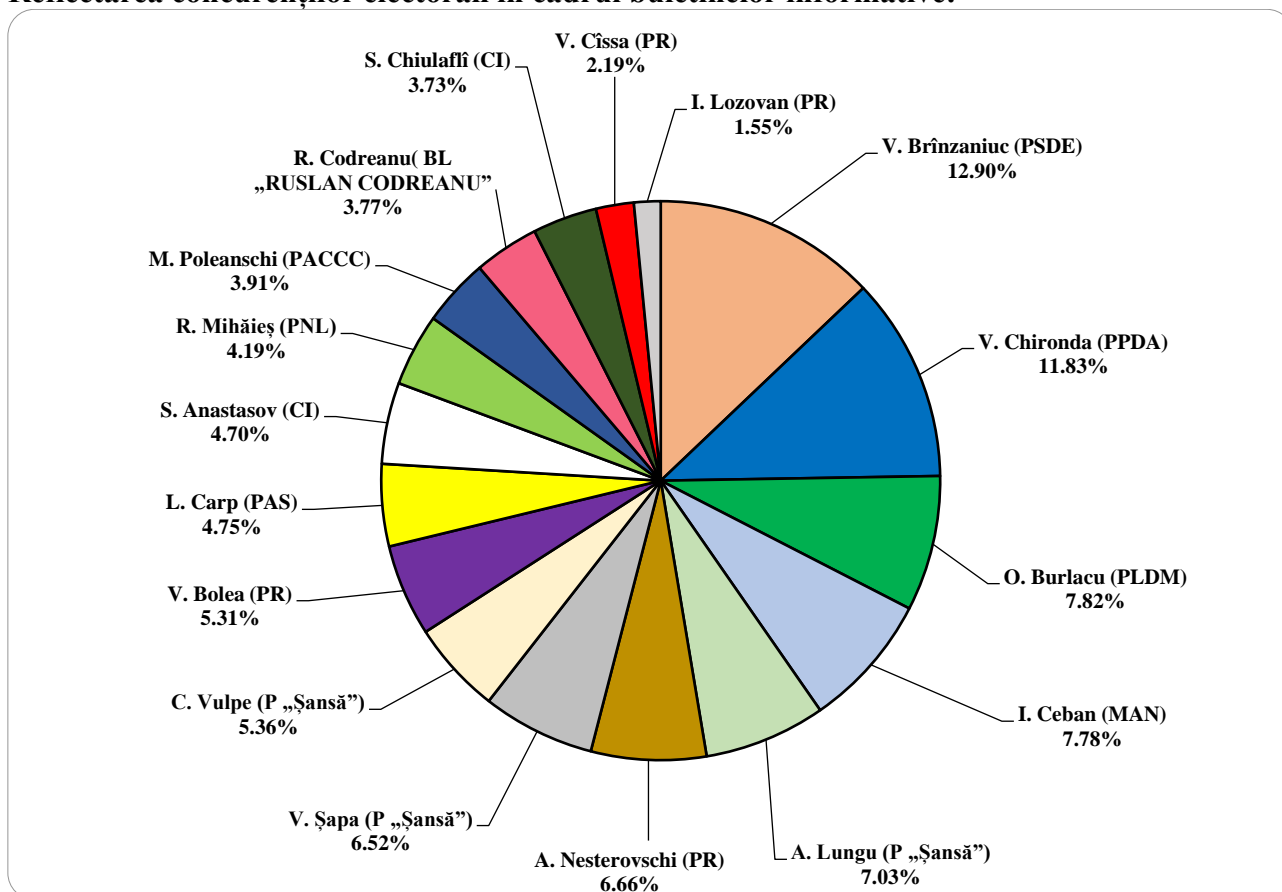

Conform datelor diagramei, subiecții au avut apariții directe și indirecte, cu excepția MAN și BECS care au avut doar intervenții indirecte, iar APL Orhei – intervenții directe.

1.2. Concurenți electorali

În perioada supusă controlului, în cadrul buletinelor informative au fost reflectați 10 concurenți electorali pentru funcția de primar al mun. Chișinău, 3 concurenți electorali pentru funcția de primar al or. Comrat, 2 concurenți electorali pentru funcția de primar al mun. Bălți, și câte un concurent electoral pentru funcția de primar al or. Ocnița și mun. Orhei.

Reflectarea concurenților electorali în cadrul buletinelor informative:

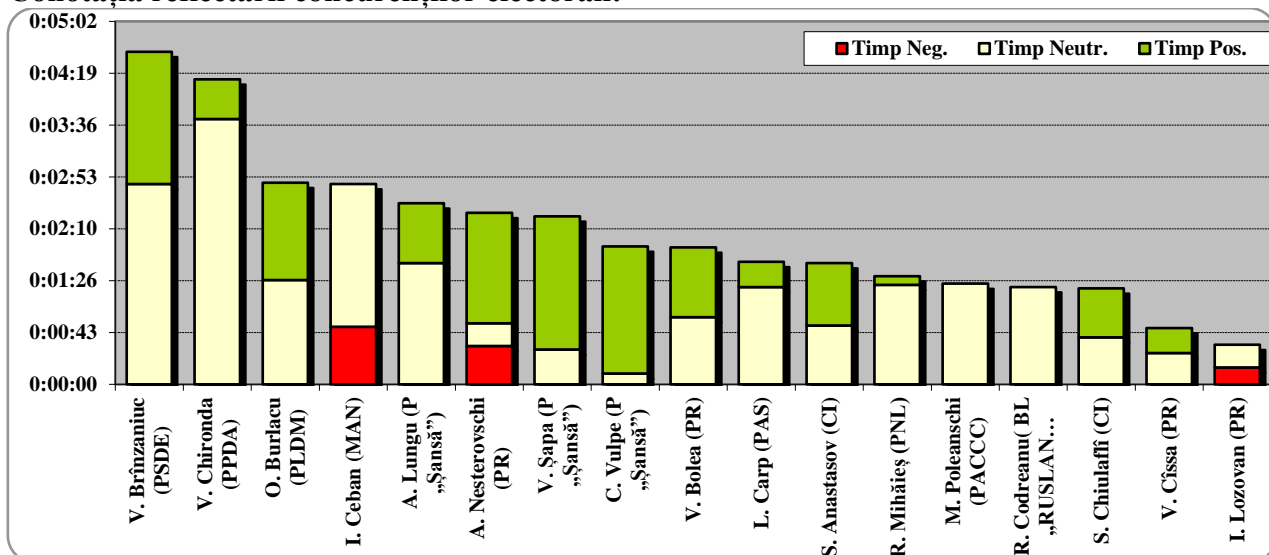

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	V. Brînzaniuc (PSDE)	04 min. 37 sec.	01 min. 50 sec.	02 min. 47 sec.	0
2.	V. Chironda (PPDA)	04 min. 14 sec.	33 sec.	03 min. 41 sec.	0
3.	O. Burlacu (PLDM)	02 min. 48 sec.	01 min. 21 sec.	01 min. 27 sec.	0
4.	I. Ceban (MAN)	02 min. 47 sec.	0	01 min. 59 sec.	48 sec.
5.	A. Lungu (P „Șansă”)	02 min. 31 sec.	50 sec.	01 min. 41 sec.	0
6.	A. Nesterovschi (PR)	02 min. 23 sec.	01 min. 32 sec.	19 sec.	32 sec.
7.	V. Șapa (P „Șansă”)	02 min. 20 sec.	01 min. 51 sec.	29 sec.	0
8.	C. Vulpe (P „Șansă”)	01 min. 55 sec.	01 min. 46 sec.	09 sec.	0
9.	V. Bolea (PR)	01 min. 54 sec.	58 sec.	56 sec.	0
10.	L. Carp (PAS)	01 min. 42 sec.	21 sec.	01 min. 21 sec.	0
11.	S. Anastasov (CI)	01 min. 41 sec.	52 sec.	49 sec.	0
12.	R. Mihăieș (PNL)	01 min. 30 sec.	07 sec.	01 min. 23 sec.	0
13.	M. Poleanschi (PACCC)	01 min. 24 sec.	0	01 min. 24 sec.	0
14.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	01 min. 21 sec.	0	01 min. 21 sec.	0
15.	S. Chiulafli (CI)	01 min. 20 sec.	41 sec.	39 sec.	0
16.	V. Cîssa (PR)	47 sec.	21 sec.	26 sec.	0
17.	I. Lozovan (PR)	33 sec.	0	19 sec.	14 sec.

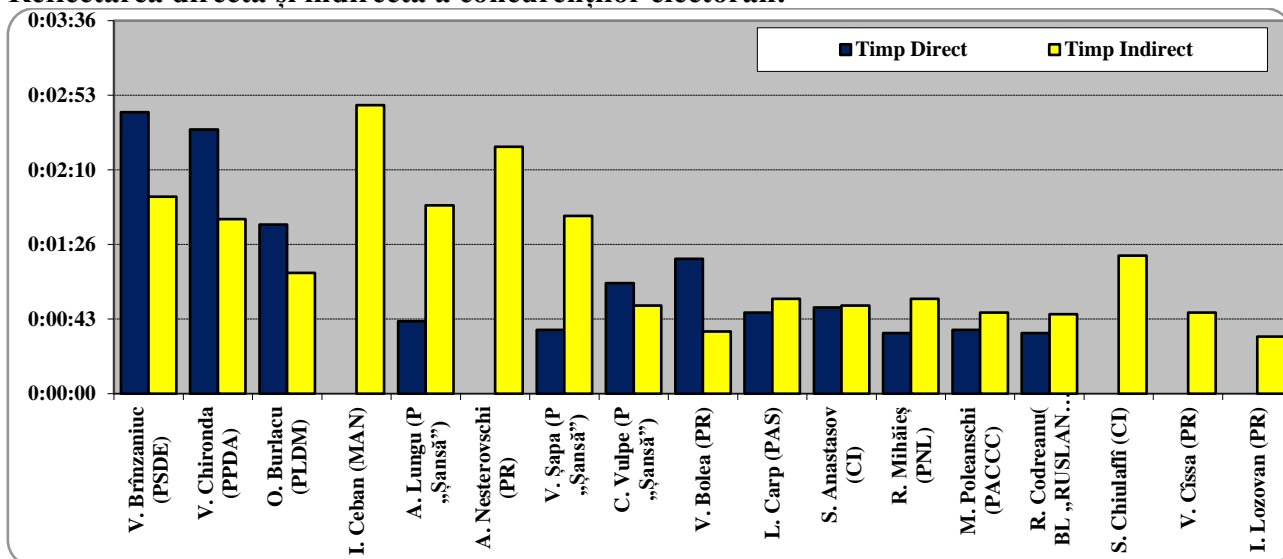
Volumul total de timp alocat concurenților a constituit 35 min. 47 sec. Astfel, cea mai mare pondere de reflectare au avut V. Brînzaniuc (PSDE) – cu 12,90% (04 min. 37 sec.) și V. Chironda (PPDA) – cu 11,83% (04 min. 14 sec.), urmați de O. Burlacu (PLDM) – cu 7,82% (02 min. 48 sec.), I. Ceban (MAN) – cu 7,78% (02 min. 47 sec.), A. Lungu (P „Șansă”) – cu 7,03% (02 min. 31 sec.), A. Nesterovschi (PR) – cu 6,66% (02 min. 23 sec.) și V. Șapa (P „Șansă”) – cu 6,52% (02 min. 20 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare au avut V. Cîssa (PR) – 2,19% (47 sec.) și I. Lozovan (PR) – 1,55% (33 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării concurenților a fost într-o tonalitate, în general, neutră și pozitivă (datorită promisiunilor electorale). I. Ceban (MAN) a avut și o prezență negativă în știrile privind unele proiecte promise locuitorilor capitalei, pe care nu le-a realizat în perioada mandatului de primar al mun. Chișinău. A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR), la fel, au fost prezentați în context negativ în subiectul în care s-a anunțat că ambii rămân în arest, conform deciziei Curții de Apel Chișinău.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Conform diagramei, Ion Ceban (MAN), S. Chiulaffi (CI), V. Cîssa (PR) și I. Lozovan (PR) au avut doar apariții indirecte, iar ceilalți concurenți s-au bucurat de apariții atât directe, cât și indirecte. Totodată, urmează de specificat că, în cadrul principalului program informativ „Știri” de la ora 22:00, subiectele „Reparația podului este tergiversată” (23.10.2023) și „Capitala curților neamenajate” (24.10.2023), ce au vizat acțiuni ale concurenților electorali I. Ceban (MAN), pe care acesta nu le-a realizat în calitate de primar al mun. Chișinău, nu au fost incluse în rubrica „Electorală 2023”. Prin urmare, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023, care stipulează: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.”

În acest sens, sunt relevante dispozițiile art. 90 alin. (1) din Codul electoral, care prevede: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează,

într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

Este de menționat faptul că, prin Decizia CA nr. 340 din 27.10.2023, furnizorul de servicii media „MEDIA PRO GROUP” SRL, fondatoarea serviciului media de televiziune „ITV”, a fost sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din CSMA.

Pe 29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ITV” a difuzat programul audiovizual „*Вечерний Буймистру*”, ora 22:00 (durata programului: 23 min. 02 sec.), moderat de Dumitru Buimistru.

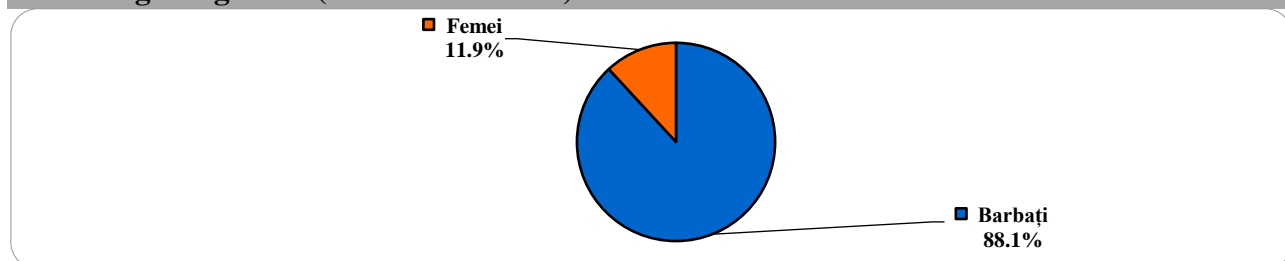
În rubrica „*Знаки повсюду*”, în una dintre secvențe s-a făcut referire la concurentul electoral I. Ceban (MAN), care candidează pentru funcția de primar al mun. Chișinău. Astfel, pe fundalul unei imagini cu trotinete, s-a menționat: „*Не секрет, что у Иона Чебана большая любовь к самокатам, возможно в них он разглядел каким должен быть язык в Республике Молдова*” (22:19:52/durata: 10 sec.)

Prin urmare, candidatul electoral menționat nu poate avea intervenții directe sau indirecte și nu poate fi vizat de terți în alte programe audiovizuale, decât în cele cu caracter electoral, stabilite expres în Declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media „MEDIA PRO GRUP” SRL.

Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „*În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.*”

De remarcat că, prin Decizia CA nr. 352 din 30.10.2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ITV” a fost sancționat cu amendă în mărime de 13 000 de lei pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din CSMA.

1.3. Categoria gender (masculin/feminin)

Potrivit datelor diagramei, cota bărbaților a fost de 88,1% (43 min. 29 sec.), iar cota femeilor – de 11,9% (05 min. 51 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „ITV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul buletinelor de știri de la ora 22:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, unele știri difuzate în cadrul programelor informative supuse verificării au conținut imagini/secvențe video sursa cărora nu a fost indicată:

- 26 octombrie 2023 (22:25:31);
- 27 octombrie 2023 (22:01:48, 22:23:40, 22:29:22, 22:29:48);
- 28 octombrie 2023 (18:31:47, 18:32:17);
- 29 octombrie 2023 (18:49:45, 18:50:12).

Prin urmare sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, care stipulează că: *„În programele audiovizuale de știri și de debateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”*

De asemenea, serviciul media audiovizual „ITV”, în cadrul principalului buletin informativ (ora de difuzare: 22:00), nu a asigurat prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție:

23 octombrie 2023

- Titlul subiectului: *„Încă 25 de persoane s-au întors acasă”* (ora de difuzare: 22:05:05), în care s-a anunțat că 25 de pasageri moldoveni au ajuns acasă cu un avion al unei curse comerciale Tel Aviv – Chișinău, datorită implicării personale a omului de afaceri Ilan Șor, care le-a achitat costul biletelor. VOICE-OVER: *„Pasagerii au declarat că au cerut, în repetate, rânduri ajutor de la guvernul moldovean, dar și de la ambasada Republicii Moldova din Israel, însă, nu au primit niciun ajutor în ceea ce privește organizarea evacuării. Asta, deși anterior autoritățile moldovenești i-au îndemnat pe cetățenii Republicii Moldova care doresc să părăsească teritoriul Israelului să o facă în zilele următoare folosind zborurile comerciale disponibile, unde costul unui bilet ajungea la o mie de euro.”* Astfel, un bărbat revenit din Israel a declarat următoarele: *„Oamenii ne-au spus să nu sunăm acolo degeaba, că nu se mișcă nimic. Nu răspund la telefon.”* În cadrul materialului nu a fost prezentată poziția părților vizate (Guvernul și Ambasada Republicii Moldova din Israel).
- Titlul subiectului: *„Filat, despre evacuarea din Israel”* (ora de difuzare: 22:07:15). În știre prezentatorul a menționat că liderul PLDM, Vlad Filat, și-a exprimat nemulțumirea față de felul în care autoritățile repatriază cetățenii din Israel. Astfel, au fost difuzate declarațiile liderului PLDM care, în cadrul emisiunii „7 zile” de la Cinema 1, a declarat: *„Am impresia că tot timpul când apare o situație de criză, ei au nevoie de timp ca să înțeleagă ce se întâmplă ca să comunice într-un sistem foarte complicat de comunicare. Ulterior se iau decizii și în rezultat iese această „bâlbă” generalizată fără a oferi oamenilor aflați în situații de criză a unei înțelegeri exacte cum vor fi ajutați. Așa s-a întâmplat și de această dată – a durat. Ba dau autorizări pentru anumite zboruri, ba nu dau, panică și neînțelegeri”, „Sper că acțiunile Guvernului vor fi practice, nu teoretice. Nu vreau să văd doar acel grafic. Mie îmi place că ei pe tik-tok sunt foarte activi, fac aplicații gratis, atâtea cetățeni s-au dus, atâtea au venit. Ceea ce vreau să știu e că cetățenii care au nevoie de sprijin din partea statului – îl au! Îl au acolo unde au ei nevoie! Nu îl au în discuțiile în sala de ședință a Guvernului sau în studiourile de televiziune!”* La finele materialului s-a menționat: *„Până în momentul pregătirii acestui subiect pentru difuzare, serviciile de presă ale Guvernului, MAIEI, Președinției și PAS nu au comentat declarațiile lui Vlad Filat făcute în spațiul public.”* Astfel, mențiunea respectivă denotă lipsa intenției serviciului media audiovizual de a solicita și prezenta opinia părților vizate în declarațiile lui Vlad Filat, având în vedere că evacuarea cetățenilor moldoveni din Israel este un subiect de actualitate.

26 octombrie 2023

- Titlul subiectului: *„În același loc, la aceeași oră”* (ora de difuzare: 22:09:02). În știre se relatează că V. Chirona îl invită la o dezbatere electorală pe I. Ceban lângă Arcul de Triumf, însă, candidatul electoral MAN nu a dat curs invitației. Concurrentul PPDA a menționat problemele grave ale capitalei și, în mod indirect, acesta a enumerat acțiunile pe care I. Ceban nu le-a realizat în calitate de primar. Acesta a declarat: *„A eșuat totalmente cu modernizarea reală a sistemului de transport public. Așa și nu a fost creată o întreprindere municipală care să înglobeze toate tipurile de transport public, nu a fost introdus biletul unic de călătorie, nu au fost optimizate rutele de transport public spre suburbii, nu a fost implementată taxarea electronică.”* De asemenea,

„Victor Chironda a mai menționat că benzile dedicate transportului public în Chișinău nu au fost stabilite acolo unde era necesar, ceea ce duce la o congestie mai mare pe străzi”. În material nu a fost prezentată opinia lui I. Ceban, deși era necesară, întrucât e perioada campaniei electorale.

27 octombrie 2023

- Titlul subiectului: „Despre construcția drumurilor în suburbii” (ora de difuzare: 22:09:05). În știre se menționează că, în fiecare zi, V. Chironda îl așteaptă pe I. Ceban la Arcul de Triumf, dar, în loc de dezbateri, Chironda susține un monolog. Astfel, acesta a vorbit de reparația drumurilor care duc spre suburbii, iar Direcția Transport nu a coordonat corect procedura de achiziție pentru efectuarea lucrărilor. În acest context, concurentul PPDA a declarat: „Lucrări în valoare de 15 mln de lei, care trebuiau să fie efectuate în 2022. Procedura de achiziție trebuia să înceapă în luna februarie. În realitate, gospodarii de la Direcția Transport au efectuat licitația la 22.11.2022, la finele anului. Până la finele anului mai rămâne o lună. La finele anului, dacă banii alocați pentru o categorie de cheltuieli nu sunt utilizați, ei se întorc înapoi în bugetul municipal. Știți ce au făcut cei de la Direcția Transport? Au semnat contractul cu compania care a câștigat licitația și au efectuat plata fără a fi efectuate lucrările.” Potrivit lui Chironda este vorba de 18 suburbii ale capitalei, menționând: „De asemenea, caietele de sarcini, cu volume aproximative, în lipsa unor proiecte de execuție fiind încălcate prevederile regulamentului privind achizițiile publice de lucrări. Nu au fost introduse nici adresele șantierelor. Așa și nu știm care suburbii, care drumuri trebuiau să fie reparate cu acești bani. De asemenea, nu este clar cum au fost realizate calculele.” El a mai spus că o situație similară se întâmplă și cu drumurile din capitală. La realizarea materialului nu a fost prezentată opinia Direcției Transport.

Ca urmare a controlului, s-a atestat că la realizarea subiectelor menționate supra nu s-a ținut cont de prezentarea principalelor puncte aflate în opoziție, având în vedere că au fost mediatizate subiecte de actualitate.

Astfel, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA, potrivit căruia: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sînt în dezbateri publică.”

De asemenea, urmează de specificat că în procesul de lucru s-a atestat că, la difuzarea știrilor „Transferurile către agrarieni – blocate” (25.10.2023) și „Un nou tip de fraudă” (26.10.2023), nu a fost indicată sursa înregistrărilor video, însă, în cadrul programului informativ „Новости” (limba rusă), din 28 octombrie 2023, știrile menționate au fost difuzate în limba rusă, iar secvențele video au fost însoțite de mențiunea „Arhivă”. De precizat că subiectele respective au fost date, în reluare, în cadrul programului informativ „Știri” de la ora 18:00, din 29 octombrie 2023, unde sursa înregistrărilor video, la fel, nu a fost prezentată.

Prin urmare sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA, care stipulează că: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”. ”

Pe data de 23 octombrie 2023 a fost difuzat programul audiovizual „POST FACTUM”, care a fost dat, în reluare, pe 29 octombrie 2023, la ora 16:58:24. Astfel, în urma controlului au fost atestate următoarele rezultate:

Serviciul media:	„ITV”
Programul:	„POST FACTUM”
Data difuzării:	23 octombrie 2023
Ora difuzării:	18:00:00
Durata programului:	49 min. 24 sec.
Invitații programului:	Tatiana Iovv, doctor în economie

Subiectele abordate:	Ediția a 4-a a Platformei de sprijin pentru Republica Moldova, suportul pentru agricultori din partea Guvernului, găurile bugetare, dar și cum asigură Ministerul Economiei creșterea economică a țării.
Comentarii:	În cadrul programului s-au pus în discuție teme economice actuale în Republica Moldova, care au fost abordate cu exemple, date oficiale, proiecte implementate, altele urmează a fi puse în discuții. De asemenea, cât de importante sunt ajutoarele financiare promise Republicii Moldova și care este interesul celor care le oferă. Tatiana Iovv a răspuns explicit la toate întrebările, din punct de vedere economic, în special la întrebarea privind tabloul economic al țării prezentat de premierul Dorin Recean la acest forum, menționând cauzele și care ar fi soluțiile pe care țara noastră le-ar putea implementa pe viitor. O atenție deosebită s-a acordat și sistemului bugetar național al țării, sumele de bani care vin de la partenerii externi, despre sectoarele strategice ale statului, dar și situația portului Giurgiulești.
Concluzii:	În procesul de analiză nu s-au constatat devieri de la prevederile art. 13 din CSMA

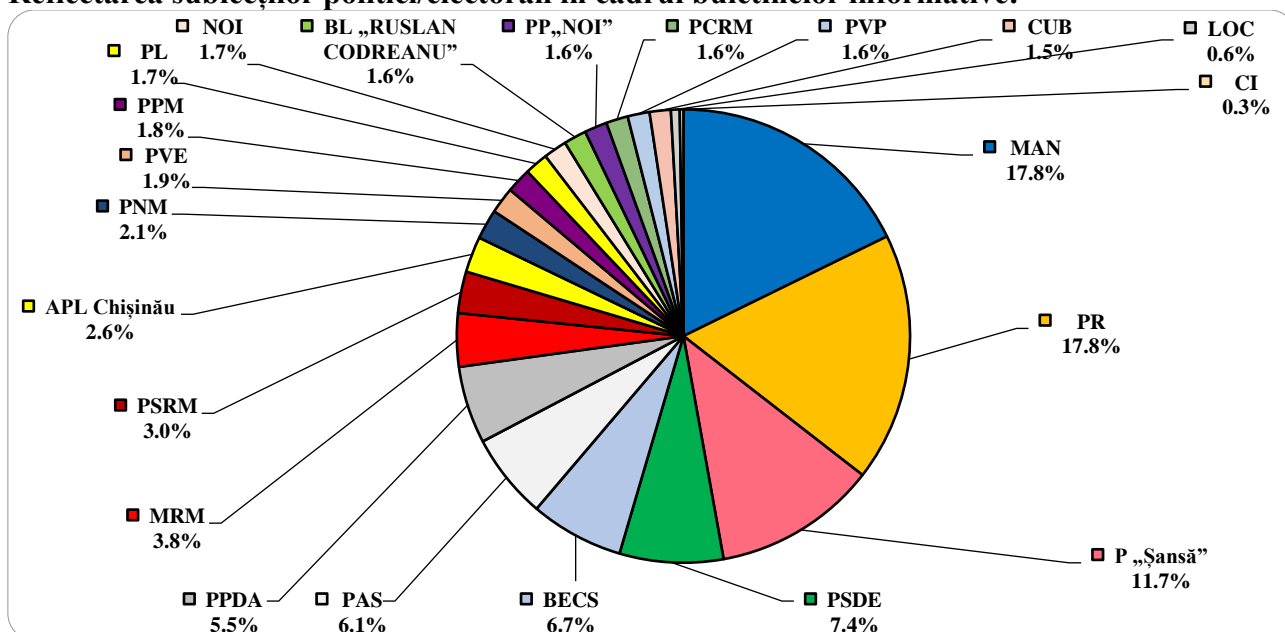
6. „Exclusiv TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:00 (limba de difuzare: română/rusă), 18 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 22 de subiecți politici/electorali și 20 de concurenți electorali. În cadrul a 5 subiecte au fost vizate acțiunile Comisiei Electorale Centrale, precum și activitatea APL Chișinău.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

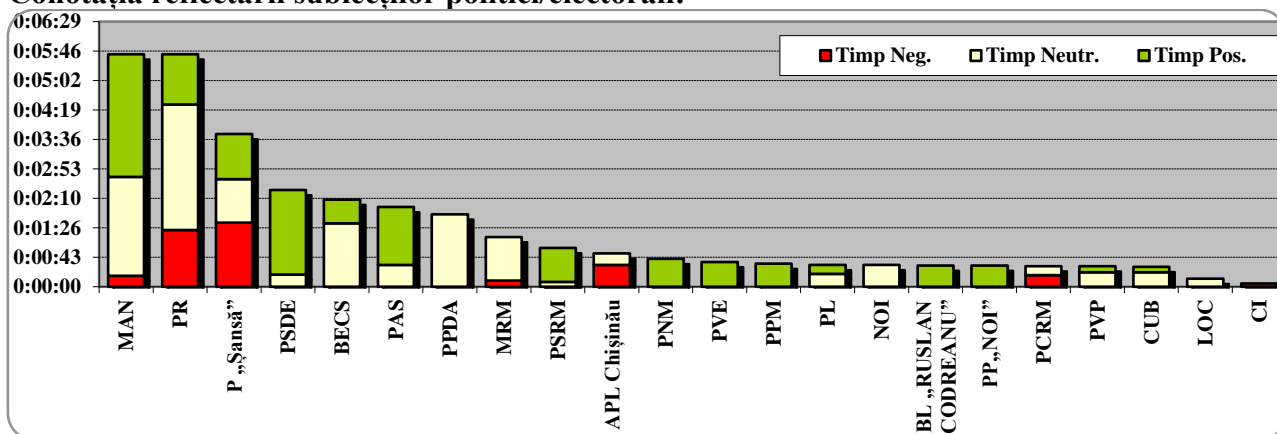
Detaliiere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Mișcarea Alternativa Națională” (MAN)	05 min. 41 sec.	03 min.	02 min. 25 sec.	16 sec.
2.	Partidul Renaștere (PR)	05 min. 41 sec.	01 min. 14 sec.	03 min. 04 sec.	01 min. 23 sec.
3.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	03 min. 44 sec.	01 min. 06 sec.	01 min. 04 sec.	01 min. 34 sec.
4.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	02 min. 22 sec.	02 min. 04 sec.	18 sec.	0
5.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	02 min. 08 sec.	35 sec.	01 min. 33 sec.	0

6.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	01 min. 57 sec.	01 min. 25 sec.	32 sec.	0
7.	Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” (PPDA)	01 min. 46 sec.	0	01 min. 46 sec.	0
8.	Mișcarea „Respect Moldova” (MRM)	01 min. 13 sec.	0	01 min. 04 sec.	09 sec.
9.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	57 sec.	50 sec.	07 sec.	0
10.	APL Chișinău	49 sec.	0	17 sec.	32 sec.
11.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	41 sec.	41 sec.	0	0
12.	Partidul Verde Ecologist (PVE)	36 sec.	36 sec.	0	0
13.	Partidul „Patrioții Moldovei” (PPM)	34 sec.	34 sec.	0	0
14.	Partidul Liberal (PL)	32 sec.	13 sec.	19 sec.	0
15.	Partidul „Noua Opțiune Istorică” (NOI)	32 sec.	0	32 sec.	0
16.	BL „RUSLAN CODREANU”	31 sec.	31 sec.	0	0
17.	Partidul „NOI” (PP„NOI”)	31 sec.	31 sec.	0	0
18.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	30 sec.	0	13 sec.	17 sec.
19.	Partidul Voința Poporului (PVP)	30 sec.	09 sec.	21 sec.	0
20.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	29 sec.	08 sec.	21 sec.	0
21.	Liga Orașelor și Comunelor (LOC)	12 sec.	0	12 sec.	0
22.	Candidat Independent (CI)	05 sec.	0	0	05 sec.

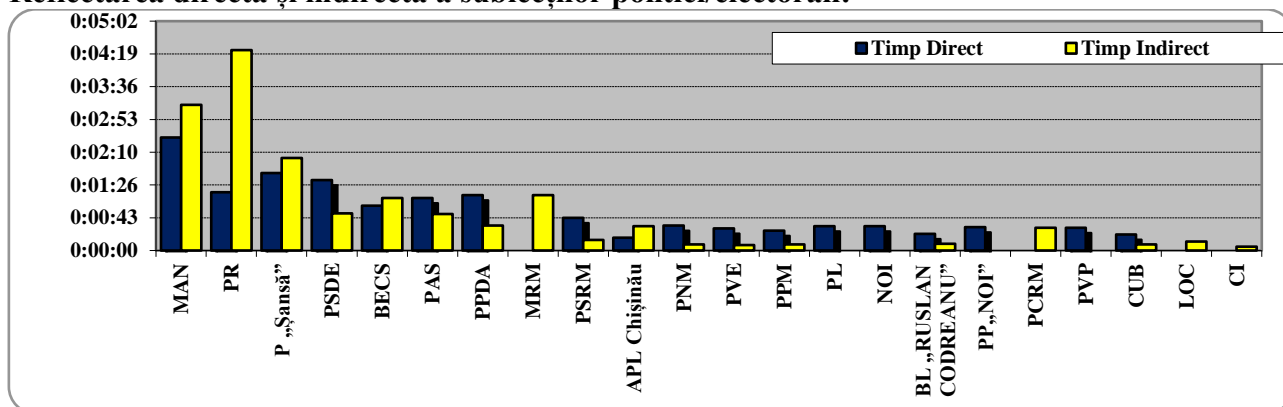
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 32 min. 01 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat MAN și PR – cu 17,8% (05 min. 41 sec.), urmați de P „Șansă” – cu 11,7% (03 min. 44 sec.), PSDE – 7,4% (02 min. 22 sec.) etc, iar cea mai mică mediatizare a avut-o subiectul CI – 0,3% (05 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, cu excepția MAN, PR și P „Șansă” care au fost reflectați în mod neutru, negativ și pozitiv. În mod pozitiv au fost reflectați PNM, PVE, PPM, BL „RUSLAN CODREANU” și PP„NOI”. Iar MRM, APL Chișinău și PCRM au fost reflectați neutru și negativ, precum și CI – doar negativ. Conotațiile pozitive au fost acordate în contextul subiectelor despre prezentarea programelor electorale și lansarea promisiunilor de către concurenții înregistrați. Conotația negativă pentru PR se datorează difuzării reportajelor despre concurenții electorali A. Nesterovschi și I. Lozovan care continuă să se afle în arest preventiv. Conotația negativă pentru P „Șansă” se datorează difuzării reportajelor despre perchezițiile efectuate la sediile raionale ale partidului. APL Chișinău a fost reflectată negativ în cadrul comunicatului PR, unde este menționat că mai mulți lucrători ai primăriei Chișinău au fost văzuți cum împart ziare MAN.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

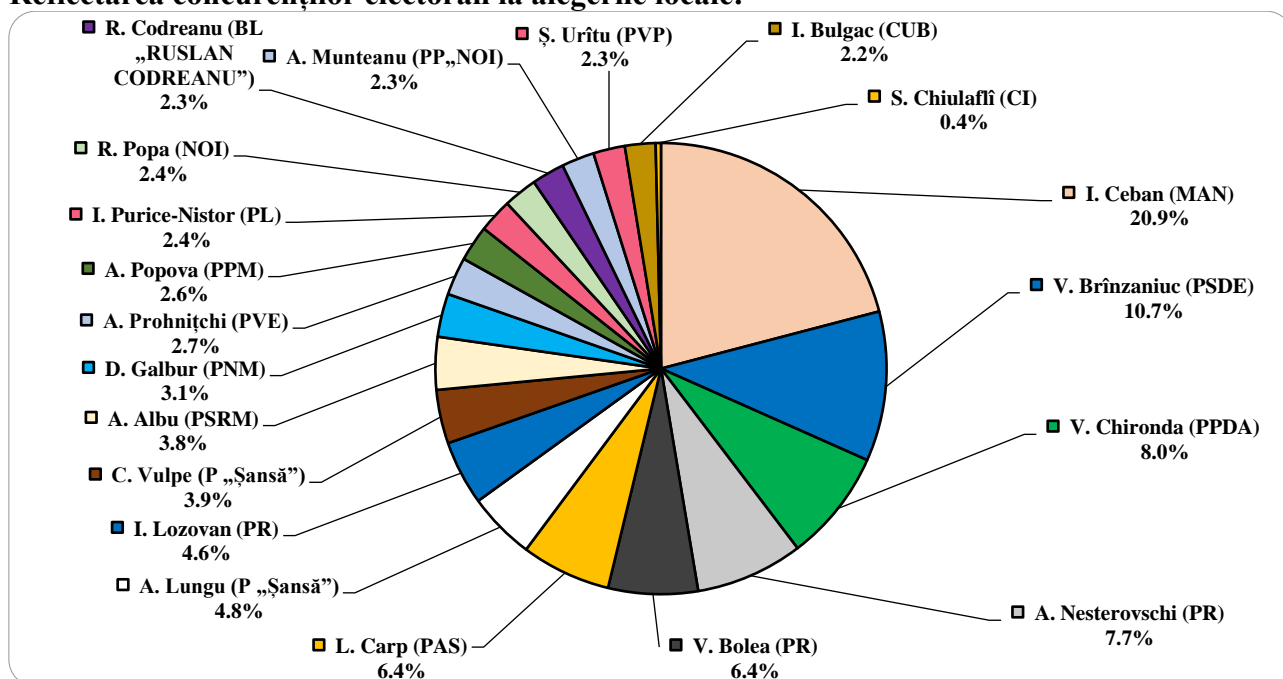

Majoritatea subiecților au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția MRM, PCRM, LOC și CI care au avut doar apariții indirecte. Subiecții politici/electorali PL, NOI, PP „NOI” și PVP au avut doar apariții directe.

1.2. Concurenți electorali

„Exclusiv TV” a reflectat activitatea a 20 de concurenți electorali, dintre care A. Nesterovschi pentru funcția de primar al mun. Bălți, A. Lungu pentru funcția de primar al or. Orhei, S. Chiulafli pentru funcția de primar al mun. Comrat și I. Lozovan pentru funcția de primar al or. Ocnița.

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

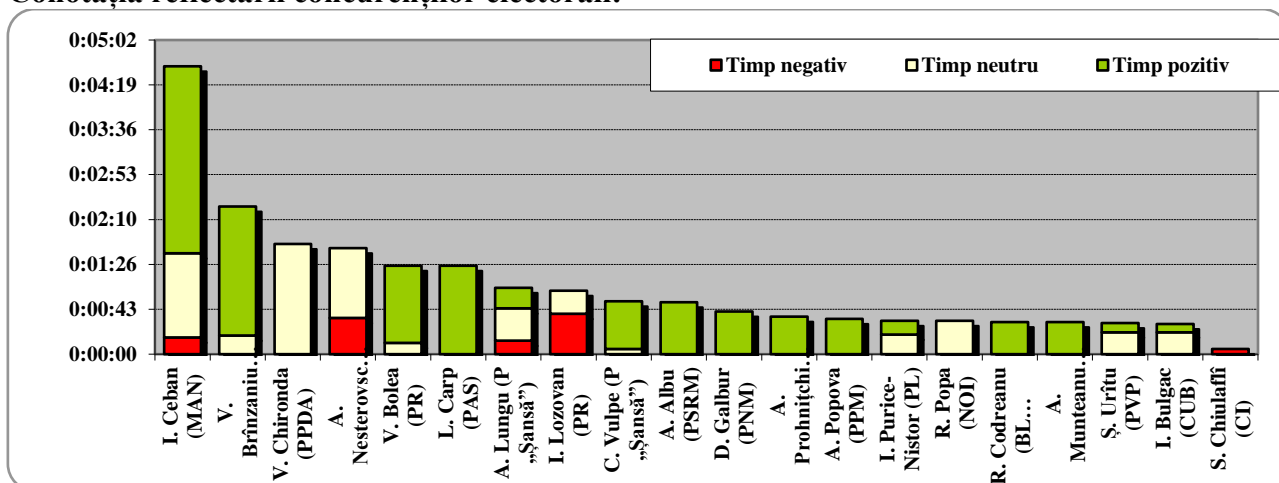
Detaliiere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	04 min. 37 sec.	03 min.	01 min. 21 sec.	16 sec.
2.	V. Brînzaniuc (PSDE)	02 min. 22 sec.	02 min. 04 sec.	18 sec.	0
3.	V. Chironda (PPDA)	01 min. 46 sec.	0	01 min. 46 sec.	0
4.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 42 sec.	0	01 min. 07 sec.	35 sec.
5.	V. Bolea (PR)	01 min. 25 sec.	01 min. 14 sec.	11 sec.	0
6.	L. Carp (PAS)	01 min. 25 sec.	01 min. 25 sec.	0	0
7.	A. Lungu (P „Șansă”)	01 min. 04 sec.	20 sec.	31 sec.	13 sec.
8.	I. Lozovan (PR)	01 min. 01 sec.	0	22 sec.	39 sec.

9.	C. Vulpe (P „Șansă”)	51 sec.	46 sec.	05 sec.	0
10.	A. Albu (PSRM)	50 sec.	50 sec.	0	0
11.	D. Galbur (PNM)	41 sec.	41 sec.	0	0
12.	A. Prohnițchi (PVE)	36 sec.	36 sec.	0	0
13.	A. Popova (PPM)	34 sec.	34 sec.	0	0
14.	I. Purice-Nistor (PL)	32 sec.	13 sec.	19 sec.	0
15.	R. Popa (NOI)	32 sec.	0	32 sec.	0
16.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	31 sec.	31 sec.	0	0
17.	A. Munteanu (PP „NOI)	31 sec.	31 sec.	0	0
18.	Ș. Urîtu (PVP)	30 sec.	09 sec.	21 sec.	0
19.	I. Bulgac (CUB)	29 sec.	08 sec.	21 sec.	0
20.	S. Chiulafli (CI)	05 sec.	0	0	05 sec.

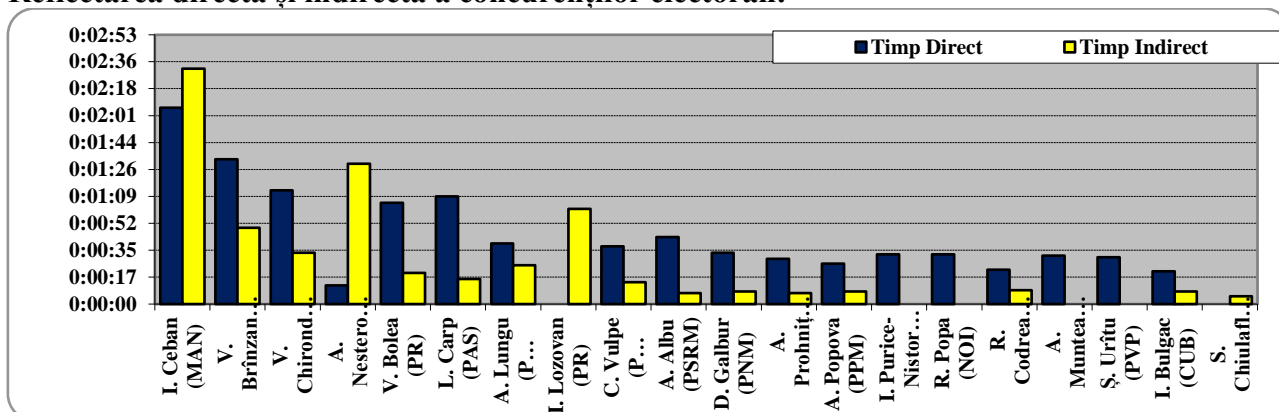
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 22 min. 04 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat concurenții electorali I. Ceban (MAN) – cu 20,9% (04 min. 37 sec.), urmat de V. Brînzaniuc (PSDE) – cu 10,7% (02 min. 22 sec.), V. Chironda (PPDA) – cu 8,0% (01 min. 46 sec.) etc, iar cea mai mică mediatizare a avut-o concurentul electoral S. Chiulafli (CI) – 0,4% (05 sec).

Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării celor 20 de concurenți electorali în cursa electorală a fost într-o tonalitate pozitivă, cu excepția concurenților electorali V. Brînzaniuc (PSDE), V. Bolea (PR), C. Vulpe (P „Șansă”), I. Purice-Nistor (PL), Ș. Urîtu (PVP), I. Bulgac (CUB) care au fost reflectați și neutru. Iar I. Ceban (MAN) și A. Lungu (P „Șansă”) au fost reflectați neutru, pozitiv și negativ. Concurenții electorali A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR) au fost reflectați neutru și negativ. Conotațiile pozitive pentru concurenții electorali se explică prin difuzarea știrilor cu prezentarea programelor electorale și a promisiunilor venite din partea acestora.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au fost reflectați atât direct, cât și indirect. De reflectare doar indirectă au beneficiat concurenții electorali I. Lozovan (PR) și S. Chiulafli (CI). Iar de intervenții doar directe au beneficiat I. Purice-Nistor (PL), R. Popa (NOI), A. Munteanu (PP,,NOI) și Ș. Urîtu (PVP).

Este de specificat că, în perioada de raport, în buletinul de știri al serviciului media audiovizual „Exclusiv TV” din data de 28.10.2023, ora 18:00:00, subiectele electorale difuzate au fost încadrate în rubrica „Electorală 2023” care a fost evidențiată doar la început și nu a fost închisă la sfârșit. Astfel, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023, care stipulează: *„În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.”*

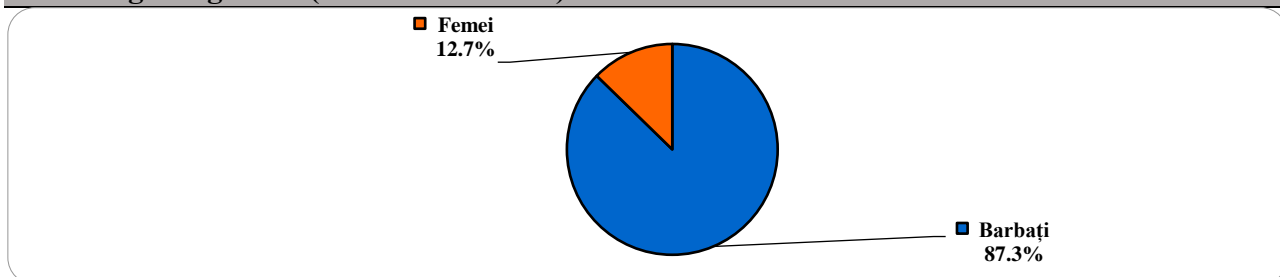
În acest sens, sunt relevante dispozițiile art. 90 alin. (1) din Codul electoral, care prevede: *„În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”*

Totodată, este de menționat că, în perioada de control, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a difuzat programul audiovizual „По фактам”, în cadrul căruia a fost abordat un subiect cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL nu a indicat acest program, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: *„În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”*

Serviciul media:	„Exclusiv TV”
Programul:	„По фактам” live
Data difuzării:	25.10.2023
Ora difuzării:	18:53:03
Durata programului:	1 oră
În perioada disponerii controlului acesta are calitatea de concurent electoral	L. Carp – concurent electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Acțiune și Solidaritate.
Comentarii:	<p>Programul este moderat de jurnalista Iulia Fedorova. Invitații programului sunt: expertul în drept Pavel Midrigan și fostul secretar de stat al Ministerului Justiției Nicolae Eșanu. În cadrul programului se abordează subiectul „Решение Европейского суда по правам человека в отношении одной из жалоб экс-генпрокурора Александр Стояногло”. Expresiile de mai jos demonstrează că concurentul electoral Lilian Carp este vizat indirect în discuția dintre moderatoare și invitați.</p> <p>Moderatoarea (19:03:42): <i>„Почему же, я считаю важным подчеркнуть этот момент, потому что <u>Лилиан Карп</u> сегодня заявляет. Тот самый который баллотируется на должность мэра Кишинева. Он является главой комиссии по безопасности, он депутат от партии ПАС, он заявляет, что во всем виноваты прокуроры. А он подал жалобу на Стояногло.”</i></p> <p>Moderatoarea (19:23:44): <i>„Вернемся к <u>Лилиану Карпу</u>, который подал в 21-ом году жалобу в ВСП, на основании которой Стояногло и был отстранён от должности, и он заявил на это решение. Что решение ЕСПЧ, как мы уже говорили, виноваты прокуроры, цитата „это процессуальное решение со стороны прокуратуры. Это наводит меня на мысль, что то, как оно было исполнено, было сделано специально, чтобы обеспечить Стояногло победу в деле.” заявляет <u>Карп</u>. Насколько правомерны такие обвинения? Как это всё выглядит, господин Мидриган?”</i></p>

	<p>P. Midrigan (19:24:21): „Я не знаю если он юрист, одна из судей, не помню сейчас фамилию, задала вопрос в соцсети, кто им выдал дипломы юриста? Но мы выдаем, что поделать, мы пытаемся говорить то, что мы знаем наш опыт дальше за ними вопрос стоит, кто их назначает или кто их выбирает на такие должности, которые политик элементарно он должен это у нас люди такие, которые в ихних глазах начальник это что такое умная, подготовленная, знающие от менталитета нашего там наверху всё знают.”</p> <p>N. Eșanu (19:26:39): „Я просто хочу сказать, что господину <u>Карпу</u> должно быть стыдно за донос, который он написал в прокуратуру, который заварил всю эту кашу. И некоторые части из документа которые я читал, доказывают, что он, хотя и столько лет работает в Парламенте, не имеет понятия, что это такое Парламент и что такое законодательная процедура. Потому что я напому, что одно из обвинений, которые он выдвинул в адрес Стояногло, это то, что Стояногло как председатель комиссии допустил изменение в законодательство. Это полная чушь. И если человек не знает о том, что нельзя осудить человека за законодательную инициативу.”</p> <p>Moderatoarea (19:29:08): „Если <u>Карп</u> говорит, что речь идет о процессуальных процедурах. А не потому, что Стояногло не нарушил закон. Это процессуальное осуждение в соответствии с тем, как действовала прокуратура Кишинёва, и мы видим, как они действуют в отношении других громких дел о коррупции, которые не двигаются с места, и это наводит меня на мысль про саботаж в их деятельности, говорит <u>Карп</u>”.</p>
<p>Concluzii:</p>	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.” Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „a) Programe de știri și actualități ; b) Dezbateri electorale; c) Publicitate electorală”.</p> <p>Astfel, programul audiovizual „По фактам” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral indicate în Declarație.</p> <p>Potrivit informațiilor prezentate de Comisia Electorală Centrală, la data de 26.09.2023 Lilian Carp se regăsește în lista candidaților înregistrați pentru funcția de primar general la mun. Chișinău pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 din partea Partidului Politic Partidul Acțiune și Solidaritate. Prin urmare, candidații electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât în cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL. Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p>

1.3. Categoria gender (masculin/feminin):

Raportul gender, conform datelor diagramei, atestă o pondere de reflectare a bărbaților în proporție de 87,3% (21 min. 24 sec.), iar a femeilor – de 12,7% (03 min. 07 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrarea sincron a buletinelor de știri de la ora 18:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto), provenite din afara redacției (total și/sau parțial). Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „*Agricultorii amenință din nou cu proteste*” (18:02:39), „*Se caută un nou procuror general*” (18:11:38), „*Bagas, eliberat din arest*” (18:21:09).

24.10.2023: „*Gata pentru sezonul rece*” (18:04:27).

26.10.2023: „*Percheziții într-un dosar de finanțare*” (18:15:08).

27.10.2023: „*Promisiunile candidaților pentru capitală*” (18:15:49).

În acest sens sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.*”

Totodată, furnizorul de servicii media a omis indicarea mențiunii „Arhivă” pentru imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă. Astfel, subiectul care a făcut obiectul controlului este „*CNA a rămas fără conducere*” (18:11:01), difuzat în cadrul buletinului informativ din 26.10.2023.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA: „*Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.*”

De asemenea, în cadrul subiectului difuzat la data de 23.10.2023, intitulat „*Agricultorii amenință din nou cu proteste*”, a fost reflectat congresul organizat de fermieri, la care a participat ministrul agriculturii, Vladimir Bolea. Pe parcursul subiectului, fermierii au abordat mai multe probleme specificate în rezoluția adoptată la congres, și anume moratoriul la calcularea penalităților, inițierea procedurii de insolvență pentru agricultori, finanțarea schemelor de plăți directe etc. Ministrul a răspuns că autoritățile caută soluții, iar la sfârșitul subiectului voice-over-ul a menționat că în rezoluție agricultorii mai solicită și demisia ministrului Bolea. În acest context, serviciul media „Exclusiv TV” a specificat că „*Vladimir Bolea nu a comentat deocamdată aceste revendicări*”. Prin urmare, în cadrul acestui subiect nu au fost asigurate imparțialitatea și echilibrul în prezentarea surselor. Serviciul media nominalizat nu a menționat dacă redacția a încercat să contacteze persoana vizată în scopul asigurării tuturor punctelor de vedere implicate în subiect.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA, care prevede: „*În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sânt în dezbateri publică.*”

În procesul de lucru s-a atestat că, în cadrul programelor de știri „*Итоги недели*” și „*Sinteza săptămânii*”, difuzate în 28 și 29 octombrie 2023, au avut câte o întrerupere de publicitate fiecare:

– „*Итоги недели*”, 28 octombrie 2023, ora 18:00, pe parcursul duratei de 55 min. 42 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp 18:18:09–18:22:09.

– „Sinteza săptămânii”, 29 octombrie 2023, ora 18:00, pe parcursul duratei de 55 min. 27 sec. a fost întrerupt de spoturi publicitare în segmentul de timp 18:19:30–18:23:00.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 66 alin. (3) din CSMA, conform cărora: „Difuzarea filmelor concepute pentru televiziune (cu excepția seriilor, foiletoanelor și a documentarelor), a operelor cinematografice și a programelor audiovizuale de știri poate fi întreruptă de publicitate și/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puțin 30 de minute. Difuzarea programelor audiovizuale pentru copii poate fi întreruptă de publicitate și/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puțin 30 de minute, cu condiția că durata programată a programului respectiv depășește 30 de minute. Nu este permisă inserarea publicității sau a teleshoppingului în programele audiovizuale cu caracter religios.”

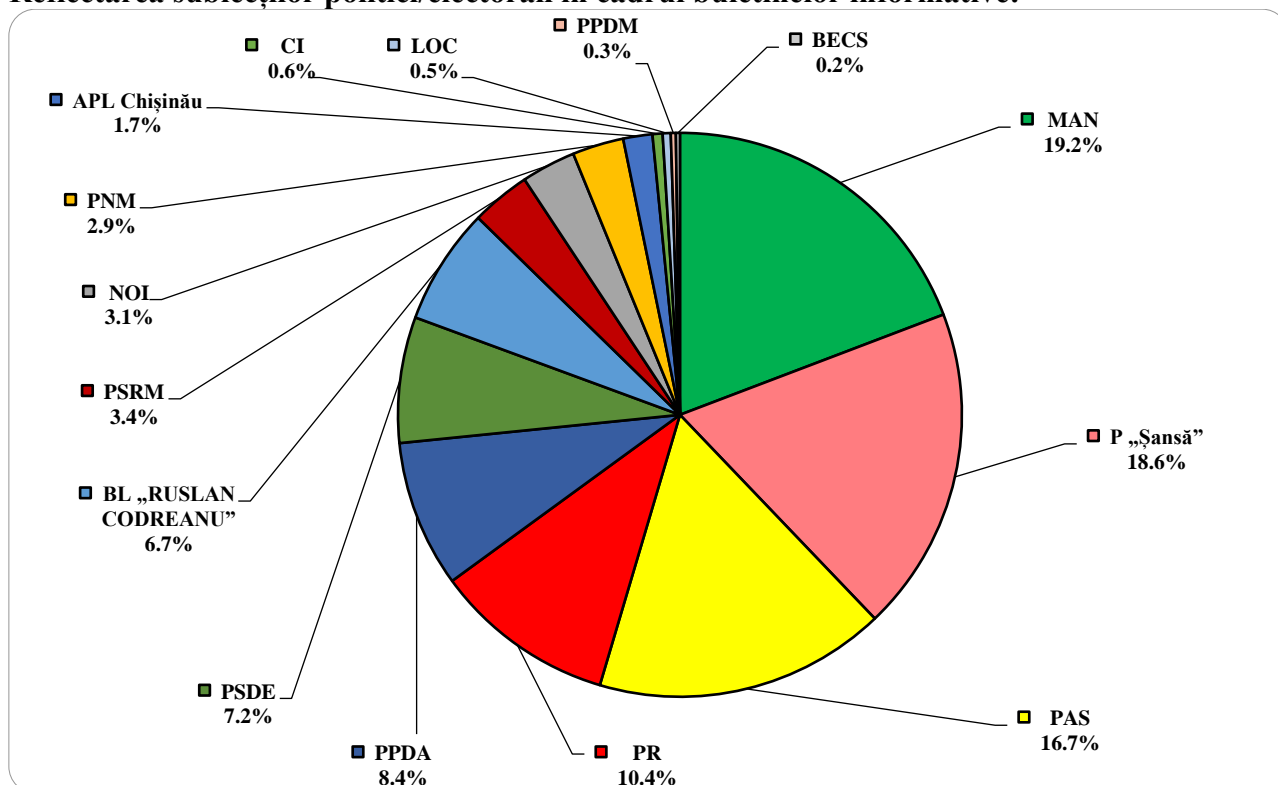
7. „TVR Moldova”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:00 (limba de difuzare: română), 30 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 15 subiecți politici/electorali (partide) și 16 concurenți electorali.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

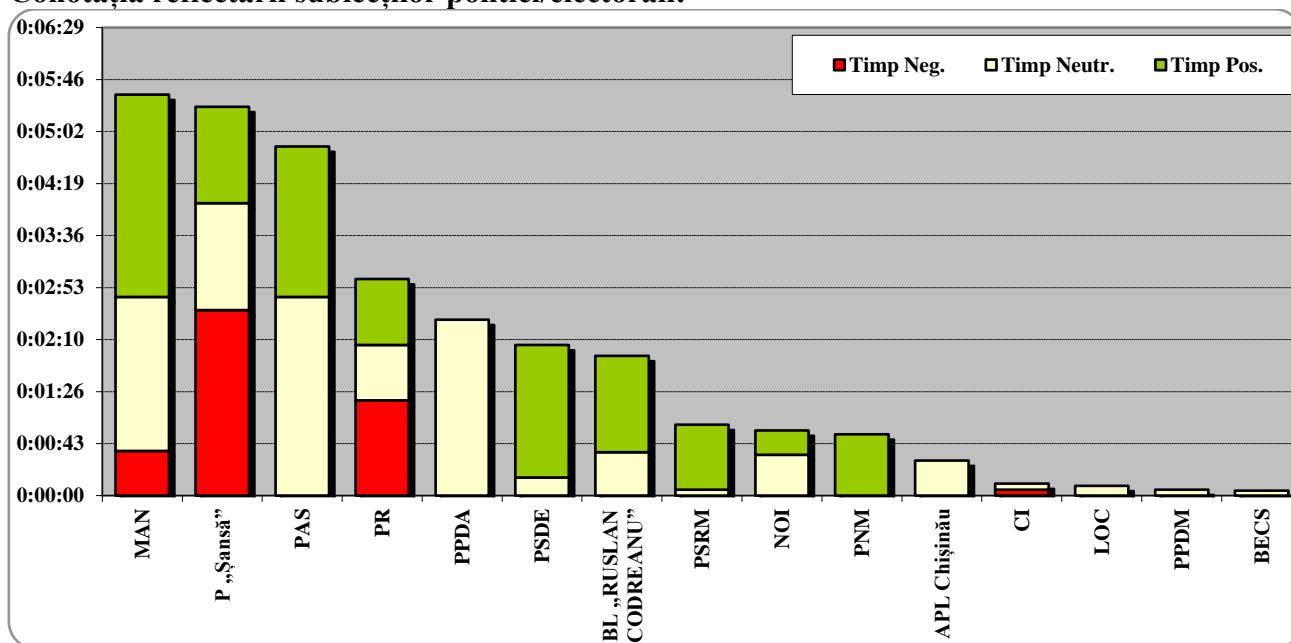
Detaliiere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	05 min. 33 sec.	02 min. 48 sec.	02 min. 08 sec.	37 sec.
2.	Partidul Politic „Șansă” (P „Șansă”)	05 min. 23 sec.	01 min. 20 sec.	01 min. 29 sec.	02 min. 34 sec.
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	04 min. 50 sec.	02 min. 05 sec.	02 min. 45 sec.	0

4.	Partidul Renaștere (PR)	03 min. 00 sec.	55 sec.	46 sec.	01 min. 19 sec.
5.	Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” (PPDA)	02 min. 26 sec.	0	02 min. 26 sec.	0
6.	Partidului Social Democrat European (PSDE)	02 min. 05 sec.	01 min. 50 sec.	15 sec.	0
7.	BL „RUSLAN CODREANU”	01 min. 56 sec.	01 min. 20 sec.	36 sec.	0
8.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	59 sec.	54 sec.	05 sec.	0
9.	Partidul „Noua Opțiune Istorică” (NOI)	54 sec.	20 sec.	34 sec.	0
10.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	51 sec.	51 sec.	0	0
11.	APL Chișinău	29 sec.	0	29 sec.	0
12.	Candidat Independent (CI)	10 sec.	0	05 sec.	05 sec.
13.	Liga Orașelor și Comunelor (LOC)	08 sec.	0	08 sec.	0
14.	Partidul Popular Democrat din Moldova (PPDM)	05 sec.	0	05 sec.	0
15.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	04 sec.	0	04 sec.	0

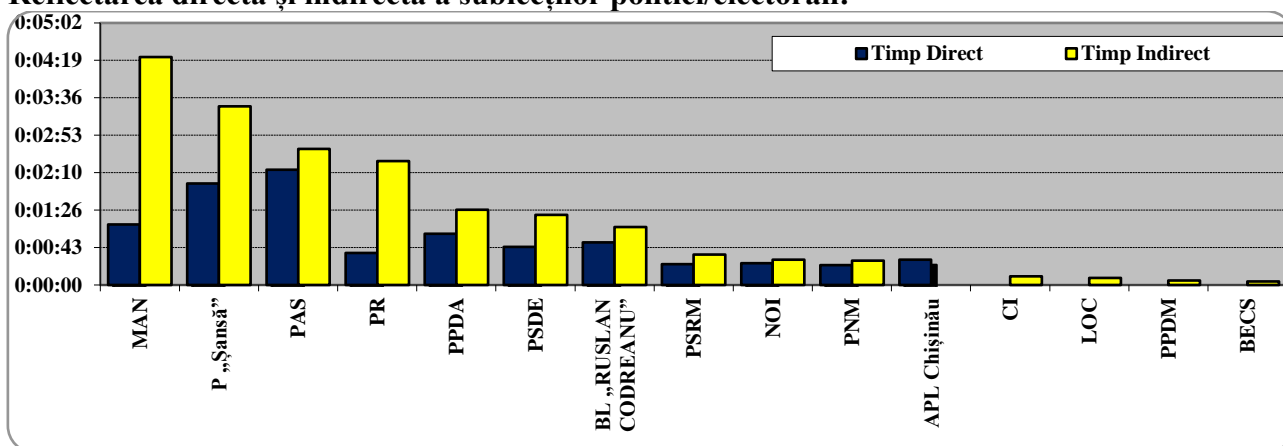
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 28 min. 53 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat MAN – 19,2% (05 min. 33 sec.), iar BECS i-a revenit cea mai mică pondere de mediatizare – 0,2% (04 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor de știri a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă. Subiecții PPDA, APL Chișinău, LOC, PPDM și BECS au fost reflectați doar neutru; PNM a fost reflectat doar pozitiv; MAN, P „Șansă” și PR – neutru, pozitiv și negativ, CI – neutru și negativ, iar PAS, PSDE, BL „RUSLAN CODREANU”, PSRM, NOI – neutru, negativ și pozitiv. Conotațiile negative pentru subiectul politic/electoral MAN se datorează unor serii de subiecte, în care concurentul electoral I. Ceban a fost criticat și acuzat de oponenții săi electorali. Conotația negativă pentru PR se datorează difuzării reportajelor despre concurenții electorali A. Nesterovschi și I. Lozovan care continuă să se afle în arest preventiv. Conotația negativă pentru P „Șansă” se datorează difuzării reportajelor despre perchezițiile efectuate în sedile raionale ale partidului. Conotațiile pozitive au fost acordate în contextul subiectelor despre prezentarea programelor electorale și lansarea promisiunilor de către concurenții înregistrați.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

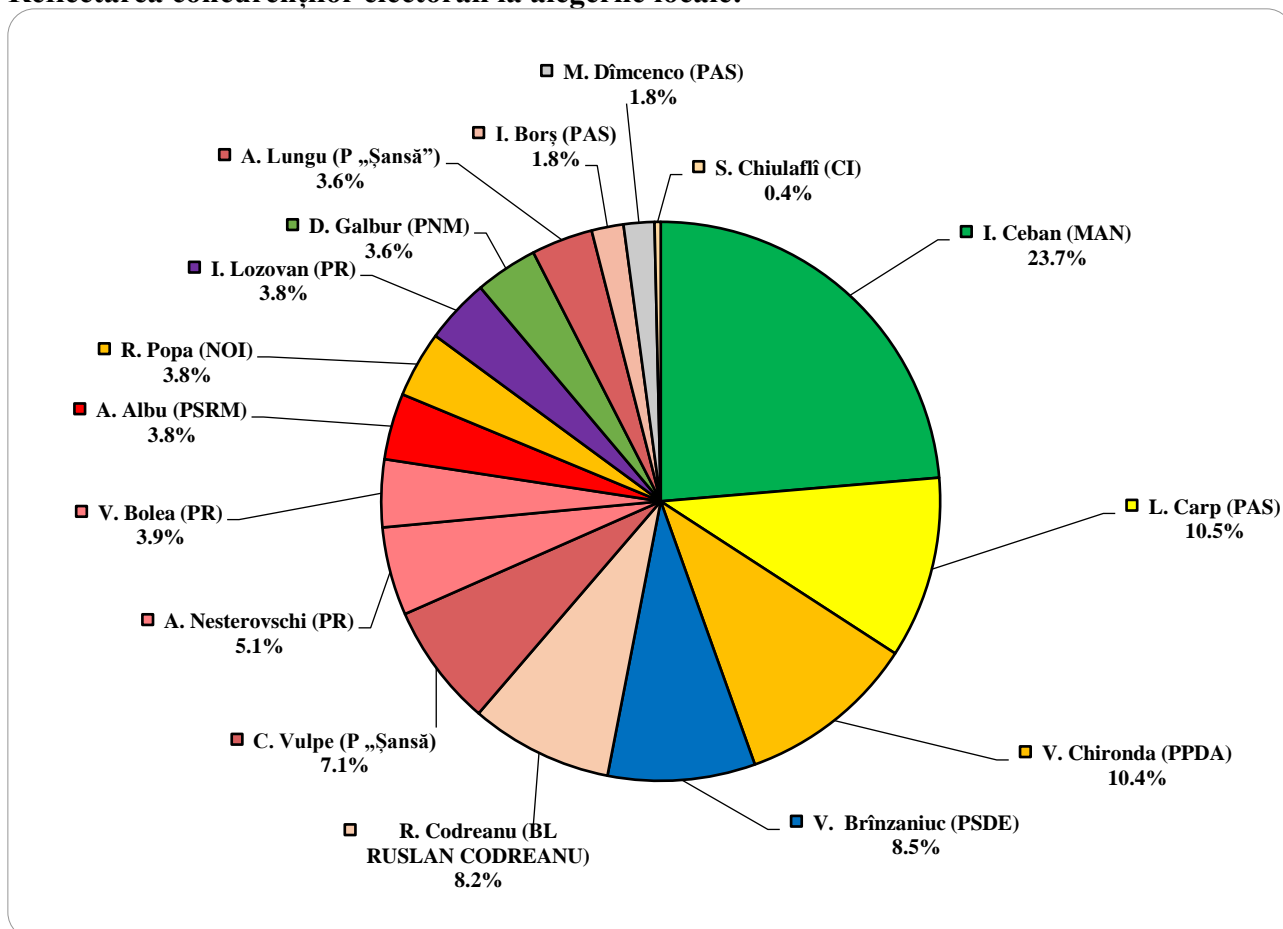

Majoritatea subiecților au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția CI, LOC, PPDM și BECS care au avut doar apariții indirecte. Iar APL Chișinău a avut doar apariții directe.

1.2. Concurenți electorali

În cadrul buletinelor de știri, au fost reflectați 16 concurenți electorali, dintre care A. Nesterovschi – pentru funcția de primar al mun. Bălți, A. Lungu – pentru funcția de primar al or. Orhei, S. Chiulafî – pentru funcția de primar al mun. Comrat, M. Dîmcenco – pentru funcția de primar al or. Bucovăț, I. Borș – pentru funcția de primar al s. Câșla, r-nul Telenești, și I. Lozovan – pentru funcția de primar al or. Ocnîța.

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

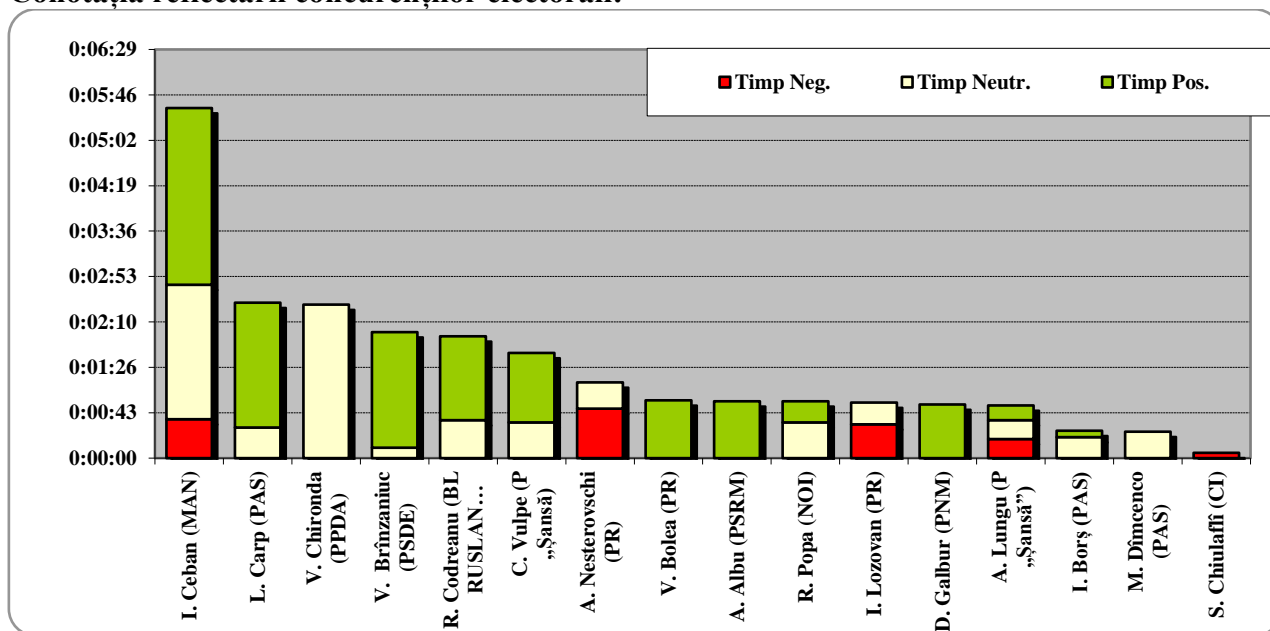

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	05 min. 33 sec.	02 min. 48 sec.	02 min. 08 sec.	37 sec.
2.	L. Carp (PAS)	02 min. 28 sec.	01 min. 59 sec.	29 sec.	0
3.	V. Chironda (PPDA)	02 min. 26 sec.	0	02 min. 26 sec.	0
4.	V. Brînzaniuc (PSDE)	02 min.	01 min. 50 sec.	10 sec.	0
5.	R. Codreanu (BL RUSLAN CODREANU)	01 min. 56 sec.	01 min. 20 sec.	36 sec.	0
6.	C. Vulpe (P „Șansă”)	01 min. 40 sec.	01 min. 06 sec.	34 sec.	0
7.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 12 sec.	0	25 sec.	47 sec.
8.	V. Bolea (PR)	55 sec.	55 sec.	0	0
9.	A. Albu (PSRM)	54 sec.	54 sec.	0	0
10.	R. Popa (NOI)	54 sec.	20 sec.	34 sec.	0
11.	I. Lozovan (PR)	53 sec.	0	21 sec.	32 sec.
12.	D. Galbur (PNM)	51 sec.	51 sec.	0	0
13.	A. Lungu (P „Șansă”)	50 sec.	14 sec.	18 sec.	18 sec.
14.	I. Borș (PAS)	26 sec.	06 sec.	20 sec.	0
15.	M. Dîmcenco (PAS)	25 sec.	0	25 sec.	0
16.	S. Chiulafli (CI)	05 sec.	0	0	05 sec.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 23 min. 28 sec. Datele diagramei, în coraport cu detalierea timpului alocat concurenților electorali, atestă că de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat concurentul electoral I. Ceban (MAN) – cu 23,7% (05 min. 33 sec.), iar de cea mai mică pondere de mediatizare a beneficiat concurentul electoral S. Chiulafli (CI) – cu 0,4% (05 sec.).

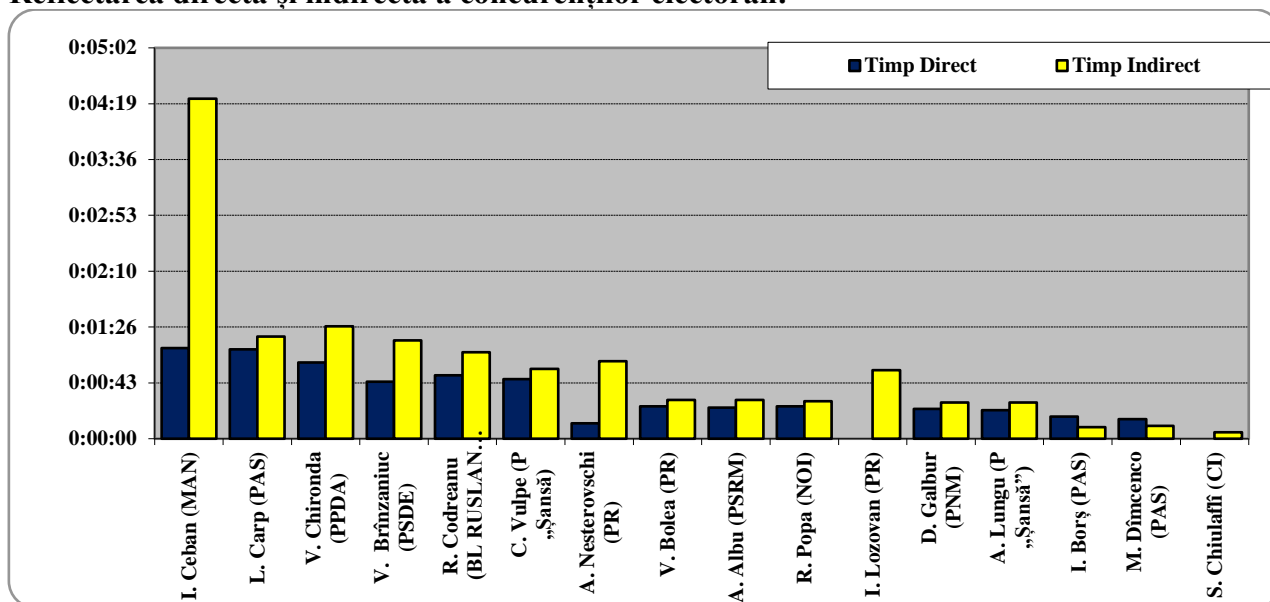
Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării celor 16 concurenți electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă. V. Chironda (PPDA) și M. Dîmcenco (PAS) au fost reflectați neutru; V. Bolea (PR), A. Albu (PSRM) și D. Galbur (PNM) – pozitiv; L. Carp (PAS), V. Brînzaniuc (PSDE), R. Codreanu (BL RUSLAN CODREANU), C. Vulpe (P „Șansă”), R. Popa (NOI) și I. Borș (PAS) – neutru și pozitiv; A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR) – neutru și negativ, iar I. Ceban (MAN) și A. Lungu (P „Șansă”) – neutru, negativ și pozitiv. Conotațiile negative pentru subiectul politic/electoral MAN se datorează unei serii de știri, în cadrul cărora concurentul electoral I. Ceban a fost criticat și acuzat de oponenții săi electorali. Conotația negativă pentru PR se datorează difuzării reportajelor despre concurenții electorali A. Nesterovschi și I. Lozovan care continuă să se afle în arest preventiv.

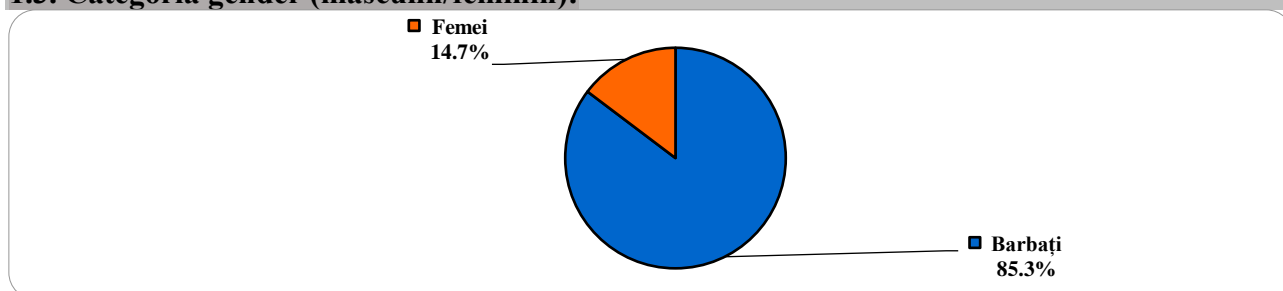
Conotațiile pozitive pentru concurenții electorali se explică prin difuzarea știrilor cu prezentarea programelor electorale și a promisiunilor venite din partea acestora.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Din cei 16 concurenți electorali reflectați, 10 au beneficiat de apariții indirecte și intervenții directe. De reflectare doar indirectă au beneficiat concurenții electorali I. Lozovan (PR) și S. Chiulafli (CI).

1.3. Categoria gender (masculin/feminin):

Datele diagramei atestă o pondere mai mare a bărbaților – de 85,3% (21 min. 45 sec.), iar cota femeilor a fost egală cu 6,2% (03 min. 45 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin interpretarea în limbaj mimico-gestual a buletinelor de știri de la ora 18:00.

III. ASIGURAREA INFOMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto), provenite din afara redacției.

Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „Noi bombardamente asupra Fâșiei Gaza” (18:24:58), „Furtuna „Bernard” a lovit Spania” (18:35:35), „Hindușii au sărbătorit „Durga Puja”” (18:36:52), „Mii de oi și capre au ieșit la plimbare prin Madrid” (18:37:38).

24.10.2023: „Tragediile nu mai conțin pe șoselele din țară” (18:22:24), „Israelul continuă bombardamentele în nordul Gaza” (18:33:34), „Famiile îndoliate s-au întâlnit cu Emmanuel Macron” (18:35:47).

25.10.2023: „Israelul și-a intensificat bombardamentele” (18:03:18), „Oamenii se tem de răspândirea bolilor în taberele de refugiați” (18:05:44), „Atac al președintelui turc la adresa Israelului” (18:07:42), „Atacurile rusești fac noi victime în Ucraina” (18:30:40), „Ziua Armatei Române” (18:31:32), „Suedia ar putea deveni membrul NATO luna viitoare” (18:34:51), „33 de state au reclamat compania META” (18:36:49).

26.10.2023: „CNA rămas fără director” (18:14:42), „Stoltenberg: Moscova pune presiune pentru R. Moldova” (18:21:03), „Atac armat în SUA” (18:32:14), „Americani trimit capabilități militare în zonă, înaintea invaziei” (18:35:54), „Puternica grupare Hezbollah e tot mai activă” (18:37:06), „Kievul cere sancțiuni mai dure împotriva Rusiei” (18:37:43).

27.10.2023: „Criminalul din statul Maine, căutat în continuare” (18:35:09), „O dronă și o rachetă au căzut în Egipt” (18:36:15), „Israelul anchetează incidentul din Egipt” (18:36:28), „SUA trimit două sisteme Patriot Israelului” (18:38:36), „Atacuri nocturne supra Ucrainei” (18:39:23).

28.10.2023: „Armata sugerează că ofensiva terestră a început” (18:12:53), „Primar: Avdiivka cel mai periculos loc din Ucraina” (18:16:15), „Criminalul din statul Maine a fost găsit mort” (18:18:28).

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, care stipulează următoarele: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

În urma controlului programelor de informare electorale, au fost atestate următoarele rezultate:

Serviciul media:	„TVR Moldova”
Programul:	„Chestionar electoral”, în reluare.
Data difuzării:	29 octombrie 2023
Ora difuzării:	18:30:17
Durata programului:	26 min. 50 sec.
Invitații programului:	Concurenții electorali: Arina Spătaru – ALDE, Ștefan Urîtu – PVP, Ștefan Gligor – PS, Ruslan Popa – NOI și Andrei Munteanu – PP „NOI”
Comentarii:	În cadrul programului de informare electorală s-au pus în discuție două probleme ale orașului Chișinău: infrastructură rutieră, în special starea podurilor principale din oraș, și construcțiile ilegale. Concurenții electorali invitați și-au expus soluțiile cu privire la rezolvarea problemelor puse în discuție.
Concluzii:	Nu au fost atestate derogări de la art. 13 din CSMA.

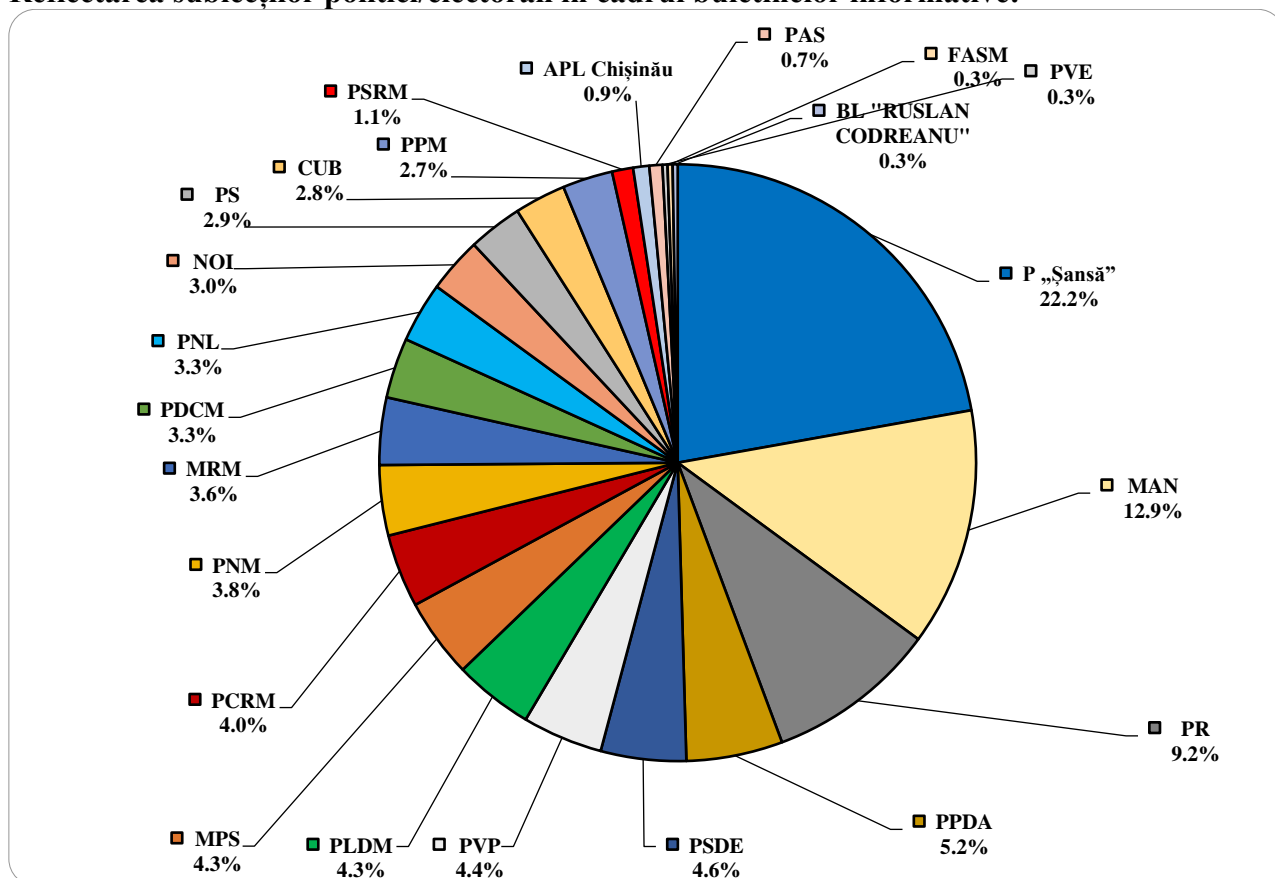
8. „PRO TV Chișinău”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău”, în buletinele de știri de la ora 20:00 (limba de difuzare: română), a difuzat 19 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 23 subiecți politici/electorali, 24 concurenți electorali, un subiect a vizat activitatea Administrației Publice Chișinău. Acțiunile Comisiei Electorale Centrale au fost menționate în știrile cu temă electorală.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

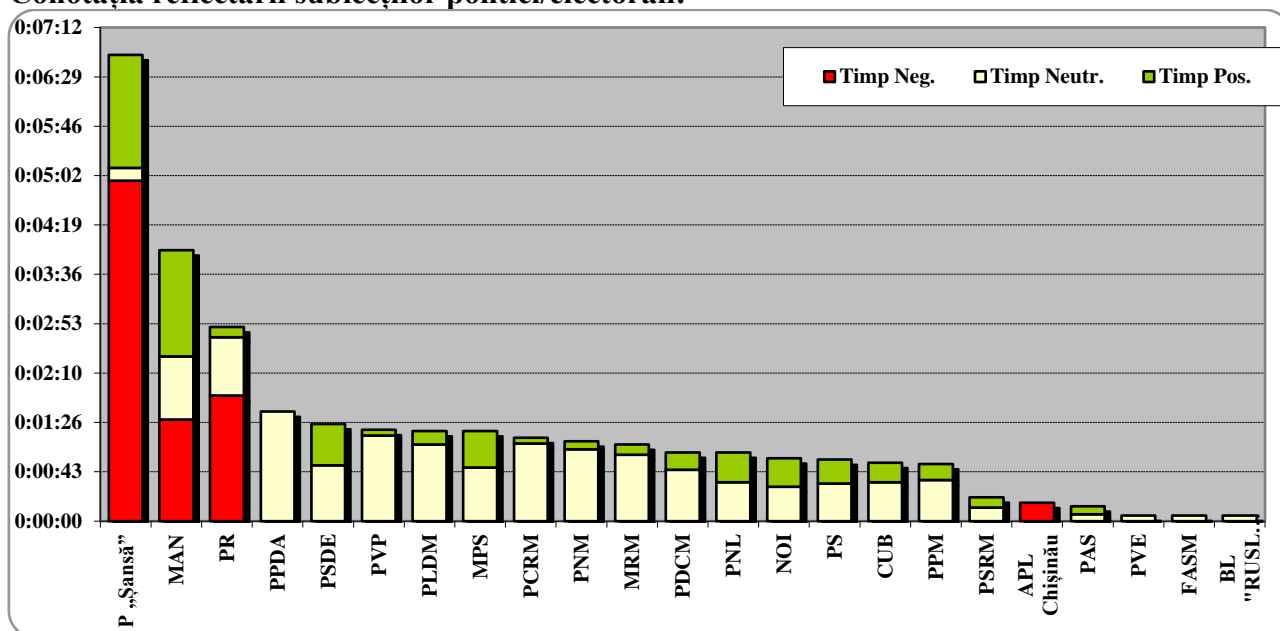
Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	06 min. 48 sec.	01 min. 39 sec.	11 sec.	04 min. 58 sec.
2.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	03 min. 57 sec.	01 min. 33 sec.	55 sec.	01 min. 29 sec.
3.	Partidul Renaștere (PR)	02 min. 50 sec.	09 sec.	51 sec.	01 min. 50 sec.
4.	Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA)	01 min. 36 sec.	0	01 min. 36 sec.	0
5.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	01 min. 25 sec.	36 sec.	49 sec.	0
6.	Partidul Voința Poporului (PVP)	01 min. 20 sec.	05 sec.	01 min. 15 sec.	0
7.	Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM)	01 min. 19 sec.	12 sec.	01 min. 07 sec.	0
8.	Mișcarea Profesioniștilor „Speranța – Надежда” (MPS)	01 min. 19 sec.	32 sec.	47 sec.	0
9.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	01 min. 13 sec.	05 sec.	01 min. 08 sec.	0
10.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	01 min. 10 sec.	07 sec.	01 min. 03 sec.	0
11.	Mișcarea „Respect Moldova” (MRM)	01 min. 07 sec.	09 sec.	58 sec.	0
12.	Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM)	01 min.	15 sec.	45 sec.	0
13.	Partidul Național Liberal (PNL)	01 min.	26 sec.	34 sec.	0
14.	Partidul „NOI” (PPN)	55 sec.	25 sec.	30 sec.	0

15.	Partidul Schimbării (PPS)	54 sec.	21 sec.	33 sec.	0
16.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	51 sec.	17 sec.	34 sec.	0
17.	Partidul „Patrioții Moldovei” (PPM)	50 sec.	14 sec.	36 sec.	0
18.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	21 sec.	09 sec.	12 sec.	0
19.	APL Chișinău	16 sec.	0	0	16 sec.
20.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	13 sec.	07 sec.	06 sec.	0
21.	Partidul Verde Ecologist (PVE)	05 sec.	0	05 sec.	0
22.	Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei (FASM)	05 sec.	0	05 sec.	0
23.	Blocul Electoral „RUSLAN CODREANU”	05 sec.	0	05 sec.	0

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 30 min. 39 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat Partidul „Șansă” – cu 22,2% (06 min. 48 sec.), urmat de MAN – cu 12,9% (03 min. 57 sec.), PR – cu 9,2% (02 min. 50 sec.), PPDA – cu 5,2% (01 min. 36 sec.) și PSDE – 4,6% (01 min. 25 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare au avut PVE, FASM și BL „RUSLAN CODREANU” – cu 0,3% (05 sec.) fiecare.

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

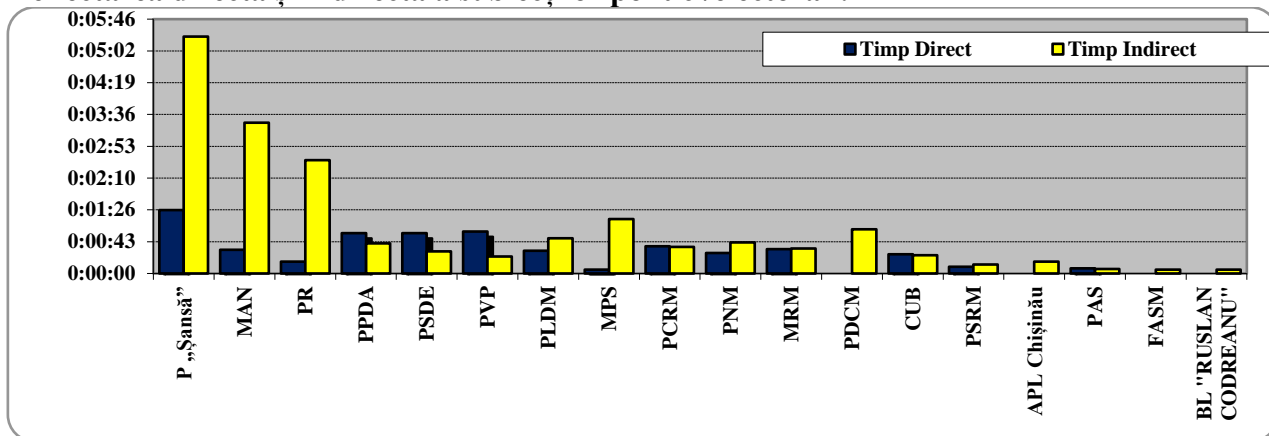

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate, în general, neutră. Unii dintre ei au beneficiat și de o mediatizare pozitivă, datorită promisiunilor electorale anunțate de concurenții electorali. Partidul „Șansă” a fost prezentat într-o conotație negativă ca urmare a perchezițiilor la sediul partidului din UTA Găgăuziă. Partidul „Renaștere” a fost reflectat într-o conotație negativă datorită reportajului despre deputații A. Nesterovschi și I. Lozovan, reținuți luna trecută pentru finanțarea ilegală a partidului, magistrații Curții de Apel respingând demersul avocaților care au cerut eliberarea acestora.

Mișcarea Alternativă Națională a fost reflectată negativ din cauza promisiunilor expuse în campania electorală precedentă care nu au fost realizate.

APL Chișinău a fost prezentată într-o conotație negativă ca urmare a declarațiilor primarului interimar de Trușeni, Sergiu Grozav, referitor la o intervenție făcută față de primăria mun. Chișinău pentru finanțare, banii nefiind alocați.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

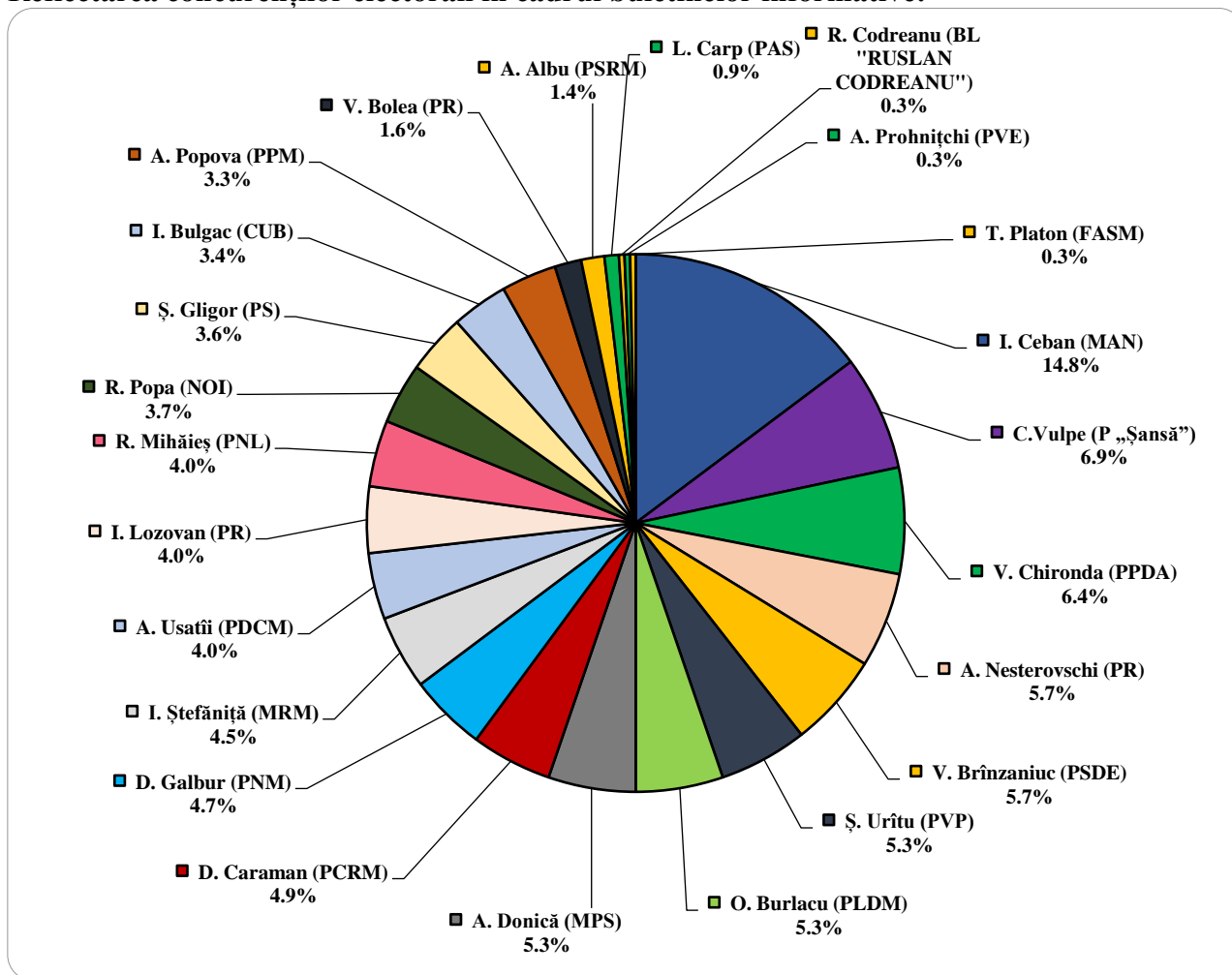

Conform datelor diagramei, subiecții politici/electorali s-au bucurat de apariții directe și indirecte, cu excepția FASM și BL „RUSLAN CODREANU”, care au avut doar apariții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada supusă controlului, în cadrul buletinelor informative au fost reflectați 22 de concurenți electorali pentru funcția de primar al mun. Chișinău și câte un concurent electoral pentru funcția de primar al mun. Bălți și or. Ocnîța.

Reflectarea concurenților electorali în cadrul buletinelor informative:

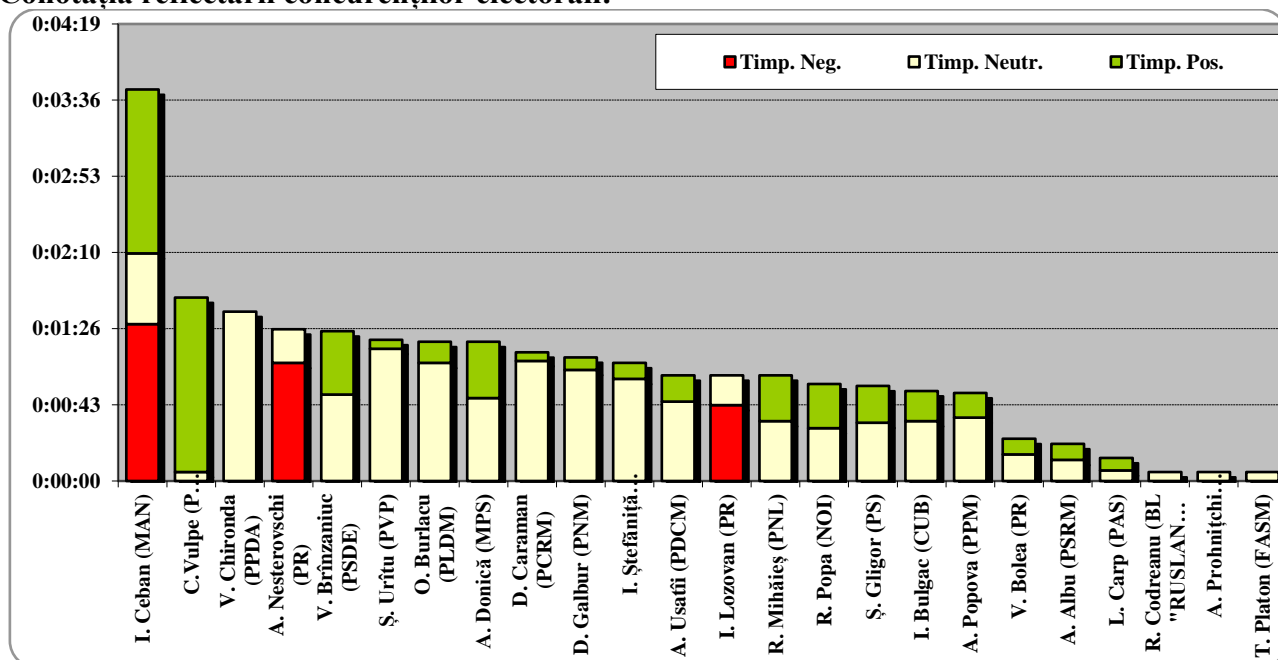

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	03 min. 42 sec.	01 min. 33 sec.	40 sec.	01 min. 29 sec.
2.	C. Vulpe (P „Șansă”)	01 min. 44 sec.	01 min. 39 sec.	05 sec.	0
3.	V. Chironda (PPDA)	01 min. 36 sec.	0	01 min. 36 sec.	0
4.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 26 sec.	0	19 sec.	01 min. 07 sec.
5.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 25 sec.	36 sec.	49 sec.	0
6.	Ș. Urîtu (PVP)	01 min. 20 sec.	05 sec.	01 min. 15 sec.	0
7.	O. Burlacu (PLDM)	01 min. 19 sec.	12 sec.	01 min. 07 sec.	0
8.	A. Donică (MPS)	01 min. 19 sec.	32 sec.	47 sec.	0
9.	D. Caraman (PCRM)	01 min. 13 sec.	05 sec.	01 min. 08 sec.	0
10.	D. Galbur (PNM)	01 min. 10 sec.	07 sec.	01 min. 03 sec.	0
11.	I. Ștefăniță (MRM)	01 min. 07 sec.	09 sec.	58 sec.	0
12.	A. Usatii (PDCM)	01 min.	15 sec.	45 sec.	0
13.	I. Lozovan (PR)	01 min.	0	17 sec.	43 sec.
14.	R. Mihăieș (PNL)	01 min.	26 sec.	34 sec.	0
15.	R. Popa (NOI)	55 sec.	25 sec.	30 sec.	0
16.	Ș. Gligor (PS)	54 sec.	21 sec.	33 sec.	0
17.	I. Bulgac (CUB)	51 sec.	17 sec.	34 sec.	0
18.	A. Popova (PPM)	50 sec.	14 sec.	36 sec.	0
19.	V. Bolea (PR)	24 sec.	09 sec.	15 sec.	0
20.	A. Albu (PSRM)	21 sec.	09 sec.	12 sec.	0
21.	L. Carp (PAS)	13 sec.	07 sec.	06 sec.	0
22.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	05 sec.	0	05 sec.	0
23.	A. Prohnițchi (PVE)	05 sec.	0	05 sec.	0
24.	T. Platon (FASM)	05 sec.	0	05 sec.	0

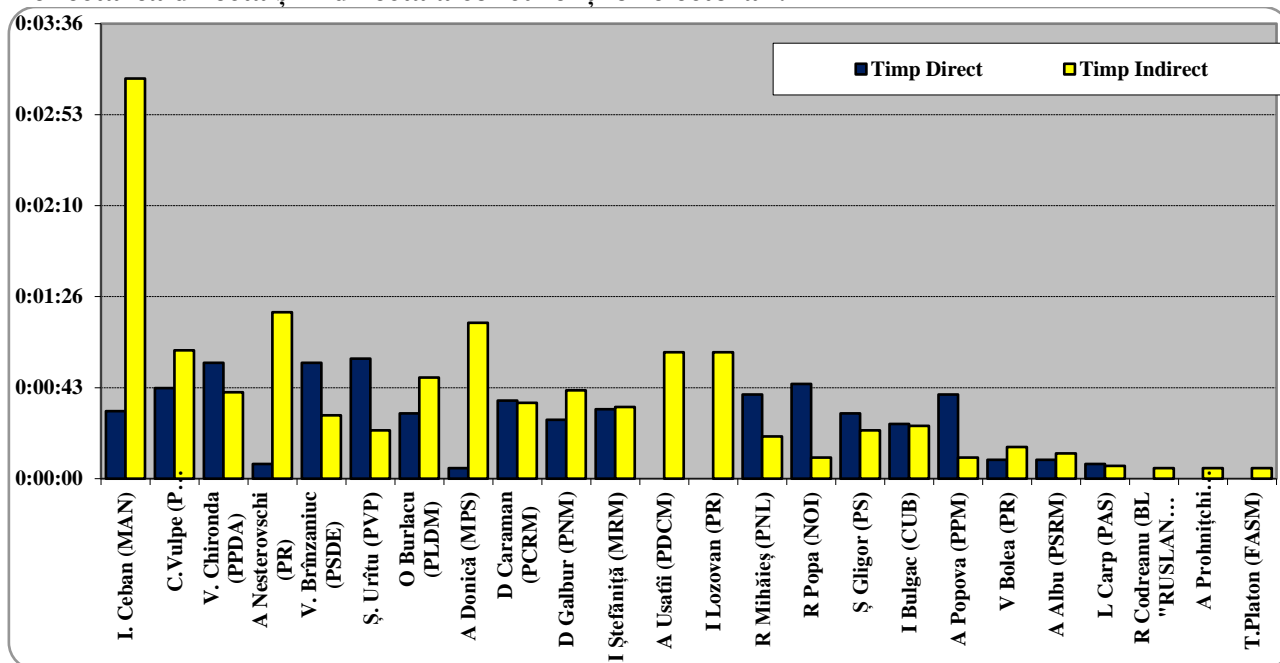
Volumul total de timp acordat concurenților a constituit 25 min. 04 sec.. Astfel, cea mai mare pondere de reflectare a avut I. Ceban (MAN) – 14,8% (03 min. 42 sec.), urmat de C. Vulpe (P „Șansă”) – 6,9% (01 min. 44 sec.), V. Chironda (PPDA) – 6,4% (01 min. 36 sec.), A. Nesterovschi (PR) – 5,7% (01 min. 26 sec.) și V. Brînzaniuc (PSDE) – 5,7% (01 min. 25 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare au avut R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”), A. Prohnițchi (PVE) și T. Platon (FASM), care au avut o prezență mai mică de 20 sec. fiecare (0,3%).

Conotația reflectării concurenților electorali:

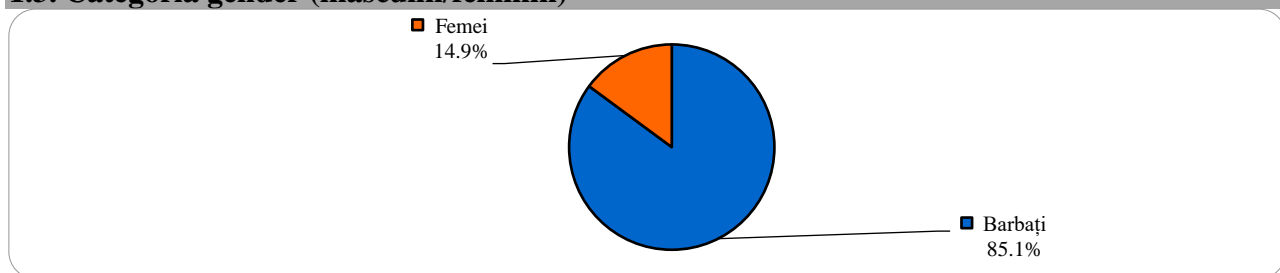
Conotația reflectării concurenților a fost într-o tonalitate, în general, neutră și negativă. Însă, unii dintre ei au fost reflectați și în context pozitiv, datorită promisiunilor electorale. I. Ceban (MAN) a fost reflectat negativ din cauza promisiunilor expuse în campania electorală precedentă care nu au fost realizate. A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR) au fost reflectați într-o conotație negativă datorită reportajului despre reținerea de luna trecută pentru finanțarea ilegală a partidului, în același timp magistrații Curții de Apel respingând demersul avocaților care au cerut eliberarea acestora.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Conform diagramei, concurenții s-au bucurat de intervenții atât directe, cât și indirecte, cu excepția lui R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”), A. Prohnițchi (PVE) și T. Platon (FASM) care au avut doar apariții indirecte.

1.3. Categoria gender (masculin/feminin)

Potrivit datelor diagramei, cota bărbaților a fost de 85,1% (26 min. 05 sec.), iar cota femeilor – de 14,9% (04 min. 34 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul buletinelor de știri de la ora 22:30.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În cadrul controlului a fost supus verificării principalul buletin de știri al zilei de la ora 20:00, prin prisma art. 13 din CSMA, pentru perioada 23-29 octombrie 2023. Astfel, s-au constatat devieri de la art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA: „În cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru” la următoarele subiecte:

23.10.2023: „Arest pentru agentul de patrulare” (20:04:00), „Promo-Lex îndeamnă să ieși la vot” (20:14:08), „5 mii de morți în Gaza” (20:27:34).

24.10.2023: „Decizia CEDO în cazul lui Stoianoglo” (20:02:30, 20:03:21), „ Hamas eliberează ostatici” (20:22:49, 20:25:13), „Rusia atacă frontul de est” (20:27:30).

25.10.2023: „Scandal la ONU” (20:30:47).

26.10.2023: „Atac sângeros în SUA” (20:28:26), „Familia unui jurnalist, omorâtă” (20:29:51).

27.10.2023: „Accident fatal la Briceni” (20:02:05, 20:04:25), „Sandu și Grosu despre cazul Stoianoglo” (20:20:00), „O nouă "istorie" pentru elevii din Tiraspol” (20:29:51), „O nouă "istorie" pentru elevii din Tiraspol” (20:23:15), „Atacatorul din SUA de negăsit” (20:32:12).

28.10.2023: „Armata Moscovei, pierderi tot mai mari” (20:25:46), „Atacator găsit mort după două zile” (20:30:01).

29.10.2023: „Tensiuni între Turcia și Israel” (20:32:49).

De asemenea, au fost identificate abateri de la art. 13 alin. (14) din CSMA: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”, la următoarele subiecte:

23.10.2023: „Ion Ceban a venit cu un șir de promisiuni” (20:10:34, 20:10:43, 20:10:56), „Bagas a fost eliberat” (20:19:44).

24.10.2023: „Decizia CEDO în cazul lui Stoianoglo” (20:04:00, 20:04:31), „Stoianoglo își vrea funcția înapoi” (20:05:42), „Deputații rămân în arest” (20:08:51, 20:09:06).

25.10.2023: „A fost prelungit contractul cu Cuciurgan” (20:09:34), „Noi curse spre Tel Aviv” (20:29:23).

26.10.2023: „CNA are un nou director” (20:05:59).

27.10.2023: „Autoritățile, în așteptarea unui răspuns” (20:14:08), „O nouă ședință în dosarul Plahotniuc” (20:17:47), „Sandu și Grosu despre cazul Stoianoglo” (20:18:50, 20:19:37, 20:20:18).

29.10.2023: „Explozie la Termoelectrica” (20:07:01), „Guvernul a promis și... atât” (20:10:00), „Tensiuni între Turcia și Israel” (20:32:49).

Pe data de 25.10.2023, CA a recepționat petiția nr. 076 din 25.10.2023 din partea Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională (MAN), prin care se susține că „La data de 23.10.2023, serviciul media audiovizual de televiziune ÎCS „Pro Digital” SRL, în cadrul buletinului de știri de la ora 20:00, a fost prezentată știrea despre anunțarea programului electoral al Primarului Ion Ceban pentru alegerile locale din 5 noiembrie. În cadrul știrii au fost redat mai multe teze cu calitative politice, specifice concurenților electorali, dar interzise pentru FSM-uri: s-au repetat promisiunile din campania electorală precedentă cu mențiunea că nu au fost realizate; i-a fost imputat că, deși promisese anterior că se va abține de la implicarea politică, a înființat un partid compus în mare parte din angajații primăriei; deși nu și-a onorat obligațiile – a lansat un șir noi de promisiuni. În același timp știrea conține informații vădit eronate și trunchiate, precum că: Ceban recunoaște că o bună parte din promisiunile făcute acum 4 ani nu le-a îndeplinit, dar astăzi a făcut altele noi, printre care se regăsesc și cele vechi”. Totodată petiționarul solicită verificarea faptelor invocate în această sesizare prin prisma normelor legale și constatarea încălcării de către ÎCS „Pro Digital” SRL a propriei Declarații privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor.

În conformitate cu art. 80 alin. (1) din Codul administrativ nr. 116/2018, „în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexe, chiar dacă scopul lor este diferit.”

Drept urmare, petiția a fost conexată la procedura administrativă inițiată din oficiu prin Decizia CA nr. 335 din 20.10.2023.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 2068 din 25.10.2023, CA a solicitat furnizorului de servicii media ÎCS „Pro Digital” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău”, prezentarea opiniei referitor la cele menționate în sesizare. Prin scrisoarea nr. 2346-01 din 30.10.2023, ÎCS „Pro Digital” SRL a comunicat CA următoarele: „Este esențial să se clarifice că deținătorul postului „Pro TV Chișinău” s-a ghidat de prevederile Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28 iulie 2023, Codul serviciilor media audiovizuale și Codul Electoral. Astfel, știrea a fost orientată spre caracterul electoral, prezentând activitățile concurenților, în acest caz a candidatului PP MAN, și a fost transmisă în cadrul buletinului de știri. Echitatea, echilibrul și imparțialitatea au fost prioritare, fără a acorda tratamente preferențiale unor concurenți.

„Pro TV Chișinău” a pus accentul pe tratamentul echitabil și transparent, respectând Regulamentul. Candidatul Ion Ceban nu putea fi prezentat diferențiat față de alți candidați, singura diferență fiind impusă de faptul că doar Ion Ceban, din lista candidaților la funcția de primar general al municipiului Chișinău, a deținut acestea funcție.

Considerăm că trimiterea făcută în știre la programul electoral de acum câțiva ani nu poate nicidecum prejudicia imaginea candidatului ci doar oferă publicului o imagine mai largă cu privire la programul electoral. Mai mult, reflectarea programului electoral în cadrul programelor de știri și actualități nu poate fi doar cu caracter laudativ, așa cum pretinde petentul, de altfel aceasta ar deveni publicitate electorală”. ÎCS „Pro Digital” SRL solicită CA examinarea situației din punct de vedere multiaspectual.

Rezultatele controlului au atestat că, în cadrul buletinului de știri din data de 23 octombrie 2023 de la ora 20:00, a fost difuzat reportajul cu subiectul prezentării programului electoral de către candidatul MAN, Ion Ceban. În urma analizei reportajului s-a stabilit că prezentatoarea a relatat despre lansarea candidatului Ion Ceban în campania electorală, menționând despre promisiunile nerealizate din ultima campanie electorală a acestuia.

PREZENTATOARE (20:09:00): „Nu le-a realizat pe cele vechi dar a lansat altele noi. Ion Ceban a venit astăzi cu un șir de promisiuni prezentând-și programul electoral pentru această campanie alături de echipa sa de consilieri, majoritatea angajați ai primăriei. Printre lucrurile pe care Ceban spune că o să le facă se regăsesc și unele pe care le promitea încă acum patru ani. Candidatul MAN a ieșit în fața jurnaliștilor cu câteva grămezi de foi care potrivit lui ar fi proiecte ce vor fi implementate.”

Reportajul a continuat relatându-se despre noile promisiuni lansate de Ion Ceban.

VOICEOVER (20:10:11): „Deși nu până la urmă, Ceban recunoaște că o bună parte din promisiunile făcute acum patru ani nu le-a îndeplinit, dar astăzi a făcut altele noi printre care se regăsesc și cele vechi. Liderul MAN afirmă că va repara drumuri, curți, trotuare și alte lucruri, dar și că va construi parcări, deși cele supraetajate promise acum patru ani la toate intrările în oraș în zonele aglomerate așa și nu au fost ridicate.”

În continuare se vorbește despre lansarea noului partid al lui Ion Ceban, menționându-se despre nerespectarea promisiunii de neimplicare în politică lansată în trecut.

VOICEOVER (20:10:41): „Pentru alte lucruri pe care nu le-a realizat, Ceban pasează vina pe consilieri sau autoritățile centrale. Șirul de noi promisiuni făcute de primarul suspendat care nu și-a respectat nici promisiunea de a se ține departe de politică, lansând-și un partid constituit din angajați ai primăriei, a fost încheiat cu aplauzele echipei sale.”

Ca urmare a controlului reportajului menționat supra din buletinul de știri din data de 23 octombrie 2023, s-a atestat că informația nu a fost prezentată corect și imparțial, observându-se impunerea poziției postului „PRO TV Chișinău” la fiecare promisiune lansată de Ion Ceban.

Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în conformitate cu art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA, „furnizorii de servicii media trebuie să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.”

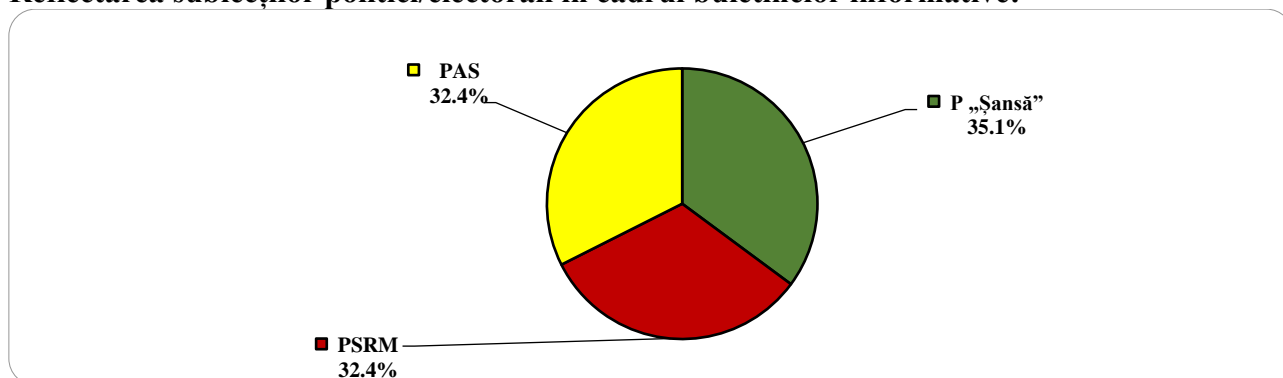
9. „Vocea Basarabiei TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:30 (limba de difuzare: română), 3 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 3 subiecți politici/electorali și 2 concurenți electorali înscriși pentru funcția de primar general al mun. Chișinău, iar o știre a fost despre acțiunile Comisiei Electorale Centrale.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

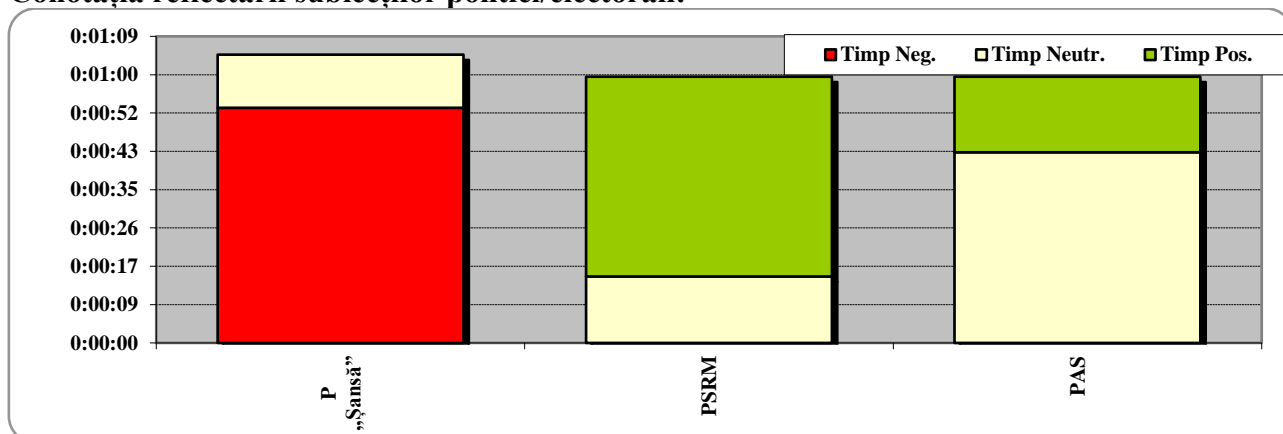

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	01 min. 05 sec.	0	12 sec.	53 sec.
2.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	01 min.	45 sec.	15 sec.	0
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	01 min.	17 sec.	43 sec.	0

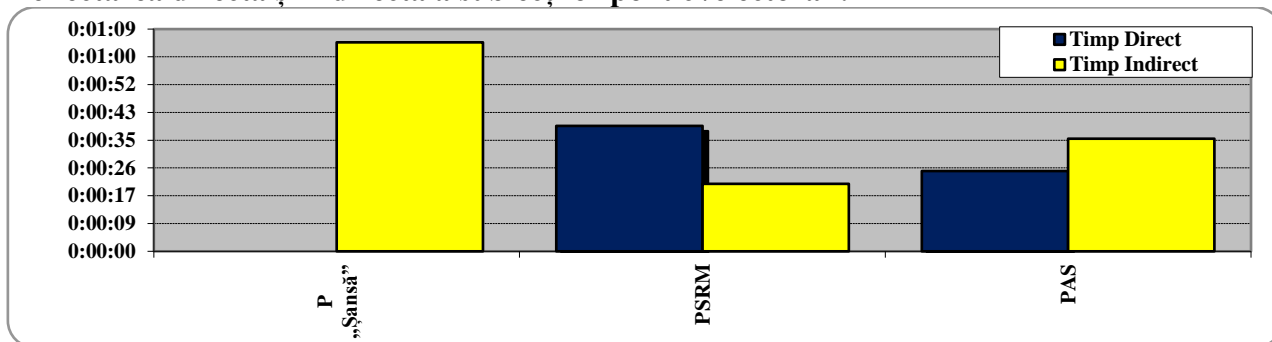
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 03 min. 05 sec., dintre care cel mai mult a fost reflectat P „Șansă” – cu 35,1% (01 min. 05 sec.), urmat de PSRM și PAS – cu 32,4% (01 min.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră. Activitatea partidelor PSRM și PAS a fost prezentată atât neutră, cât și pozitiv datorită promisiunilor pe care le-au făcut concurenții electorali. P „Șansă” a fost prezentat neutră și negativ, cauza fiind suspectarea partidului de corupere a alegătorilor.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

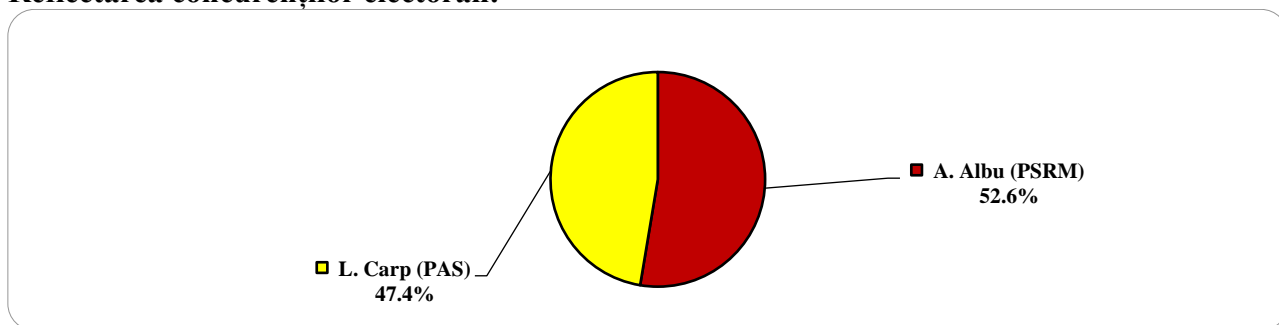

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat de apariții indirecte, iar PSRM și PAS au avut și apariții directe.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a reflectat activitatea a 2 concurenți electorali înscriși pentru funcția de primar general al mun. Chișinău.

Reflectarea concurenților electorali:

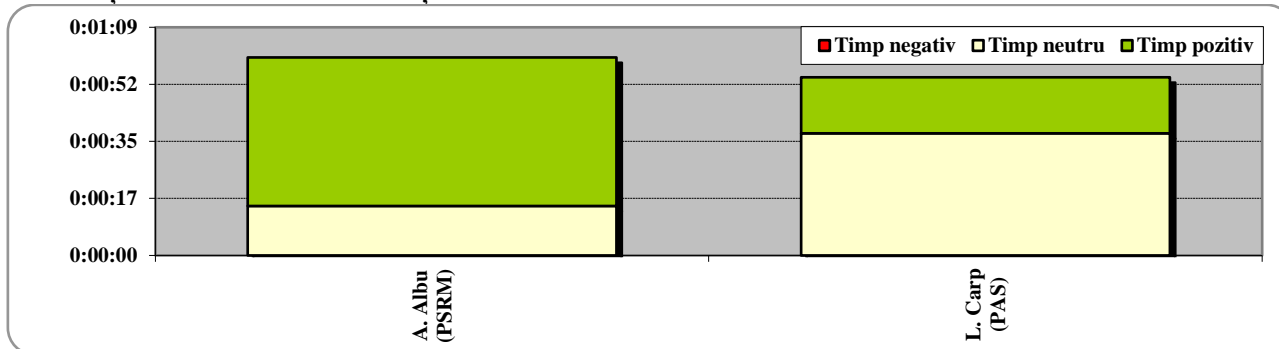

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	A. Albu (PSRM)	01 min.	45 sec.	15 sec.	0
2.	L. Carp (PAS)	54 sec.	17 sec.	37 sec.	0

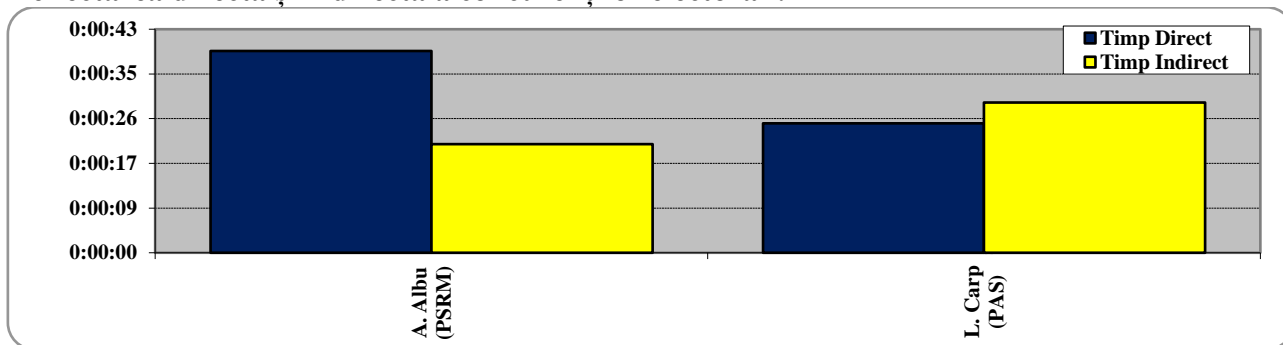
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 01 min. 54 sec., dintre care A. Albu (PSRM) a beneficiat de 52,6% (01 min.), iar L. Carp (PAS) – de 47,4% (54 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

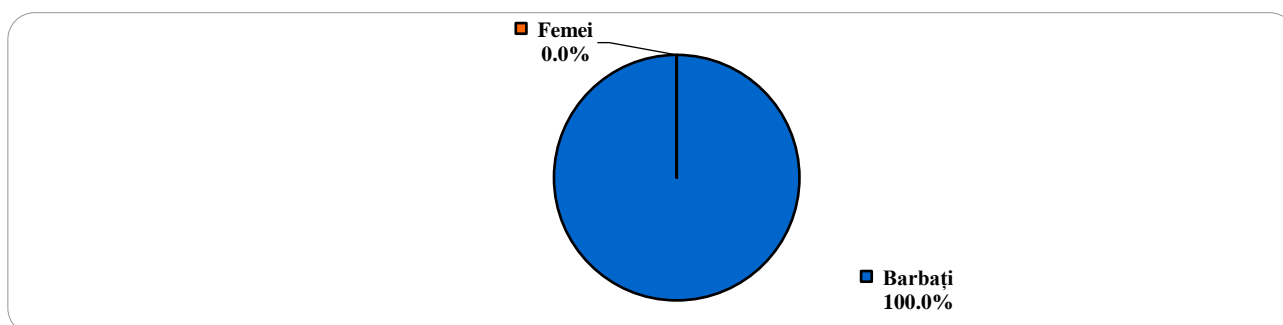
Conotația reflectării concurenților electorali A. Albu (PSRM) și L. Carp (PAS) a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, motivul fiind anunțarea priorităților în cadrul acțiunilor de lansare în campanie.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Ambii concurenți electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

1.3. Categoria gender

Conform datelor diagramei, cota bărbaților este de 100% (01 min. 54 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 10:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, ca urmare a controlului, s-a atestat că imaginile video nu au menționat sursa în cardul următoarelor subiecte:

„Semnal de unitate, la Praga” (18:41:27) din 24 octombrie 2023, care reflectă participarea lui Igor Grosu la cel de-al doilea Summit Parlamentar al Platformei Internaționale Crimeea;

„Tot mai aproape de UE” (18:50:26) din 25 octombrie 2023, despre deputații moldoveni care ar putea să devină membri observatori în Parlamentul European;

„NATO cere retragerea trupelor ruse de pe teritoriul Republicii Moldova” (18:31:47) din 26 octombrie 2023, care se referă la vizita prim-ministrului Republicii Moldova la Bruxelles;

„Relații ostile între Chișinău și Moscova” (18:36:52) din 26 octombrie 2023, unde este plasată o imagine video cu V. Putin;

„Victimă a agresiunii informaționale” (18:44:21) din 26 octombrie 2023, unde este prezentată o redacție de televiziune din străinătate.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, potrivit cărora: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Ca urmare a controlului buletinului de știri din data de 24 octombrie 2023, s-a atestat că serviciul media audiovizual de televiziune a difuzat un subiect cu titlul: „Concurs mimat sau adevărat?” (18:38:42), în care ex-președintele Curții Constituționale, Alexandru Tănase, își exprimă părerea cu privire la organizarea concursului de ocupare a funcției de Procuror General. Opinia lui A. Tănase este că cei care au anunțat concursul știau exact cine va câștiga și că decizia a fost luată demult, iar ideea de concurs este totalmente compromisă în Republica Moldova: „*Concursurile fie sunt câștigate de cei mai slabi, fie, dacă câștigă alții, nedoriți, concursurile sunt anulate. Cu toții ne amintim cum a fost formată Curtea Constituțională, cum a fost aleasă fosta ombudsmană, care, mai apoi, a fost dată afară.*” Totodată, el susține că „*aceste simulacre de competiții sunt organizate pentru a valida niște decizii care deja demult au fost luate*”. Tănase e de părere că demult se știa cine va fi viitorul Procuror General, altfel nu se semna decretul de destituire a lui Stoianoglo. „*S-a luat decizia de a numi un nou Procuror General când persoana a fost identificată, or acuma, tot ce ține de concurs, sunt chestiuni de fațadă care trebuie doar să valideze o decizie politică.*” Procurorul General va fi obligat să execute agenda politică a actualului partid, e de părere ex-președintele CC. „*Deoarece ne apropiem de campania electorală, în campania trecută toată lumea a făcut promisiuni, una mai „bengoasă” decât cealaltă, ... că o să umple pușcăriile, dar s-a văzut că, de fapt, de la promisiunea electorală la posibilitatea de a pune în aplicare astfel de promisiuni este o cale uneori imposibil de parcurs, pe căi legale desigur că. Dar, văd că se insistă pe chestia asta. Pentru viitoarele alegeri prezidențiale va fi necesar un procuror care să comită foarte multe acțiuni discutabile, dar care s-ar plia pe agenda de campanie*”, susține ex-președintele Curții Constituționale.

Este de remarcat că nici poziția Consiliului Superior al Procurorilor și nici a Partidului Acțiune și Solidaritate, referitor la afirmațiile lui Alexandru Tănase, nu a fost prezentată pe parcursul buletinului de știri, nici în următoarele ediții. Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA, care stipulează: „*În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sînt în dezbateri publică.*”

Totodată, este de specificat și abaterea de la art. 13 atestată în vox-ul cu titlul: „*Cum comentează oamenii relația dintre Mitropolia Moldovei și cea a Basarabiei*” (18:44:16) din data de 27 octombrie 2023. În imagine este Președinta RM, Maia Sandu, dar pe burtieră e scris: „*Romeo Cemîrtan, președinta Republicii Moldova*”.

Drept urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. c) din CSMA care stipulează: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: c) titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate.*”

Știrea cu titlul: „*Alegeri locale generale, 5 noiembrie 2023*” din 23.10.2023 conține imagini video (18:50:46) de la secția de votare, ce prezintă un scrutin desfășurat anterior, care nu conțin mențiunea „Arhiva”. De asemenea, în știrea: „*Tot mai aproape de UE*” (18:50:26) din 25 octombrie 2023 este utilizată o imagine de arhivă în care Președinta RM, Maia Sandu, poartă măștișor, iar în materialul: „*Sprijinul din partea NATO*” (18:34:52) din 26 octombrie 2023 este prezentat un punct de control care separă Republica Moldova de regiunea transnistreană, având copacii goi. Subiectul „*Casa Valeriu, primul spațiu pentru bolnavii de cancer și familiile acestora*” (19:00:22) din 26 octombrie 2023 are plasată o fotografie veche, alb-negru.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA, care stipulează: „*Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.*”

În urma controlului programelor de informare electorală, au fost atestate următoarele rezultate:

Serviciul media:	Vocea Basarabiei TV
Programul:	„Puncte de reflecție”
Data difuzării:	25 octombrie 2023

Ora difuzării:	19:11:58
Durata programului:	1 oră 06 min. 49 sec.
Moderatorul programului:	Valentina Ursu
Invitații programului:	Igor Boțan, director executiv al Asociației pentru Democrație Participativă, ADEPT
Subiectele abordate:	Alegerile locale generale 2023. Buletinele de vot. Prezența la vot. Ultima modificare a Codului electoral. Experiența altor țări în organizarea alegerilor. Finanțarea campaniei electorale. Concurenți electorali. Sondaje de opinie.
Comentarii:	<p>Pentru început, moderatoarea menționează că programul este realizat în cadrul proiectului „Încurajarea participării cetățenilor la alegerile locale generale”, implementat de Asociația ADEPT cu susținerea „Black Sea Trust for Regional Cooperation”. Totodată, amintește că în data de 05 noiembrie se vor desfășura alegerile locale generale care reprezintă un exercițiu electoral, al 8-lea de la proclamarea independenței Republicii Moldova, când cetățenii își aleg reprezentanții administrației publice locale. De asemenea, a menționat faptul că alegerile se vor desfășura într-o singură zi, pe întreg teritoriul țării, inclusiv pe teritoriul UTA Găgăuzia, excepție făcând localitățile care sunt în subordonarea autorităților de la Tiraspol.</p> <p>Moderatoarea emisiunii face apel către public să se implice în procesul democratic și să se asigure că este bine informat, după care începe discuția propriu-zisă, în cadrul căreia Igor Boțan explică de ce este nevoie de 7 mil. de buletine de vot și de ce au fost efectuate modificări la Codul electoral cu 2 zile înainte de începerea campaniei electorale. În continuare se discută despre utilizarea resurselor financiare de către concurenții electorali și se aduc exemple de candidați care nu cheltuie bani în campania electorală. De asemenea, în cadrul ediției s-a discutat despre calitatea concurenților electorali și despre importanța sondajelor de opinie.</p>
Concluzii:	Nu au fost comise încălcări ale art. 13 din CSMA.

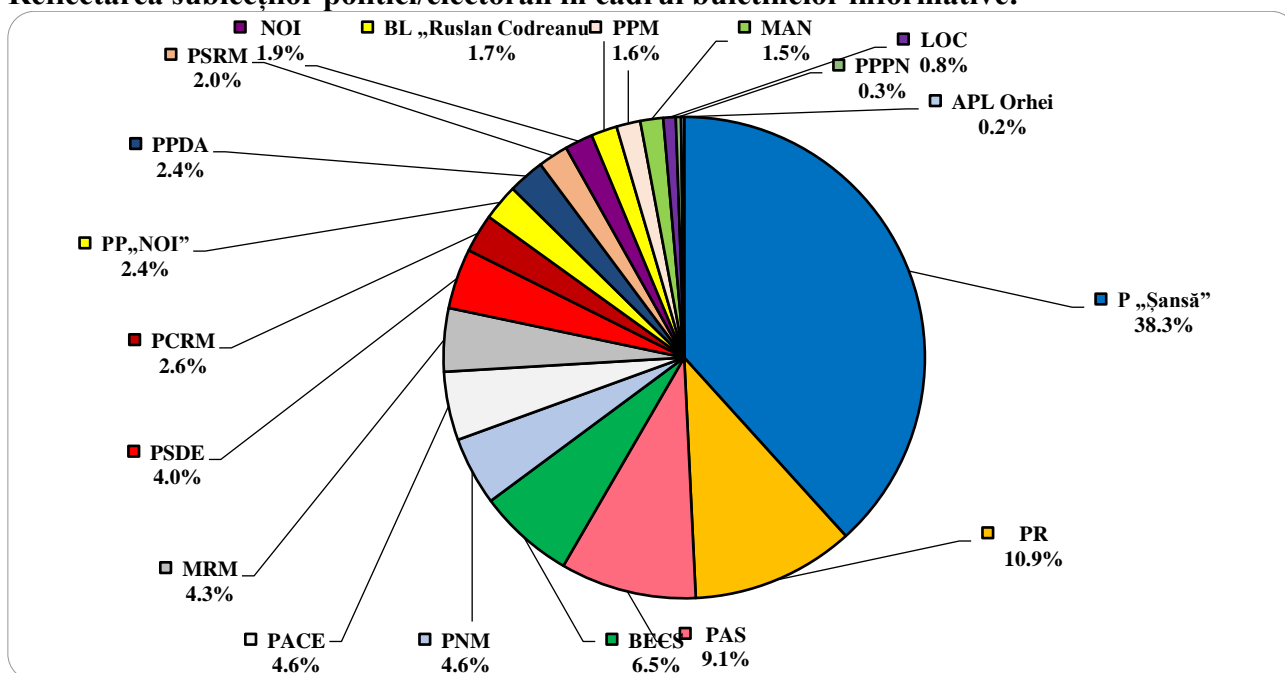
10. „TV8”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00:00, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 17 subiecte cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 19 subiecți politici/electorali și 19 concurenți electorali.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

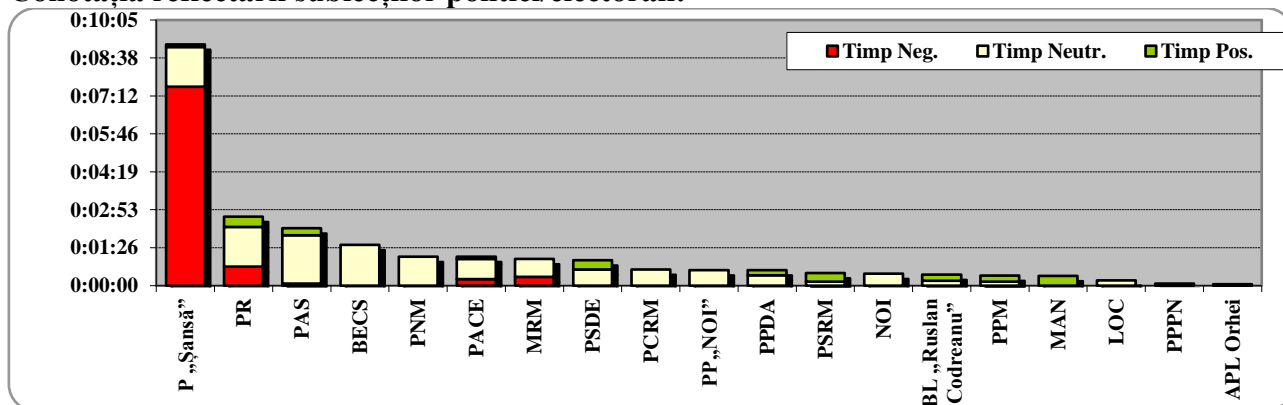

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	09 min. 09 sec.	06 sec.	01 min. 30 sec.	07 min. 33 sec.
2.	Partidul Renaștere (PR)	02 min. 37 sec.	23 sec.	01 min. 31 sec.	43 sec.
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	02 min. 11 sec.	16 sec.	01 min. 50 sec.	05 sec.
4.	Blocul Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	01 min. 33 sec.	0	01 min. 33 sec.	0
5.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	01 min. 06 sec.	0	01 min. 06 sec.	0
6.	Partidul „Acasă Construim Europa” (PACE)	01 min. 06 sec.	05 sec.	46 sec.	15 sec.
7.	Mișcarea „Respect Moldova” (MRM)	01 min. 01 sec.	0	41 sec.	20 sec.
8.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	58 sec.	21 sec.	37 sec.	0
9.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	37 sec.	0	37 sec.	0
10.	Partidul Politic „NOI” (PP„NOI”)	35 sec.	0	35 sec.	0
11.	Platforma Politică Demnitate și Adevăr (PPDA)	35 sec.	11 sec.	24 sec.	0
12.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	29 sec.	20 sec.	09 sec.	0
13.	Partidul „Noua Opțiune Istorică” (NOI)	27 sec.	0	27 sec.	0
14.	Blocul electoral „RUSLAN CODREANU”	25 sec.	14 sec.	11 sec.	0
15.	Partidul „Patrioții Moldovei” (PPM)	23 sec.	14 sec.	09 sec.	0
16.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	22 sec.	22 sec.	0	0
17.	Liga Orașelor și Comunelor (LOC)	12 sec.	0	12 sec.	0
18.	Partidul Politic „Partidul Nostru” (PPP)	05 sec.	0	05 sec.	0
19.	APL Orhei	03 sec.	0	0	03 sec.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 23 min. 54 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat P „Șansă” – cu 38,3% (09 min. 09 sec.), urmat de PR – cu 10,9% (02 min. 37 sec.), PAS – cu 9,1% (02 min. 11 sec.), iar de cea mai mică pondere de reflectare au beneficiat PPPN – cu 0,3% (05 sec.) și APL Orhei – cu 0,2% (03 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

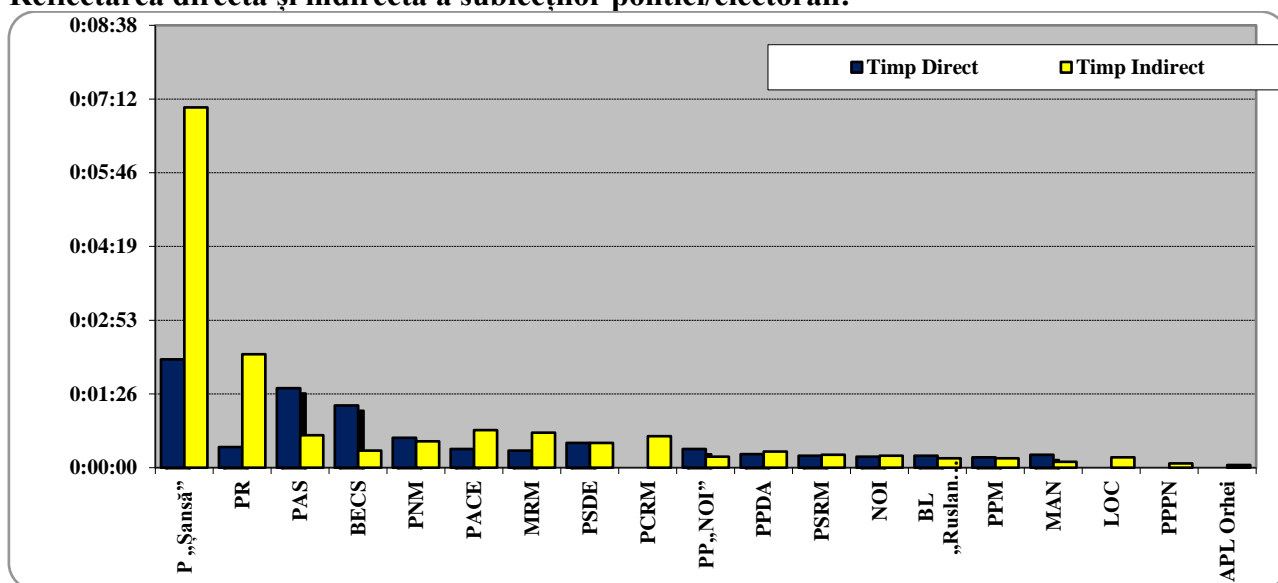
Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, pozitivă și negativă. Au fost reflectați neutru – BECS, PNM, PCRM, PP „NOI”, NOI, LOC, APL Orhei și PPPN; doar pozitiv – MAN; neutru și pozitiv – PSDE, PPDA, PSRM, BL „RUSLAN CODREANU” și PPM; neutru și negativ – MRM; pozitiv, neutru și negativ – P „Șansă”, PR, PAS și PACE.

Conotația negativă pentru P „Șansă” a fost atestată în 3 subiecte difuzate în cadrul buletinelor informative, cu privire la perchezițiile efectuate de oamenii legii la mai multe oficii teritoriale ale partidului.

În context negativ a fost reflectat PR în subiectul „Candidat din penitenciar”, cu privire la respingerea de către Curtea de Apel a solicitării avocaților lui A. Nesterovschi și I. Lozovan de a modifica măsura de arest, astfel ca aceștia să poată participa în campania electorală și în dezbaterile electorale.

PACE și MRM au avut o prezență negativă în subiectul „Dezbateri electorale la TV8”, ca urmare a menționării de către prezentatoare a faptului că cei doi invitații prezenți la emisiune, C. Butucel și I. Ștefăniță, fac parte din partide create de politicieni cercetați penal.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

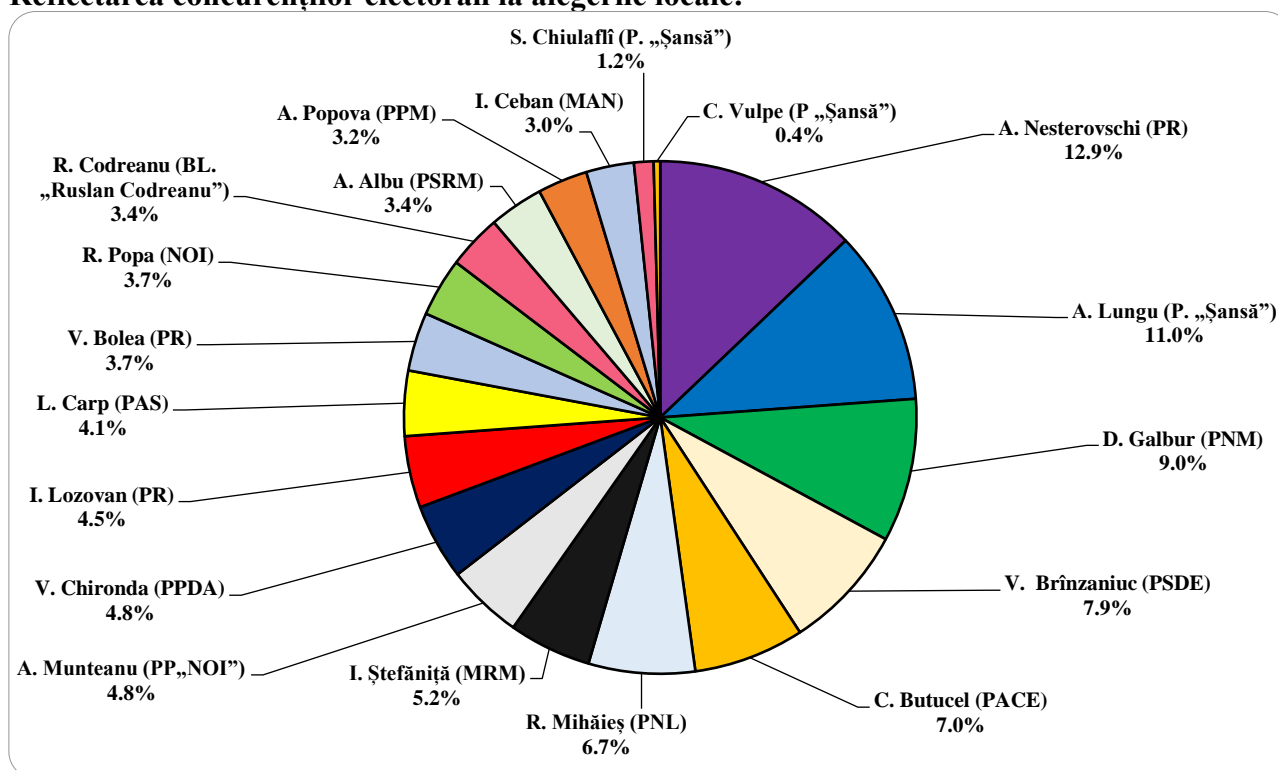

Majoritatea subiecților politici/electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția PCRM, LOC și PPPN care au avut doar apariții directe

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport, „TV8” a reflectat activitatea a 15 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Chișinău; 1 concurent electoral la funcția de primar al mun. Bălți (A. Nesterovschi – PR); 1 concurent electoral la funcția de primar al or. Ocnița (I. Lozovan – PR); 1 concurent la funcția de primar al or. Orhei (A. Lungu – P. „Șansă”) și 1 concurent la funcția de primar al or. Comrat (S. Chiulafli – P. „Șansă”).

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

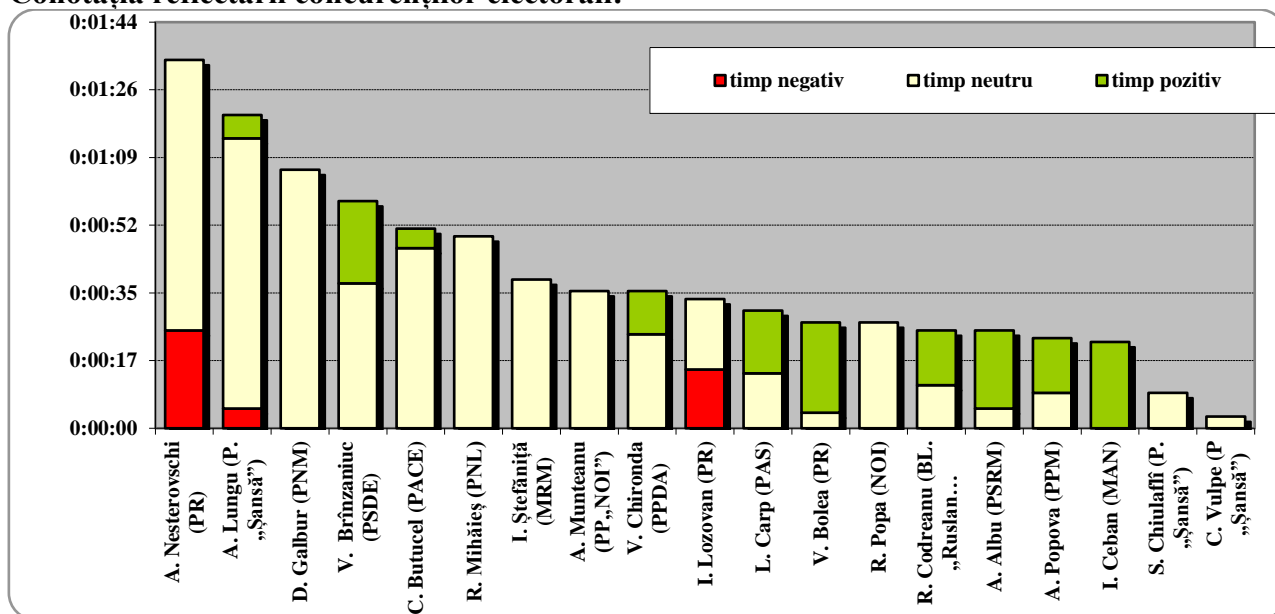

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	A. Nesterovschi (PR)	01 min. 34 sec.	0	01 min. 09 sec.	25 sec.
2.	A. Lungu (P „Șansă”)	01 min. 20 sec.	06 sec.	01 min. 09 sec.	05 sec.
3.	D. Galbur (PNM)	01 min. 06 sec.	0	01 min. 06 sec.	0
4.	V. Brînzaniuc (PSDE)	58 sec.	21 sec.	37 sec.	0
5.	C. Butucel (PACE)	51 sec.	05 sec.	46 sec.	0
6.	R. Mihăieș (PNL)	49 sec.	0	49 sec.	0
7.	I. Ștefăniță (MRM)	38 sec.	0	38 sec.	0
8.	A. Munteanu (PP „NOI”)	35 sec.	0	35 sec.	0
9.	V. Chironda (PPDA)	35 sec.	11 sec.	24 sec.	0
10.	I. Lozovan (PR)	33 sec.	0	18 sec.	15 sec.
11.	L. Carp (PAS)	30 sec.	16 sec.	14 sec.	0
12.	V. Bolea (PR)	27 sec.	23 sec.	04 sec.	0
13.	R. Popa (NOI)	27 sec.	0	27 sec.	0
14.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	25 sec.	14 sec.	11 sec.	0
15.	A. Albu (PSRM)	25 sec.	20 sec.	05 sec.	0
16.	A. Popova (PPM)	23 sec.	14 sec.	09 sec.	0
17.	I. Ceban (MAN)	22 sec.	22 sec.	0	0
18.	S. Chiulafli (P „Șansă”)	09 sec.	0	09 sec.	0
19.	C. Vulpe (P „Șansă”)	03 sec.	0	03 sec.	0

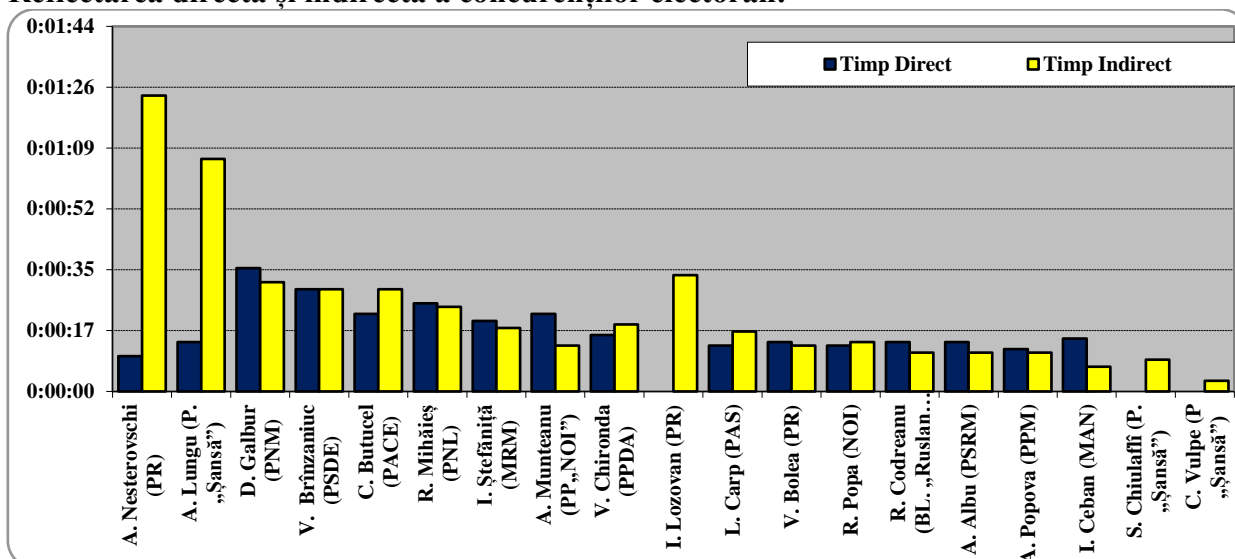
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 12 min. 10 sec. De cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat A. Nesterovschi (PR) – cu 12,9% (01 min. 34 sec.), urmat de A. Lungu (P „Șansă”) – cu 11% (01 min. 20 sec.), D. Galbur (PNM) – cu 9% (01 min. 06 sec.), iar ceilalți concurenți electorali au fost mediatizați mai puțin de un minut.

Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră/ neutră și pozitivă pentru majoritatea concurenților, cu excepția lui A. Nesterovschi (PR), I. Lozovan (PR) și A. Lungu (P „Șansă”) care au fost reflectați neutru și negativ. În context negativ au fost reflectați candidații PR, A. Nesterovschi și I. Lozovan, ca urmare a difuzării știrilor ce au informat despre respingerea de către Curtea de Apel a solicitării de modificare a măsurii de arest, depusă de avocații acestora. De o mediatizare negativă a avut parte A. Lungu (P „Șansă”) în subiectele privind perchezițiile desfășurate la mai multe oficii teritoriale ale partidului pe care îl conduce. Contextul pozitiv a fost atestat datorită promisiunilor electorale enumerate de către concurenții electorali în cadrul buletinelor de știri.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de intervenții atât directe, cât și indirecte, cu excepția concurenților I. Lozovan (PR), S. Chiulafli (P „Șansă”) și C. Vulpe (P „Șansă”) care au avut doar apariții indirecte.

În perioada de raport, în cadrul principalului program informativ „Știrile TV8” de la ora 19:00, au fost difuzate două știri cu caracter electoral care nu au fost incluse în rubrica „Electorală 2023”, după cum urmează:

„Se tipăresc buletine de vot” (25.10.2023) – în subiect au fost vizate acțiunile CEC.

„Eliberați sub control judiciar” (28.10.2023) – în subiect se menționează despre eliberarea celor trei membri ai Partidului „Șansă” reținuți în urma perchezițiilor desfășurate anterior la mai multe oficii teritoriale ale partidului. În subiect vine cu o replică și liderul partidului, A. Lungu, care la momentul actual este concurent electoral la funcția de primar al or. Orhei.

Prin urmare, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137 din 28.07.2023, care stipulează: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.”

În acest sens, sunt relevante dispozițiile art. 90 alin. (1) din Codul electoral, care prevede: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

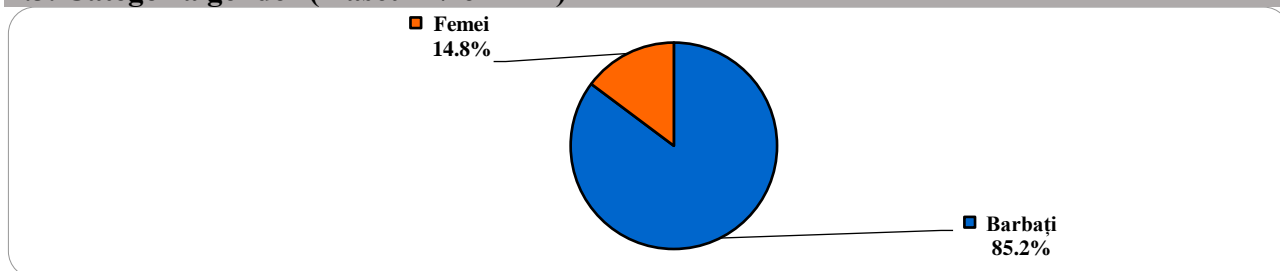
Este de menționat faptul că, prin Decizia CA nr. 326 din 20.10.2023, furnizorul de servicii media AO „Media Alternativă”, fondatoarea serviciului media de televiziune „TV8”, a fost sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral.

În urma controlului programelor de informare electorală au fost atestate următoarele rezultate:

Programul:	„Cutia Neagră”, în reluare
Data difuzării:	25.10.2023
Ora difuzării:	20:47:54
Durata program:	30 min. 59 sec.
Candidatul electoral vizat în program: La momentul dispunerii controlului acesta are calitatea de candidat electoral	Conform datelor CEC: I. Dodon – din 26.09.2023 candidat la funcția de consilier municipal din partea PSRM la alegerile locale generale din 05.10.2023

Comentarii:	VOICEOVER (20:56:32) „Pe 15 decembrie 2020, cu câteva zile de a ceda funcția de Președinte al RM, Igor Dodon a semnat un decret prin care i-a oferit cetățenia lui Constantin Țerazov, fost vicedirector al unei bănci implicate în cea mai mare fraudă bancară din istoria Federației Ruse, banca „Открытие”, cetățenia Moldovei a primit-o și soția bancherului și doi copii minori ai cuplului”
Concluzii:	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.”</p> <p>Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „a) De luni până vineri, grila de emisie a postului TV8 va include minim 5 programe de știri și actualități în primă difuzare; b) Dezbateri electorale, vor fi organizate cu respectarea legislației electorale și cea audiovizuală; c) Programe de publicitate electorală, vor fi difuzate în corespundere cu normele legale.”</p> <p>Astfel, programul audiovizual „Cutia neagră” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral.</p> <p>Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă”. Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p>

1.3. Categoria gender (masculin/feminin)

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 85,2% (13 min. 39 sec.), iar cea a femeilor – de 14,8% (02 min. 22 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

În perioada 23-29 octombrie 2023, „TV8” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul difuzării buletinelor de știri, la ora 07:00, cu subtitrare sincron.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto), provenite din afara redacției. Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „Ancheta avocatului poporului”, „Război în Orientul Mijlociu”, „Exercițiu militar comun”, „Băuți la volan”, „Aterizare forțată la Ialoveni”.

25.10.2023: „Biserica rămâne sub aripa rușilor”, „Declarația controversată la ONU”.

26.10.2023: „Grav accident la Comrat”, „Moldovence, exploatare în Italia”, „Întrevedere Recean – Stoltenberg”, „Masacru într-un oraș din SUA”, „Stațiune, măturată de uragan”.

27.10.2023: „Accident tragic la Briceni”, „Ostatici de 3 săptămâni”, „A treia săptămână”.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Totodată, s-a atestat că la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media a omis indicarea mențiunii „Arhivă” pentru imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă. Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

23.10.2023: „Se caută procuror general”, „Bagas, eliberat din penitenciar”.

24.10.2023: „Stoianoglo a câștigat la CEDO”, „Nu poate contesta demisia”, „Contestație fără rezultat”, „Candidat din penitenciar”.

26.10.2023: „Șeful CNA, schimbat fără explicații”, „Percheziții la Partidul „Șansă”, „A contestat decretul președintei”.

27.10.2023: „Pușcărie pentru șoferii băuți”.

29.10.2023: „Șeful CNA, schimbat fără explicații”.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhivă”.”

11. „R Live TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, rezultatele controlului programelor de informare electorale au atestat următoarele:

Serviciul media:	R Live TV
Programul:	„Teritoriul libertății”
Data difuzării:	27 octombrie 2023
Ora difuzării:	21:00
Durata program:	28 min. 16 sec. și 27 min. 17 sec.
Invitații programului:	Ștefan Gligor, candidatul Partidului Schimbării, și Vadim Brînzaniuc, candidatul PSDE, pentru funcția de primar al mun. Chișinău
Subiectele abordate:	Scopul candidării, problemele Chișinăului, prioritățile în campanie electorală
Comentarii:	Ștefan Gligor este primul invitat și, la începutul programului, moderatoarea l-a întrebat despre scopul candidării la alegerile locale generale. Acesta a adus acuzații mai multor subiecți, și anume primarului suspendat, Ion Ceban, primăriei Chișinău, partidului de guvernare, Procuraturii etc. Prezentatoarea a încercat să-l întrerupă, menționând că el vorbește despre persoane care nu sunt în studio momentan, solicitându-i să răspundă direct la întrebarea adresată. După acuzațiile vociferate de invitat, prezentatoarea a remarcat „ <i>все, кто был произнесен сейчас и чьи имена, кто считает, что вас оклеветали или о вас говорили неправильно, вы можете обратиться, я вам предоставляю в следующей программе право на реплику, пожалуйста. Все в соответствии с законодательством. Теперь, господин Глигор, я вас все-таки попрошу давайте немножко перейдем не на личности, а на идеи</i> ”.
	Al doilea invitat, Vadim Brînzaniuc, s-a referit la propunerile pentru următorii ani, cum ar fi: compania low-cost municipală, schimbări pentru suburbii, stadionul orașenesc, construcții autorizate etc.
Concluzii:	Nu au fost comise încălcări ale art. 13 din CSMA.

12. „TVC 21”

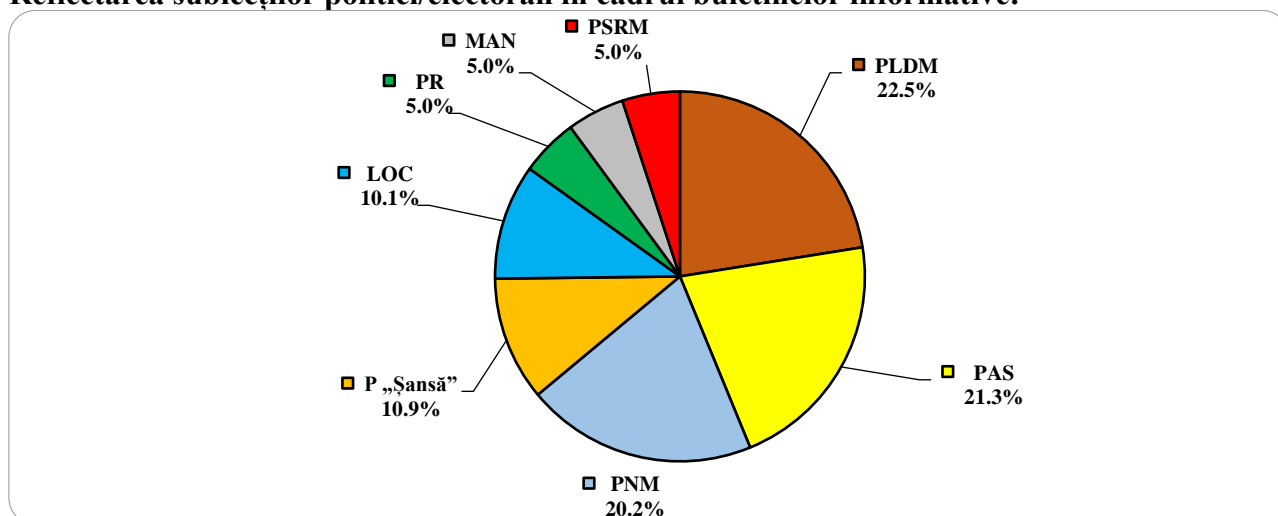
I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVC 21” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:30, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 10 subiecte cu

caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 8 subiecți politici/electorali și 2 concurenți electorali.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

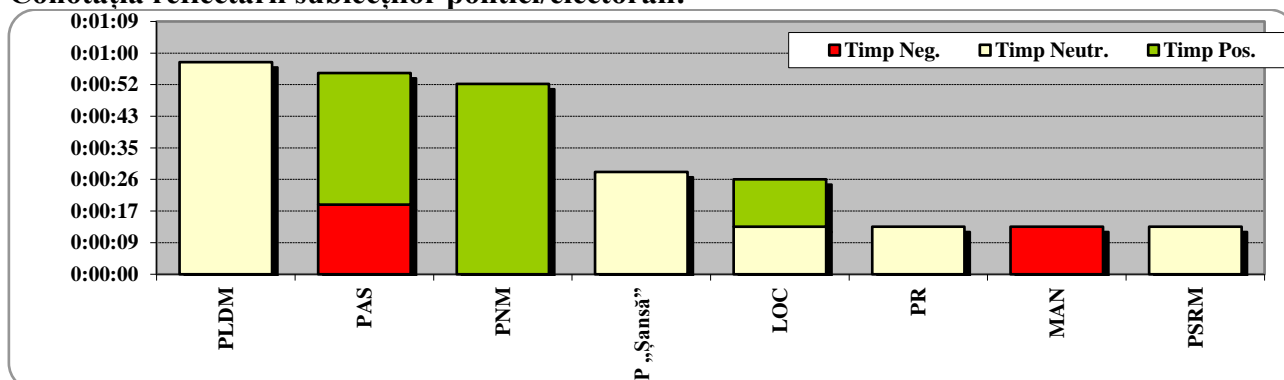

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM)	58 sec.	0	58 sec.	0
2.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	55 sec.	36 sec.	0	19 sec.
3.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	52 sec.	52 sec.	0	0
4.	Partidul „Șansă” (P „Șansă”)	28 sec.	0	28 sec.	0
5.	Liga Orașelor și Comunelor (LOC)	26 sec.	13 sec.	13 sec.	0
6.	Partidul Renaștere (PR)	13 sec.	0	13 sec.	0
7.	Partidul Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	13 sec.	0	0	13 sec.
8.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	13 sec.	0	13 sec.	0

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 04 min. 18 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat PLDM – cu 22,5% (58 sec.), urmat de PAS – cu 21,3% (55 sec.), PNM – cu 20,2% (52 sec.) etc.

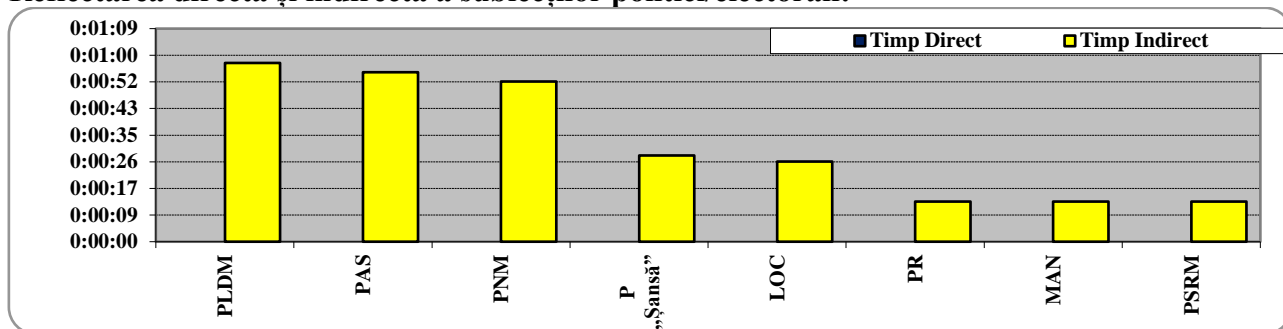
Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, pozitivă și negativă. Au fost reflectați neutru – PLDM, P „Șansă”, PR și PSRM; neutru și pozitiv – LOC; doar pozitiv – PNM; pozitiv și negativ – PAS; doar negativ – MAN. Conotația negativă pentru PAS a fost atestată în 2 subiecte, ca urmare a criticilor aduse de către președintele PLDM, Vlad Filat.

În context negativ a fost reflectat și MAN în subiectul în care se spune că membrii PR au acoperit câteva gropi din capitală cu pliantele electorale ale partidului MAN.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

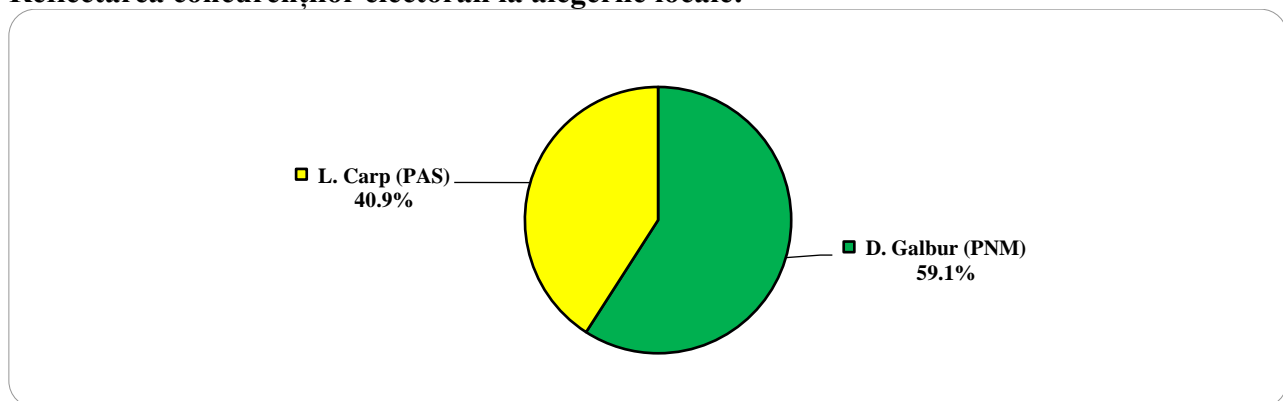

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat doar de apariții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat activitatea a 2 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Chișinău.

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

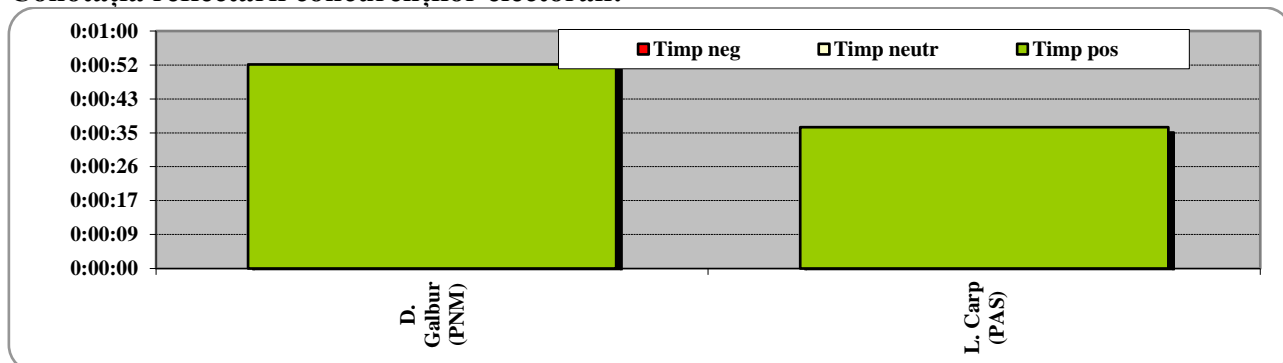

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	D. Galbur (PNM)	52 sec.	52 sec.	0	0
2.	L. Carp (PAS)	36 sec.	36 sec.	0	0

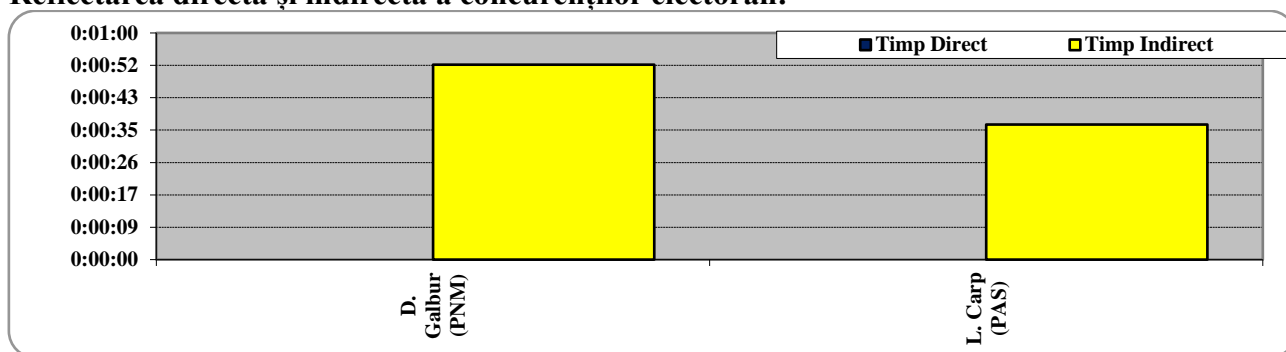
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 01 min. 28 sec. D. Galbur (PNM) a avut o pondere de reflectare de 59,1% (52 sec.), iar L. Carp (PAS) – de 40,9% (36 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

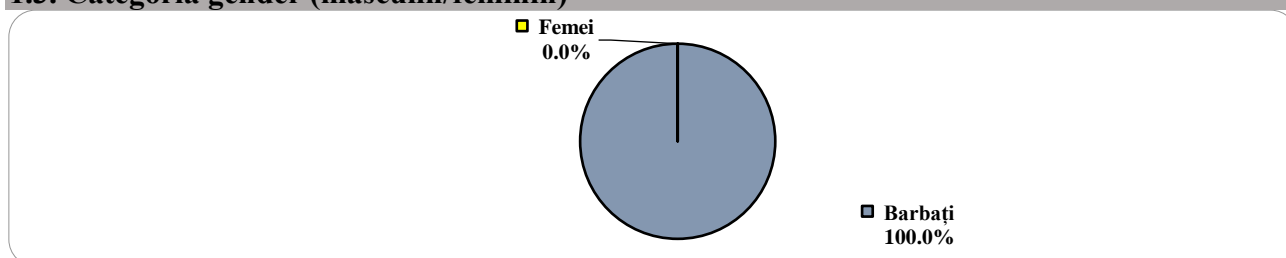
Conotația reflectării celor 2 concurenți electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, ca urmare a enumerării promisiunilor electorale.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Ambii concurenți electorali au beneficiat doar de apariții indirecte.

1.3. Categoria gender (masculin/feminin)

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 100% (02 min. 26 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

În perioada 23-29 octombrie 2023, „TVC 21” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul difuzării buletinelor de știri de la ora 19:30.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În data de 24 și 25 octombrie 2023, furnizorul de servicii media a difuzat, în cadrul buletinului informativ de la ora 19:30, 2 subiecte, după cum urmează:

24.10.2023 (timp de difuzare: 19:48:31): „Candidatul M. Bagas la funcția de primar al Chișinăului a fost eliberat. Deocamdată nu se știe dacă Bagas își va mai continua participarea în cursa electorală.”

25.10.2023 (timp de difuzare: 19:48:19): „Procuratura Găgăuziei a închis cazul care ar fi putut duce la demiterea bașcanului. Experții au numit această decizie un rezultat al înțelegerilor dintre Maia Sandu și Ilan Șor.”

În cadrul ambelor subiecte, informația difuzată nu a fost suficient documentată sub aspect factologic. Informația prezentată în primul subiect nu este veridică deoarece, la momentul prezentării subiectului, M. Bagas nu a avut statut de concurent electoral, fiindu-i retrasă susținerea politică din partea LOC, iar în următorul subiect informația a fost prezentată din perspectiva unor experți, fără a fi verificată. În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA, potrivit cărora: „În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele

exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.”

Este de menționat că programul informativ „News Digest”, difuzat de „TVC 21” la ora 19:30, este un program audiovizual care oferă informații despre știrile de ultimă oră, mai exact un eveniment este reflectat printr-o frază generală fiind însoțită de o imagine specifică evenimentului. Rezultatele controlului au atestat că, în perioada de raport 23-29 octombrie 2023, imaginile foto prezentate în programele informative de știri „NEWS Digest” nu au fost însoțite de sursa de proveniență.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

În perioada de raport, „TVC 21” a difuzat programele de informare electorală „IMPORTANT”, „CANDIDAT” și „ГЛІАВНОЕ”, indicate și în Declarația privind reflecția alegerilor locale.

În urma controlului au fost atestate următoarele:

Programul:	„CANDIDAT”
Data difuzării:	24 octombrie 2023
Ora difuzării:	21:30:46
Durata programului:	01:02:18
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Liberal Democrat din Moldova la funcția de primar în mun. Chișinău, Oleg Burlacu.
Subiectele abordate:	Viziunea candidatului asupra dezvoltării orașului, depolitizarea Primăriei mun. Chișinău, experiența altor orașe și țări în domeniul administrării orașenești.
Comentarii:	În cadrul programului s-au pus în discuție mai multe subiecte. Printre temele abordate a fost viziunea invitatului asupra dezvoltării orașului și infrastructurii acestuia, soluționării problemelor de ordin social și economic, precum și depolitizării Primăriei mun. Chișinău, al Consiliului Municipal Chișinău etc. În cadrul programului au fost respectate principiile și exigențele informării corecte, nu au fost abordate subiecte conflictuale sau care să implice lansarea unor acuzații.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„CANDIDAT”
Data difuzării:	25 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:01:13
Durata programului:	01 oră 03 min. 26 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Liga Orașelor și Comunelor (LOC) la funcția de primar al or. Leova, Alexandru Bujorean, și candidatul LOC la funcția de consilier al mun. Chișinău, Sergiu Musiuc.
Subiectele abordate:	Apariția formațiunii LOC pe arena politică. Problemele cu care se confruntă locuitorii din Leova și Chișinău. Soluțiile propuse de reprezentanții LOC pentru rezolvarea problemelor existente. Programul electoral al candidaților la funcțiile de primar și consilier.
Comentarii:	Discuțiile purtate în timpul acestei ediții s-au axat pe opiniile invitaților, fără a veni cu acuzații sau informații denigratoare în adresa altor concurenți electorali. Subiectele abordate au cuprins respectarea principiului imparțialității și al echilibrului.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„CANDIDAT”
Data difuzării:	25 octombrie 2023
Ora difuzării:	21:30:54
Durata programului:	01 oră 01 min. 57 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Liberal Democrat din Moldova (PLDM) la funcția de primar al mun. Bălți, Sergiu Burlacu.

Subiectele abordate:	Prioritățile programului electoral al candidatului din partea PLDM la funcția de primar al mun. Bălți, Sergiu Burlacu. Problemele mun. Bălți, inclusiv problema locurilor de muncă, problema industrializării și a educației etc.
Comentarii:	Invitatul emisiunii, prezentându-și programul electoral, a vorbit despre problemele existente în mun. Bălți și a venit și cu soluții la aceste probleme. Candidând la această funcție, el a mai subliniat modificările care le-ar implementa pentru ca oamenii din Bălți să aibă parte de un proces transparent al activității administrației publice locale.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	26 octombrie 2023
Ora difuzării:	17:00:12
Durata programului:	01 oră 25 min. 15 sec.
Invitații programului:	Mihai Munteanu, artist al poporului în URSS, laureat al Premiului de Stat, Cavaler al Ordinului Republicii Moldova.
Subiectele abordate:	Domeniul culturii.
Comentarii:	Invitatul a vorbit despre viața sa, despre activitățile sale în domeniul culturii pe parcursul anilor.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„ГЛІАВНОЕ”
Data difuzării:	26 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:00:00
Durata programului:	01 oră 09 min. 31 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Politic „Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic” la funcția de primar al Chișinăului, Mihail Poleanschi, și candidatul din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova la funcția de consilier al mun. Chișinău, Andrei Cimil.
Subiectele abordate:	Programul electoral al invitaților. Problemele mun. Chișinău și idei pentru soluționarea acestora.
Comentarii:	Invitații și moderatorul au discutat despre ce s-a reușit și ce nu s-a reușit să se realizeze în Chișinău. Pe parcursul discuțiilor s-au mai adus și critici felului cum stau lucrurile în Chișinău, dar invitații între ei veneau cu argumente pro și contra.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	26 octombrie 2023
Ora difuzării:	21:29:27
Durata programului:	01 oră 13 min. 12 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Politic Partidul Social Democrat European la funcția de primar al capitalei, Vadim Brînzaniuc.
Subiectele abordate:	Obiectivele principale ale candidatului electoral. Problemele de ordin social, economic etc. și idei de soluționare a acestora.
Comentarii:	Invitatul vine cu detalii referitor la prioritățile care și le propune pentru dezvoltarea orașului și cum pot fi implementate. Punctând anumite probleme care se întâlnesc în Chișinău, au fost menționate acele direcții în care conducerea Primăriei nu a intervenit cu soluții pentru a schimba starea lucrurilor. Atât, moderatorul, cât și invitatul au precizat că, totuși, în comparație cu alți foști primari ai capitalei, Ion Ceban a mai realizat din proiecte, dar este necesară o implicare mai bună pentru remedierea situației.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	27 octombrie 2023

Ora difuzării:	21:30:55
Durata programului:	01 oră 18 min. 29 sec.
Invitații programului:	Alexandru Trubca, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, șeful staffului electoral al lui Lilian Carp, candidat la funcția de primar al capitalei din partea Partidului Acțiune și Solidaritate.
Subiectele abordate:	Obiectivele candidatului electoral, Lilian Carp. Desfășurarea campaniei electorale. Problemele mun. Chișinău.
Comentarii:	Discuțiile s-au axat pe programul electoral, despre perspectivele de dezvoltare a orașului, cu punctarea anumitor probleme existente în raza Chișinăului. În timpul ediției au fost aduse și unele critici în adresa activității Primăriei Chișinău, dar la sfârșitul programului moderatorul a venit cu mențiunea, precum că cei care au fost vizați prin critici sunt invitați în studioul pentru discuții. Într-o secvență, în momentul în care invitatul își spunea punctul de vedere, acesta a utilizat o expresie amorală: „ <i>i-a la labă</i> ” (în Decizie această expresie va fi înlocuită cu: /****/).

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	28 octombrie 2023
Ora difuzării:	17:09:24
Durata programului:	01 oră 18 min. 07 sec.
Invitații programului:	Secretarul de Stat la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Andrian Digolean.
Subiectele abordate:	Domeniul agriculturii.
Comentarii:	Subiectul abordat nu a ținut de campania electorală.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	28 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:00:15
Durata programului:	01 oră 20 min. 38 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Liberal Democrat din Moldova la funcția de primar al capitalei, Oleg Burlacu.
Subiectele abordate:	Viziunile candidatului electoral referitor la problemele existente în mun. Chișinău și experiența acestuia acumulată în România, București.
Comentarii:	Discuții într-un context neutru, fără acuzații sau afirmații pătinoare.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

Programul:	„CANDIDAT”
Data difuzării:	23 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:02:23
Durata programului:	01 oră 03 min. 49 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Acasă Construim Europa (PACE) la funcția de primar al mun. Bălți, Ion Straciuc.
Subiectele abordate:	Situația politică și desfășurarea campaniei electorale în mun. Bălți. Programul electoral al candidatului PACE, Ion Straciuc. Transportul, starea drumurilor, parcurile din mun. Bălți.
Comentarii:	Programul audiovizual începe cu discuțiile dintre moderatoare și invitat, care s-au axat pe campania electorală care se desfășoară în mun. Bălți. Ion Straciuc menționează că campania electorală este una amorțită, prin încercarea unor mișmașuri de a propulsa direct în turul doi un candidat loial partidului de guvernare – Nicolae Grigorișin de la Partidul Schimbării. Acesta mai susține că Primăria din Bălți nu este transparentă, iar oamenii nu au acces direct în instituție, datorită ușilor securizate. Din selecția unor secvențe din cadrul programului audiovizual, discuțiile dintre moderatoare și invitat sunt prezentate în următorul dialog: Ion Straciuc: „ <i>Birocrația, corupția și cumetismul există în Primăria din Bălți [...] Cumetismul este evidențiat prin rude, în funcțiile-cheie sunt rude, sunt cumetri.</i> ” Moderatoarea: „ <i>Deci nu se pune accent pe profesionalism, se pune accent pe rubedenie?</i> ”

	<p>Ion Straciuc: „<i>Va fi un vot haotic. PAS are doi candidați la funcția de primar al municipiului Bălți, este candidatul de facto, Vladimir Rusu, și primarul actual, el este și umil, și docil, și loial, și șantajabil. Dacă candidatul PAS nu prinde la electorat, pentru că transferul de imagine de la tot ce ține de negativ și batjocură față de cetățeni, el se răsfânge pe candidatul ce promovează acest partid. În cazul dat, ei pun miza pe actualul primar, se încearcă această combinație politică ca candidații loiali să ajungă în turul doi [...] Este scula guvernării.</i>”</p> <p>Moderatoarea: „<i>Ca să iasă ecuația corect, da? [...] Eu nu înțeleg bălțenii, toată lumea vorbește și aici în studio și văd și pe rețelele de socializare că nu e mulțumit nimeni de actualul primar, și acum ziceți că el are șansa să ajungă în turul doi. Eu nu știu, nu am fost la Bălți, dar vă întreb pe dvs., de ce credeți că bălțenii pot vota un om față de care au multe nemulțumiri? Îi sperie pe bălțeni actualul primar cu ceva?</i>”</p> <p>Ion Straciuc: „<i>Nu îi sperie, dar eu am zis că unica modalitate este mobilizarea și de votat contra.</i>”</p> <p>Într-o altă secvență, invitatul mai specifică că nu este corect ca în ultima lună de campanie electorală să încerci să miști lucrurile din loc, este o batjocură față locuitorii mun. Bălți, la care moderatoarea vine cu întrebarea: „<i>Așa face acum Grigorișin?</i>”, răspunsul din partea interlocutorului fiind afirmativ.</p> <p>De asemenea, Ion Straciuc vine cu acuzații, precum că oamenii se tem de persecutare, pentru că cei de la guvernare au transformat instituțiile statului într-o bătă politică, iar moderatoarea și-a arătat poziția părtinitoare prin următoarea intervenție: „<i>Dvs. ați fost presat? Pentru că ați fost foarte vocal, dvs. ați fost politicianul care prima dată a început cu declarații bazate pe adevăruri, să iasă și să spună că nu este mulțumit cu ceea ce este.</i>”</p> <p>Un alt subiect propus spre discuții a fost cu referire la încălcările comise de concurenții electorali în această campanie. Moderatoarea vine cu afirmațiile precum că este vorba despre utilizarea imaginii președintelui, aplicarea abuzivă a legii de către CEC în favoarea PAS, care este la cheremul PAS, coruperea alegătorilor etc. Invitatul continuă discuția prin a se referi la modul indirect (ei) că mai mulți candidați la funcțiile de primar sunt candidați care au prezentat partide politice, care tot de ei sunt catalogate ca organizații criminale, sunt candidați care au aruncat curcani peste gardul Președinției, au închis ochii la tot, pentru că trebuie să furnizeze rezultate. Acesta mai acuză reprezentanții puterii că l-ar fi amenințat.</p> <p>Spre finalul programului, invitatul vine cu opinia că guvernarea nu acceptă critica, iar acest fapt este primul pas spre dictatură, la care moderatoarea intervine și menționează: „<i>Nu știu dacă suntem departe de dictatură, că nu mai decidem multe lucruri în țară.</i>”</p>
--	---

Programul:	„Главное”
Data difuzării:	24 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:03:25
Durata programului:	01:12:13
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Politic Renaștere la funcția de idil al capitalei, Vasile Bolea.
Subiectele abordate:	Viața personală a lui Vasile Bolea, ascensiunea politică a acestuia și stabilirea relațiilor cu PSRM, ieșirea din PSRM și fondarea Partidului Renaștere, viziunea acestuia de dezvoltare a orașului și relațiile bilaterale cu partenerii externi.
Comentarii:	<p>La începutul programului moderatorul a anunțat că ediția va fi împărțită în două părți: în prima se va discuta viața personală a lui Vasile Bolea, iar a doua se va axa pe viziunile candidatului Vasile Bolea la funcția de primar al mun. Chișinău.</p> <p>Însă, prima întrebare adresată lui Vasile Bolea a fost legată de procesul pe care l-a avut ex-procurorul general Alexandr Stoianoglo la CtEDO și pe care acesta l-a câștigat, în contextul în care s-a stabilit că Stoianoglo nu a avut parte de un proces legal și echitabil.</p> <p>Moderator: „<i>[...] Хочу вас спросить как профессионального юриста, это что очередной косяк власти?</i>”</p> <p>Vasile Bolea: „<i>[...] Он изначально был косяк власти. Он изначально был прав, а власть была не права. Цель оправдывает средства [...] Им дозволено всё, в том числе плевать на закон, а все остальные должны только в рамках закона каким-то образом маневрировать. Маневрирует в рамках закона Стояногло, а нынешняя власть делает всё что ей заблагорассудится. Власть, нарушая закон, пытается оттянуть для себя вот этот момент когда вернется Стояногло к власти [...]</i>”.</p> <p>După aceste afirmații discuția s-a centrat pe viața personală a lui Vasile Bolea, interesele și ocupațiile personale ale acestuia, începutul carierii sale politice etc.</p> <p>În contextul discuțiilor despre ascensiunea politică a lui Vasile Bolea, moderatorul a abordat și anumite subiecte legate de campania electorală pentru alegerile generale locale. Între moderator și invitatul programului a avut loc următorul dialog:</p> <p>Moderator: „<i>Насколько велики риски фальсификации выборов в Кишинёве?</i>”</p>

	<p>Vasile Volea: „Есть определённые нюансы в этом смысле. Знаете как, партия власти, они говорят, но не собираются уступать [...] Видим то что у них компания началась задолго до начала избирательной компании и я думаю что в этом смысле они подготовили какие-то сюрпризы. Почему? Изменили избирательный кодекс. По вертикали формирования избирательных комиссий, начиная от ЦИК-а, избирательных комиссий на местах и уже участковые избирательные комиссии, везде в руководящих органах только представители власти [...]”.</p> <p>Moderator: „Я честно говоря не понимаю, почему ПАС, имея своего президента, тотальный и стопроцентный пакет акций в правительстве и парламентское большинство, изначально выдвинули, <u>моя точка зрения как горожанина, непроходимую фигуру в Кишинёвского мэраб которого зовут – Лириан Карп.</u>”</p> <p>Vasile Volea: „Лириан Карп... я понимаю зачем ему это надо...”</p> <p>Moderator: „Один из наших гостей который был здесь на прошлой неделе сказал это открытым текстом, потому что Карп хочет набрать обороты для того чтобы в будущем году баллотироваться в румынский парламент. <u>Но тогда ему на кишинёвцев наплевать получается.</u>”</p> <p>Vasile Volea: „Где-то да. Из того что я слышал у них компания внутри партии сильно разделилась. Некоторые хотели очень сильно видеть в качестве кандидата Наталию Гаврилицэ. Но сделав пару замеров общественного мнения, они поняли что у Карпа больше рейтинги.”</p> <p>Moderator: „<u>Поэтому Наталия Валерьевна и упорхнула в Соединенные Штаты</u>”.</p> <p>În continuare între invitat și moderator a avut loc următorul dialog:</p> <p>Moderatorul: „Мы чётко видим более-менее, пока на незыблемой позиции Чебан, но мы не видим позицию номер два. Кто?”</p> <p>Vasile Volea: „Я склонен к тому что вторым будет человек сюрприз. [...] Многие из тех кто проводит социологические опросы говорят о том что вторым будет Лириан Карп. Я не думаю что он будет.”</p> <p>Moderatorul: „<u>Я скажу крамольную вещь: в это никто не верит. Если конечно не будут чудеса творится в ЦИКе в ночь подсчёта голосов.</u>”</p>
--	--

Programul:	„ГЛАВНОЕ”
Data difuzării:	27 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:00:53
Durata programului:	01 oră 02 min. 42 sec.
Invitații programului:	Candidatul din partea Partidului Liga Orașelor și Comunelor la funcția de consilier al mun. Chișinău, Serghei Musiuc.
Subiectele abordate:	Obiectivele propuse de Serghei Musiuc. Problemele mun. Chișinău și cum trebuie să funcționeze Consiliul Municipal Chișinău.
Comentarii:	<p>Pe parcursul ediției, abordându-se subiectele enumerate supra, moderatorul a adresat o întrebare, dacă vor fi luate măsuri referitor la privatizarea loturilor de pământ în mod ilegal, la care invitatul a venit cu răspunsul: „Партия власти, которая находится в Примэрии, сделали очень прекрасную презентацию своих достижений [...] Вывеска красивая о достижениях, там, конечно, они сказали одни плюсы, но они не сказали, а сколько было проиграно дел, сколько было денег из бюджета выплачено, компенсации за то, что они пытались и забрали имущество у людей. А второе, даже страшно другое, за этой всей красивой мишурой достижений, они ни разу не сказали, что они наказали того, кто подписал эти акты, ведь промежуток между бенефициаром и примэрией, стоял листок, который кто-то подписывал. Там были подписи людей, и я не слышал о том, что примэрия начала внутреннее расследование для регрессивных исков в отношении тех, кто подписывал. Я вам скажу больше, что какая-то часть этих чиновников до сих пор находятся там и работают.”</p> <p>Moderator: „Большая часть.”</p> <p>Serghei Musiuc: „Ну я сказал какая-то чтобы не обидеть.”</p> <p>Moderator: „А че? Можно было сказать большая часть, чё здесь, мы же никого обидеть не хотим.”</p>

Programul:	„ГЛАВНОЕ”
Data difuzării:	29 octombrie 2023
Ora difuzării:	19:59:49

Durata programului:	01 oră 26 min. 46 sec.
Invitații programului:	Vladimir Thoric, jurnalist RISE
Subiectele abordate:	Demisia fostului director CNA, Iulian Rusu. Activitatea jurnalistului în cadrul RISE. Investigațiile RISE.
Comentarii:	<p>Discuțiile au început cu subiectul referitor la demisia fostului director CNA, Iulian Rusu. Moderatorul vine cu un anunț lansat de Gheorghe Cavcaliuc pe o rețea de socializare: „Небезызвестный тебе и всем нам полковник Кавкалюк который несколько часов назад заявил о том, на своей персональной странице в Фейсбук, о том что господин Русу, уже бывший директор НЦБК, последние дни подвергался супер-жесткому воздействию и промыванию мозгов со стороны председателя Парламента, Игоря Гроссу, его то ли правой, то ли левой руки – Лиана Карна, председателя парламентской комиссии по обороне и нац. безопасности и общественному порядку, который по словам полковника Кавкалюка, положили на стол господина Русу список из 7 партий, среди которых ПСРМ Игоря Додона, МАН Иона Чебан, партия господина Кику – экс-преьера и еще 4 полит-формирования и список из 59 кандидатов в мэры от этих партий, которые господин Русу и сотоварищи должны были задержать, а потом из задержания перевести под юрисдикцию ареста на 30 суток, исключить из предвыборной гонки и тем самым позволить ПАС получить беспроигрышный вариант в воскресенье 5 ноября. Как заявил господин Кавкалюк: господин Русу встал в позу, заупрямился, отказался это делать и подал в отставку. То есть, если господин Кавкалюк не врёт, то господин Русу заслуживает того, чтобы перед ним сняли шляпу и оказали и профессиональное уважение”.</p> <p>Invitatul: „Ну есть версия что это борьба групп влияния на правоохранительные органы Молдовы в нынешней власти и отставку одного чиновника выгодно другой группе влияния.”</p> <p>Moderator: „Ты когда говоришь группа влияния...группа влияния внутри ПАС?”</p> <p>Invitatul: „Внутри правительства молдавского, правящей власти, может быть ПАС влияет. Не исключено что на решения в нынешней Молдове влияют не только нынешние чиновники, у которых есть должности, там спикер парламента или президент. Наверняка на нынешние власти влияют еще, не только зарубежные актёры, которые как это принято считать с Запада и с России тоже, но и какие-то группировки, в том числе бандитские группировки, типа того же Плахотнюка, либо Кавкалюк который входил в группировку Плахотнюка, либо там приднестровские группировки влияют на принятие решений в Молдове.”</p> <p>În continuare, moderatorul adresează întrebări legate de unele persoane cu demnitate publică din RM, ca Dorin Recean, Andrei Spînu, Maia Sandu și Igor Grosu, dacă aceștia sunt în vizorul RISE, la care invitatul a răspuns că conducerea țării prezintă un interes public și oricine deține anumite informații pot să se adreseze pentru a face un material. Mai mult, moderatorul încurajează telespectatorii să se adreseze jurnalistului Vladimir Thoric. Urmează alte declarații ale invitatului, în care menționează că este posibil ca Veceslav Platon, Vlad Plahotniuc, Pan Șor și Victor Gușan să aibă o influență asupra actualei puteri. Moderatorul vine cu precizarea: „У меня сложилось впечатление, что Санду и Речан и вся их партия власти сегодня боятся не Плахотнюка, ни Платона, ни Шора, они панически боятся Виктора Гушан.” Într-o altă intervenție a invitatului, acesta vorbește despre faptul că poliția RM are ca practică răpirea cetățenilor țării și transmiterea lor organelor din Transnistria, așa cum a fost și răpirea lui Ghenadie Cuzmiciov, specificând că este deschis și un dosar penal în acest caz. În cadrul discuțiilor se mai menționează că în anul 2019 Ion Ceban a câștigat alegerile pentru fotoliul de primar al capitalei, acesta a fost susținut de forțele din Federația Rusă.</p>

Concluzii: Față de conținutul și de modul de desfășurare a programelor audiovizuale „CANDIDAT” (23.10.2023, ora 20:02:23) și „ГЛАВНОЕ” (24.10.2023, ora 20:03:25; 27.10.2023, ora 20:00:53 și 29.10.2023, ora 19:59:49) este de menționat faptul că declarațiile prezentate au avut un conținut acuzator în adresa părților vizate, iar moderatoarea/moderatorul nu a asigurat imparțialitatea în redarea informațiilor prin a interveni cu unele replici sau să întrerupă discursul invitatului privind acuzațiile lansate. Mai mult, discuțiile au fost canalizate într-o singură direcție, cea prezentată de invitați și moderator, nefiind însoțite și de un alt punct de vedere pentru ca acestea să fie echilibrate și imparțiale, fapt de natură să influențeze percepția publicului cu privire la aspectele discutate și să afecteze libera formare a opiniei acestuia. De asemenea, intervențiile moderatoarei/moderatorului au avut o atitudine permisivă față de criticile aduse, omițându-se prezentarea informațiilor sub aspect factologic și cu dovezi în susținerea acuzațiilor.

În atare situație, lipsa de atitudine a moderatorilor a condus la desfășurarea emisiunii în afara cadrului legal, fără asigurarea dreptului publicului la informare corectă, întemeiată pe probe concrete, pertinente și concludente, dovezi care, în cazul în care ar fi fost prezentate, ar fi putut clarifica aspectele incriminate și ar fi permis telespectatorilor formarea propriei convingeri. Astfel, în

condițiile în care moderatorul este cel care fixează limitele discuțiilor în abordarea subiectelor emisiunii și constituie un reper pentru comportamentul participanților la emisiune, acesta este obligat să aibă o atitudine neutră, imparțială, conformă dispozițiilor legale.

În acest context, moderatoarea/moderatorul nu a ținut cont de faptul că asigurarea informării corecte implică prezența punctului de vedere aflat în opoziție, iar absența acestuia în cadrul programului nu exonerează moderatoarea/moderatorul de asigurarea imparțialității, acest fapt fiind statuat expres și în prevederile art. 13 alin. (7) din CSMA: „Prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție se asigură, de regulă, în cadrul aceluiași program audiovizual, iar în mod excepțional, în programele următoare. În cazul în care cei solicitați refuză să participe sau să își exprime punctul de vedere, acest lucru trebuie menționat în cadrul programului audiovizual. Absența punctului de vedere al uneia dintre părți nu exonerează realizatorul/moderatorul de asigurarea imparțialității.”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (1), lit. b) din CSMA, potrivit cărora: „În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.”

De menționat că edițiile programelor audiovizuale „CANDIDAT” din 23.10.2023, ora 20:02, și „IMPORTANT” din 26.10.2023, ora 17:00:12, au fost difuzate, în reluare, pe data de 28.10.2023, ora 23:04:50, și pe data de 29.10.2023, ora 23:27:30, fără afișarea mențiunii „Reluare” pe ecran, fapt care contravine prevederilor art. 13 alin. (13) din CSMA: „Difuzarea în reluare a programelor audiovizuale trebuie să fie însoțită de mențiunea „Reluare” pe întreaga durată a difuzării acestora, cu excepția operelor cinematografice.”

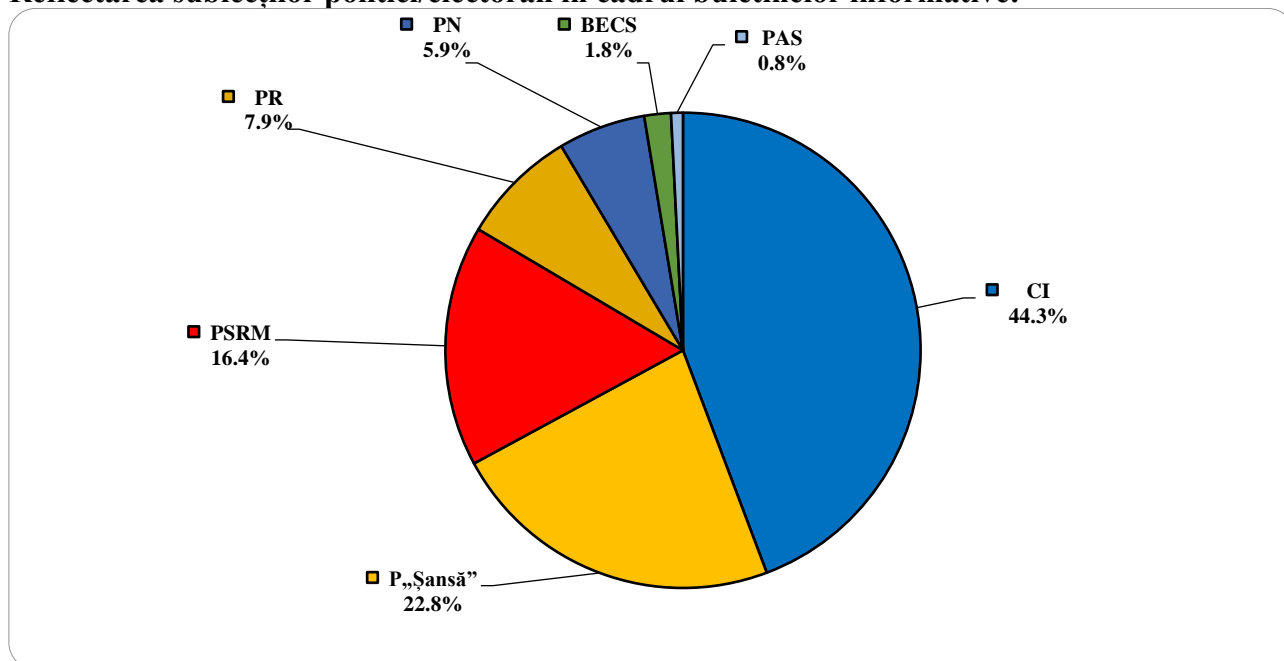
13. „Găgăuzia TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00 (limba de difuzare: rusă), 13 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 7 subiecți politici/electorali și 35 concurenți electorali. De asemenea, a fost mediatizată și activitatea Comisiei Electorale Centrale.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

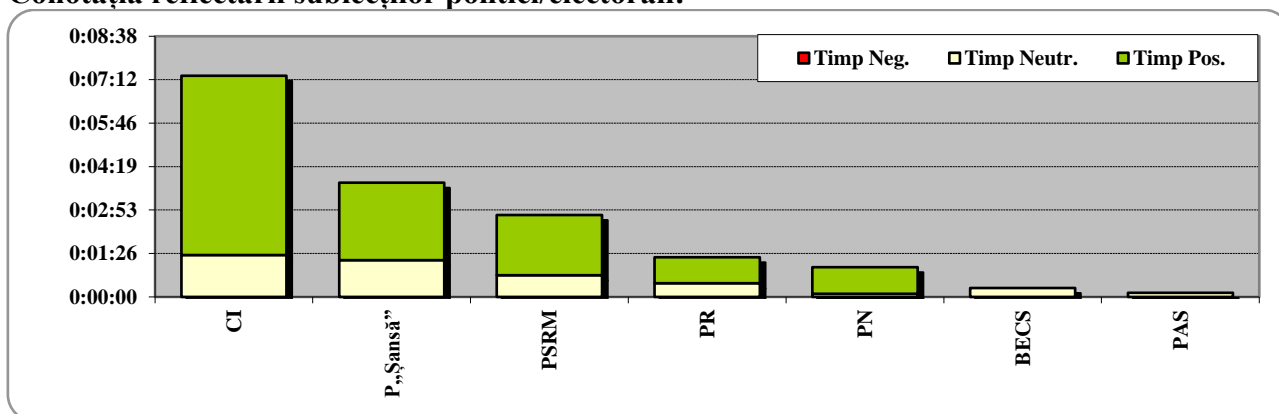

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Candidați Independenți (CI)	07 min. 20 sec.	05 min. 57 sec.	01 min. 23 sec.	0
2.	P „Șansă”	03 min. 47 sec.	02 min. 34 sec.	01 min. 13 sec.	0
3.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	02 min. 43 sec.	02 min.	43 sec.	0
4.	Partidul Renaștere (PR)	01 min. 19 sec.	52 sec.	27 sec.	0
5.	Partidul Nostru (PN)	59 sec.	53 sec.	06 sec.	0
6.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BECS)	18 sec.	0	18 sec.	0
7.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	08 sec.	0	08 sec.	0

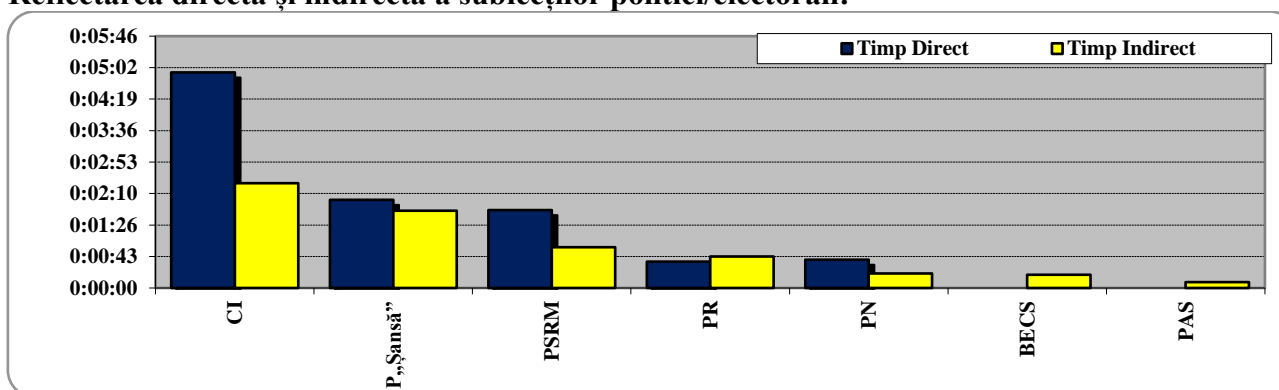
Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 16 min. 34 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat candidații independenți (CI) – cu 44,3% (07 min. 20 sec.), urmați de P „Șansă” – cu 22,8% (03 min. 47 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare a revenit PAS – cu 0,8% (08 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, datorită prezentării programului lor electoral. BECS și PAS au fost reflectați doar neutru.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

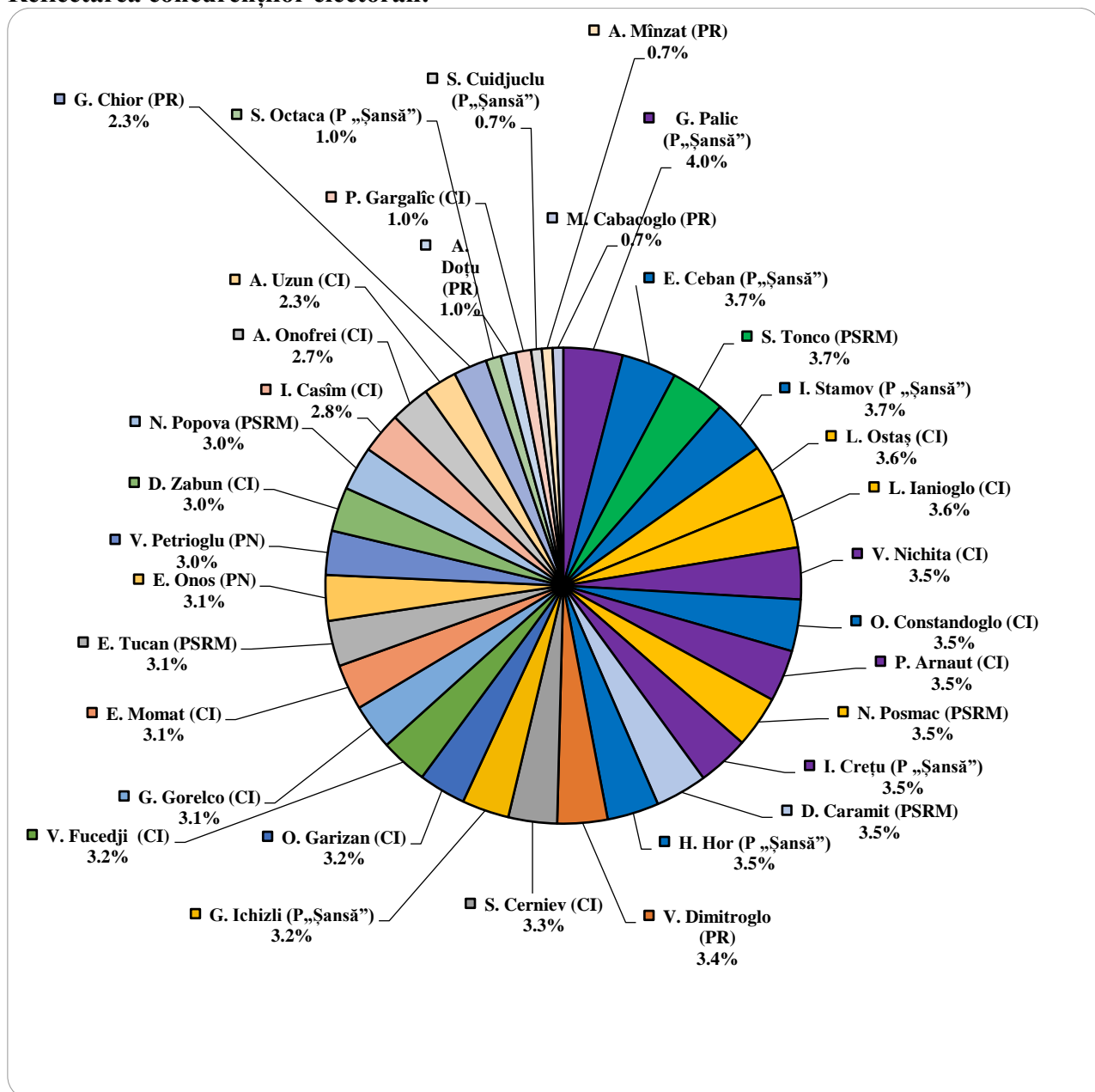

Majoritatea subiecților politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția BECS și PAS care au avut numai apariții indirecte.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a reflectat activitatea a 35 de concurenți electorali, înscriși pentru funcția de primar al orașului Vulcănești și primari ai satelor Cioc-Maidan, Cotovscoie, Cazaclia, Etulia, Avdarma, Congazcic și Copceac.

Reflectarea concurenților electorali:

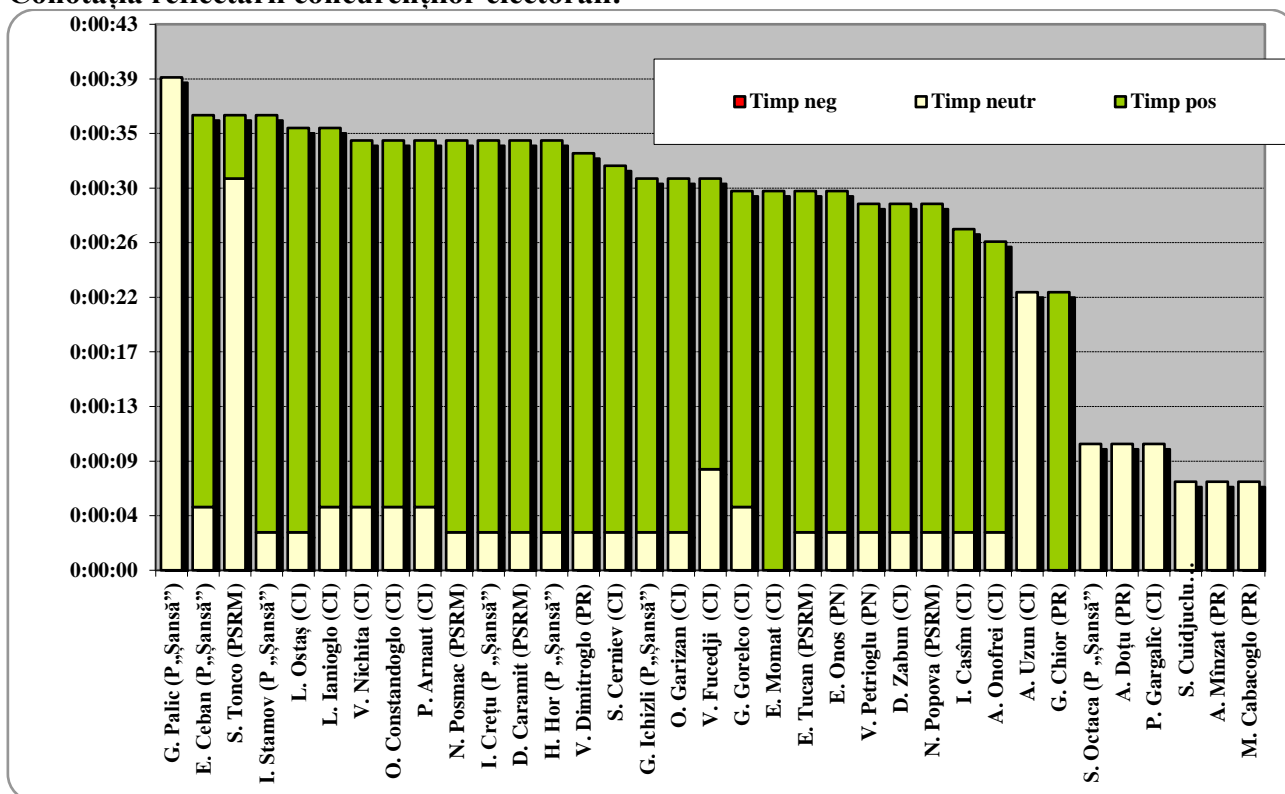
Detaliiere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	G. Palic (P „Șansă”)	39 sec.	0	39 sec.	0
2.	E. Ceban (P „Șansă”)	36 sec.	31 sec.	05 sec.	0
3.	S. Tonco (PSRM)	36 sec.	05 sec.	31 sec.	0
4.	I. Stamov (P „Șansă”)	36 sec.	33 sec.	03 sec.	0
5.	L. Ostaș (CI)	35 sec.	32 sec.	03 sec.	0
6.	L. Ianioglo (CI)	35 sec.	30 sec.	05 sec.	0
7.	V. Nichita (CI)	34 sec.	29 sec.	05 sec.	0
8.	O. Constandoglo (CI)	34 sec.	29 sec.	05 sec.	0
9.	P. Arnaut (CI)	34 sec.	29 sec.	05 sec.	0
10.	N. Posmac (PSRM)	34 sec.	31 sec.	03 sec.	0
11.	I. Crețu (P „Șansă”)	34 sec.	31 sec.	03 sec.	0
12.	D. Caramit (PSRM)	34 sec.	31 sec.	03 sec.	0
13.	H. Hor (P „Șansă”)	34 sec.	31 sec.	03 sec.	0
14.	V. Dimitroglu (PR)	33 sec.	30 sec.	03 sec.	0
15.	S. Cerniev (CI)	32 sec.	29 sec.	03 sec.	0
16.	G. Ichizli (P „Șansă”)	31 sec.	28 sec.	03 sec.	0

17.	O. Garizan (CI)	31 sec.	28 sec.	03 sec.	0
18.	V. Fucedji (CI)	31 sec.	23 sec.	08 sec.	0
19.	G. Gorelco (CI)	30 sec.	25 sec.	05 sec.	0
20.	E. Momat (CI)	30 sec.	30 sec.	0	0
21.	E. Tucan (PSRM)	30 sec.	27 sec.	03 sec.	0
22.	E. Onos (PN)	30 sec.	27 sec.	03 sec.	0
23.	V. Petrioglu (PN)	29 sec.	26 sec.	03 sec.	0
24.	D. Zabun (CI)	29 sec.	26 sec.	03 sec.	0
25.	N. Popova (PSRM)	29 sec.	26 sec.	03 sec.	0
26.	I. Casim (CI)	27 sec.	24 sec.	03 sec.	0
27.	A. Onofrei (CI)	26 sec.	23 sec.	03 sec.	0
28.	A. Uzun (CI)	22 sec.	0	22 sec.	0
29.	G. Chior (PR)	22 sec.	22 sec.	0	0
30.	S. Octaca (P „Șansă”)	10 sec.	0	10 sec.	0
31.	A. Doțu (PR)	10 sec.	0	10 sec.	0
32.	P. Gargalic (CI)	10 sec.	0	10 sec.	0
33.	S. Cuidjuclu (P „Șansă”)	07 sec.	0	07 sec.	0
34.	A. Mînzat (PR)	07 sec.	0	07 sec.	0
35.	M. Cabacoglo (PR)	07 sec.	0	07 sec.	0

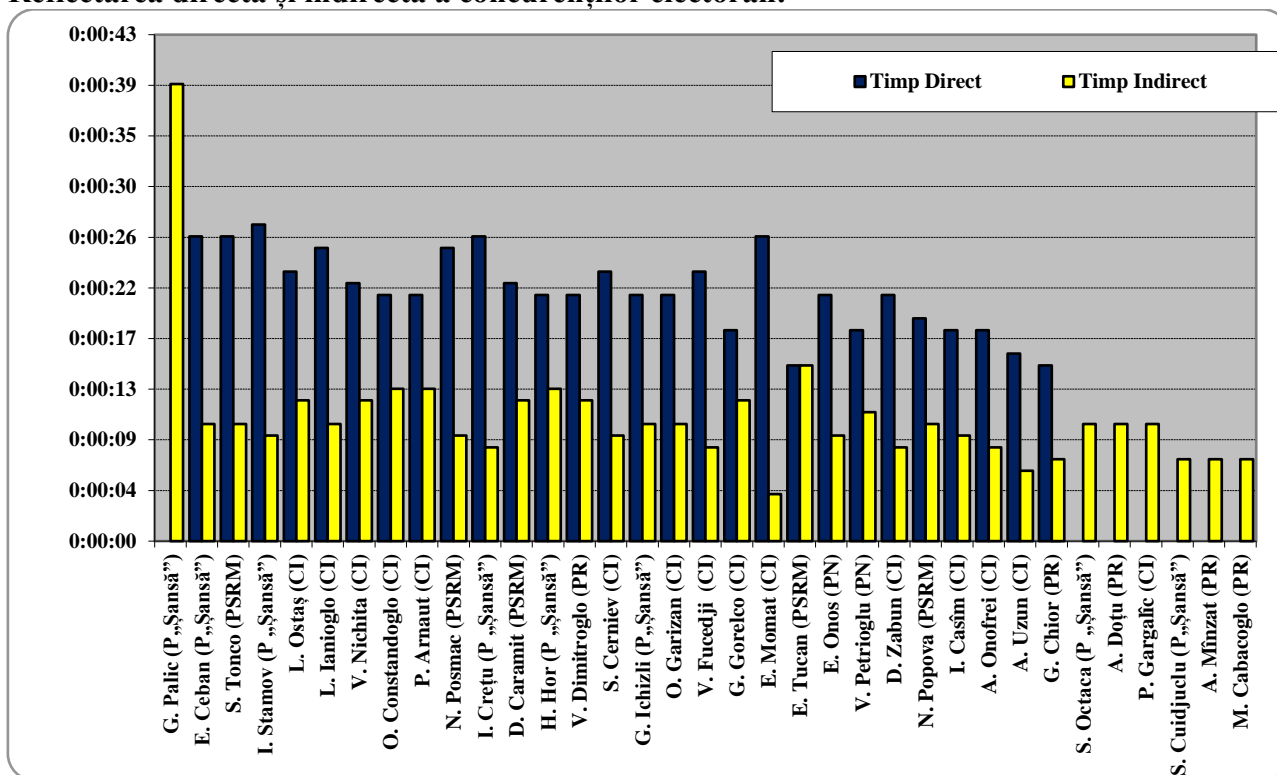
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 16 min. 52 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat G. Palic (P „Șansă”) – cu 3,9% (39 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare a revenit concurenților S. Cuidjuclu (P „Șansă”), M. Cabacoglo (PR) și A. Mînzat (PR) – cu 0,7% (07 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă și neutră, cu excepția concurenților G. Palic (P „Șansă”), A. Uzun (CI), S. Octaca (P „Șansă”), A. Doțu (PR), P. Gargalic (CI), S. Cuidjuclu (P „Șansă”), A. Mînzat (PR) și M. Cabacoglo (PR) care au fost reflectați doar neutru.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, iar 7 concurenți au beneficiat doar de apariții indirecte.

Totodată, este de menționat că, în perioada de raport, serviciul media audiovizual public de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat programul audiovizual „Большая игра”, în cadrul căruia au fost abordate subiecte cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu” nu a indicat acest program, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

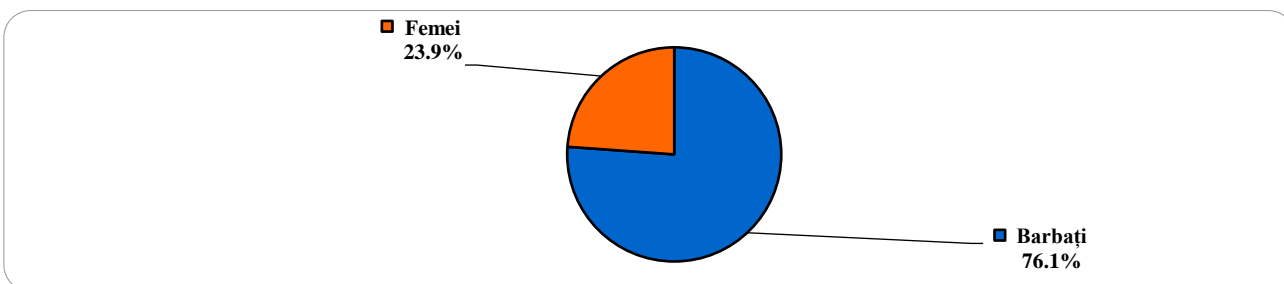
În urma controlului au fost atestate următoarele:

Serviciul media:	„TV-Găgăuzia”
Programul:	„Большая игра” (Reluare)
Data difuzării:	29 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:00:32
Durata programului:	01 oră 06 min. 46 sec.
Candidatul electoral vizat în program: În perioada dispusă controlului acesta are calitatea de candidat electoral	Conform datelor CEC: I. Ceban – din 05.10.2023 candidat electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea Mișcării Alternativa Națională. I. Dodon – din 26.09.2023 candidat electoral la funcția de consilier în Consiliul CECE1 mun. Chișinău pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 din partea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. D. Plîngău – din 27.09.2023 candidat electoral la funcția de consilier în Consiliul CECE1 mun. Chișinău pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023 din partea PP „Platforma Demnitate și Adevăr”.
Comentarii:	Programul este moderat de jurnalista Nina Dimoglo, iar invitatul programului este Serghei Mișin – jurist, doctor în drept. În cadrul programului sunt abordate mai multe subiecte de ordin politic și social, printre care sunt vectorul politic ales de Republica Moldova, dezvoltarea Republicii Moldova în contextul regional și internațional și implicit orientarea

	<p>geopolitică a țării. În a doua parte a programului, în contextul discuțiilor despre neutralitatea Republicii Moldova, moderatoarea a făcut următoarele afirmații:</p> <p><u>Moderatoarea (20:35:57):</u> „Если поговорим об объединении оппозиции, то накануне вот экс-президент, <u>Игорь Додон</u>, призвал к объединению оппозиции и на выход протестов но абсолютно никто не среагировал.”</p> <p>S. Mișin (20:36:10): „Я вам объясню и примерно почему. Потому что когда-то и его призвали тоже выходить и объединиться с оппозицией в борьбе против нынешней власти, и он тогда не дал никакого ответа.”</p> <p><u>Moderatoarea (20:36:31):</u> „[...] Я задавала и другим оппонентам <u>господина Додона</u> этот вопрос тоже из оппозиции и вот они отвечают практически точно также [...]”</p> <p>În continuare, moderatoarea a abordat subiectul alegerilor locale generale, punând în discuție mai multe tematici legate de unii concurenți electorali:</p> <p><u>Moderatoarea (20:50:24):</u> „Что вы можете сказать о господине <u>Нэстасе</u>?”</p> <p>S. Mișin (20:50:39): „Я вот если больше брать <u>Платформу ДА</u>, сегодня, я вижу больше даже <u>господина Плынгуэу</u> чем <u>Нэстасе</u> на этом фланге.”</p> <p><u>Moderatoarea (20:50:48):</u> „<u>Дину Плынгуэу</u> тоже накануне, кстати, заявлял, что он недоволен тем, как ПАС работает в территориях и так далее”</p> <p>După această secvență, urmează punerea în discuție a edilului capitalei și concurentului electoral din partea partidului MAN – Ion Ceбан:</p> <p><u>Moderatoarea (20:52:56):</u> „Скажите пожалуйста, чтобы мы закрыли тему местных выборов, мне хотелось бы узнать ваше мнение по <u>Кишинёву: Иона Чебана</u> скорее снимут или не снимут?”</p> <p>S. Mișin (20:53:07): „Давайте я скажу так, вы неправильно задали вопрос. <u>Его</u> арестуют или не арестуют? То есть если арестуют значит снимут, а если не арестуют значит будет [...]”</p> <p><u>Moderatoarea (20:53:48):</u> „У <u>него</u> есть шансы выиграть эти выборы?”</p> <p>S. Mișin (20:53:51): „Да. Он за первый срок свой сделал для города немало. Не всё качественно. Как жители муниципия мы видим изменения в лучшую сторону, но не со всеми изменениями мы согласны [...] Любой кто-бы не пришёл и сделал бы даже 10% от того, что сделал <u>господин Чебан</u> за эти четыре года, он бы выиграл, о нём бы говорили, что он очень хороший мэр и он должен остаться на второй срок.”</p> <p><u>Moderatoarea (20:54:33):</u> „То есть люди, в основном, за <u>Чебана</u> будут голосовать как за менеджера? Не как за политика?”</p> <p>S. Mișin (20:54:38): „Я вам скажу так, если бы <u>он</u> не создал эту свою партию „<u>MAN</u>” и не начал бы лезть в большую политику, вот я бы сейчас на сто процентов с вами бы согласился [...]”</p> <p><u>Moderatoarea (20:54:55):</u> „Мы же понимаем, что „<u>MAN</u>” была создана только для того, чтобы в муниципальном совете <u>Кишинёва</u> набрать своих советников..”</p> <p>S. Mișin (20:55:01): „Необязательно было <u>господину Чебану</u> лезть в руководство и лезть в большую политику, этого полит-формирования. Он мог бы ассоциироваться стоя рядом с ними, чтобы получить это количество муниципальных советников как вы говорите, но возглавлять и от имени „<u>MAN</u>” делать политические заявления, которые он начал делать, то есть он из менеджера города превратился в политика [...]”</p>
<p>Concluzii:</p>	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „<i>În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.</i>” Conform declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, deusă de serviciul media audiovizual public de televiziune „TV-Găgăuzia” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă patru tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „1) Programe de știri și actualități în limbile română, rusă și găgăuză, de luni până vineri; 2) Emisiuni de informare electorală – „Общественный интepec”, ora 20:00, în fiecare sâmbătă, în limba rusă, durata programului 55 min.; 3) Dezbateri electorale difuzate între orele 18.00 și 20.00, de luni până vineri, în direct, durata 60 min; 4) Programe de publicitate electorală.”</p> <p>Astfel, programul audiovizual „Большая игра” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral.</p>

	<p>Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu”.</p> <p>Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p> <p>Totodată este de specificat că ediția curentă a programului audiovizual „Большая игра” a fost difuzată fără mențiunea „Reluare”, prima difuzare fiind atestată pe data de 15 octombrie 2023. În acest sens, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (13) din CSMA: „Difuzarea în reluare a programelor audiovizuale trebuie să fie însoțită de mențiunea „Reluare” pe întreaga durată a difuzării acestora, cu excepția operelor cinematografice.”</p>
--	--

1.3. Categoria gender

Conform datelor diagramei cota bărbaților este de 76,1% (12 min. 17 sec.), iar cota femeilor – de 23,9% (03 min. 51 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual public regional de televiziune „TV-Găgăuzia” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 19:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În data de 23 octombrie 2023, serviciul media audiovizual public regional de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat un subiect (19:07:17, durata: 03 min. 21 sec.) despre faptul că Președinta RM, Maia Sandu, a semnat proiectul de lege care prevede restituirea impozitelor și taxelor agenților economici din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia din bugetul UTA. Vicespeaker-ul Adunării Populare a Găgăuziei și-a declarat nemulțumirea în privința acestei legi și a numit-o antipopulară și neconstituțională. Mai mult, acesta susține că vor căuta soluții pentru repartizarea corectă a bugetului. Deputații Adunării Populare a Găgăuziei s-au adresat misiunilor diplomatice, prin urmare va fi organizată o întâlnire la ambasada americană cu ambasadorul SUA și UE referitor la acest subiect. Serviciul media audiovizual „TV-Găgăuzia” a reflectat subiectul unilateral, prezentând poziția reprezentantului Adunării Populare a Găgăuziei referitor la semnarea legii menționate mai sus, acuzând-o pe Președinta RM, Maia Sandu, de semnarea unei legi antipopulare și neconstituționale. În același timp, în reportaj nu sunt prezentate opinii alternative pentru a reflecta echilibrat subiectul. Serviciul media audiovizual nominalizat a omis prezentarea opiniei Președintei RM referitor la acest subiect, prezentând o singură mențiune că este proiectul propus de deputați PAS, care vor echitate fiscală pentru toate raioanele. „TV-Găgăuzia” nu a asigurat, în cadrul buletinului, nici în cadrul următoarelor ediții, prezența unei surse alternative de informare care să permită consumatorului de servicii media formarea unei opinii echilibrate bazate pe argumente pro/contra asupra subiectelor puse în discuție, astfel ca oamenii să poată adopta un anumit punct de vedere și o anumită atitudine. Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA care stipulează: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de

natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbatere publică.” Totodată, este de specificat, că în cadrul aceluiași reportaj (19:07:36) în imagine este prezentată clădirea Președinției, iar mențiunea locului înregistrării este – Comrat.

Drept urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. c) din CSMA care stipulează: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: c) titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate.”

De asemenea, în cadrul celui de-al cincilea subiect (19:11:27, durata: 48 sec.) din aceeași dată, serviciul media audiovizual „TV-Găgăuzia” a prezentat declarațiile bașcanei Evghenia Guțul, despre transferul de către sponsori a primei tranșe de bani destinate achitării adaosului lunar la pensie, în valoare de 1 000 lei, pentru pensionarii care au pensia până la 3 000 de lei. În acest context, este oportun de specificat că serviciul media nu a difuzat informații complete referitor la acest subiect, deoarece, în cadrul ședinței Adunării Populare a Găgăuziei din 20 octombrie 2023, deputatul Ivan Dimitroglu s-a referit la acest subiect (01:57:19)¹, menționând că „[...] Господин Кузнецов заявляет, что «мулы» из Управления Юстиции приняли решение, где недопустили, сегодня, открытие специального счета для перечисления денежных средств о том, что анонсировали, что будет оказана помощь пенсионерам. Вот эта бумага у меня сейчас в руках. Вот это заключение Управления Юстиции, которая дала отрицательный ответ на то, что сегодня нельзя открывать государственные счета Автономии, на которые будут перечисляться денежные средства без их финансового обоснования и без их происхождения.”

La fel, serviciul media audiovizual public „Moldova-1” a prezentat subiectul dat menționând că „Departamentul de Justiție din Comrat a dat un aviz negativ asupra documentului, indicând încălcări ale legii cu privire la sponsorizare. Echipa bașcanului Evghenia Guțul avea de gând să distribuie bani de la sponsori necunoscuți începând cu luna octombrie.”²

Astfel, omiterea acestor concretizări în subiecte de interes public demonstrează rea-credință și lipsă de informare corectă. Serviciul media a trecut cu vederea informații relevante, care ar putea să orienteze consumatorul, astfel, a neglijat și a ignorat detalii referitor la sponsorizarea proiectului de adaos la pensii și avizarea negativă de către Departamentul de Justiție din Comrat.

Totodată, în cadrul buletinului de știri din data de 24 octombrie 2023 (19:06:28, durata: 01 min.), a fost relatat subiectul despre efectuarea primei tranșe pentru adaosul la pensii, precum și numărul de persoane care au depus cereri pentru obținerea acestuia. La fel, aceste informații au fost confirmate de bașcana Găgăuziei, Evghenia Guțul, specificându-se că sunt din surse extrabugetare.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA care stipulează: „În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.”

Ca urmare a controlului buletinului de știri din data de 25 octombrie 2023, s-a atestat că al cincilea subiect nu a fost relatat echilibrat și imparțial. Astfel, în cadrul reportajului (19:10:18), deputații BECS și reprezentanții Adunării Populare din Găgăuzia au sesizat Curtea Constituțională privind exercitarea controlului constituționalității legii ce prevede rambursarea TVA și a accizelor pentru antreprenorii din Autonomia Găgăuză din bugetul regional. Deputatul Grigore Novac a menționat că asemenea legi creează bariere în dialogul stabilit de legislativul țării cu reprezentanții Adunării Populare. Feodor Gagauz a subliniat că legea promulgată de șefa statului are un caracter anti găgăuz. Potrivit deputatului, prevederile din legea menționată mai sus contravin legislației naționale. Elena Iurcenco, deputat APG, a remarcat că în urma acestei legi, adoptate fără a fi ascultată opinia locuitorilor Autonomiei, bugetul regional va pierde circa 100 mln. de lei. Astfel, a fost omisă prezentarea altor puncte de vedere aflate în opoziție, în cazul dat – al Președinției Republicii Moldova,

¹ https://www.youtube.com/watch?v=qABV0GYW_vQ&t=6663s

² <https://moldova1.md/p/17982/comrat-scandal-legat-de-promisiunea-electoral-a-evgheniei-gutul-de-a-plati-pensionarilor-un-adaos-lunar-de-1000-de-lei>

Maia Sandu, sau al Direcției informare și comunicare cu mass-media a Președinției. Este de remarcat că poziția Maiei Sandu referitor la declarațiile deputatului APG nu a fost prezentată pe parcursul buletinului de știri, nici în următoarele ediții. Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA, care stipulează: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateri publică.”

Totodată, este de specificat că în subiectul despre comemorarea Mariei Marunevici, marele intelectual al Găgăuziei, comentariile voice-overului au fost însoțite de imagini de arhivă (19:14:38), dar au fost difuzate fără mențiunea „Arhivă”.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (14) din CSMA, care stipulează: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

În aceeași ordine de idei, în cadrul subiectelor din 24 octombrie 2023, care s-au referit la câștigul de cauză la CtEDO al ex-procurorului general Alexandr Stoianoglo (19:10:07) și semnarea de către ministra justiției a Tratatului internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere (19:11:24), precum și în cadrul subiectelor din 25 octombrie 2023, despre tipărirea buletinelor de vot (19:08:54) și rezultatele perchezițiilor (19:19:15), au fost difuzate imagini fără mențiunea sursei de proveniență a acestora.

Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, potrivit cărora: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Totodată, este de specificat, că în conformitate cu Decizia CA nr. 146 din 19.05.2023, Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia”, a fost sancționată cu amendă în mărime de 6 000 de lei pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA.

În urma controlului programelor de informare electorală, au fost atestate următoarele rezultate:

Serviciul media:	„TV-Găgăuzia”
Programul:	„Общественный интерес”
Data difuzării:	28 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:00:48
Durata programului:	40:44
Invitații și moderatorul programului	Dmitrii Ciubașenko – analist politic
Subiectele abordate:	Derularea și dinamica campaniei electorale, interesele partidelor politice în participarea la alegeri, criteriile după care alegătorii să poată alege un candidat potrivit.
Comentarii:	La începutul programului moderatoarea a pus în discuție dinamica desfășurării acestei campanii electorale. S-au abordat interesele partidelor politice pentru participarea la alegerile generale locale, interesele candidaților per ansamblu și, implicit, s-a abordat gradul de pregătire al alegătorului de a alege un candidat optim pentru conducerea localității din care provine.
Concluzii:	Ca urmare a efectuării controlului, nu au fost atestate încălcări ale prevederilor art. 13 din CSMA.

14. „Canal Regional”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

Ca urmare a controlului efectuat, în perioada 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Canal Regional” nu a difuzat buletine de știri, însă a difuzat programul audiovizual „Alternative”.

În urma controlului, au fost atestate următoarele:

Serviciul media:	„Canal Regional”
Programul:	„Alternative”
Data difuzării:	24 octombrie 2023
Ora difuzării:	18:22:30
Durata programului:	51 min. 59 sec.
Invitații programului:	Ion Dascal (activist PDM, consilier raional Drochia), Mariana Bruma (activist PPPN, consilier raional Drochia), Liuba Bulgaru, redactor șef „Glia Drochiană”, Igor Ciurea, secretar-general al Consiliului Național al Tineretului, și Mariana Platon, activist civic.
Subiectele abordate:	Implicarea tinerilor în politică
Comentarii:	În cadrul emisiunii s-a abordat cât de importantă este implicarea tinerilor în viața politică. De asemenea, prezentatoarea împreună cu invitații au discutat despre cât de importantă este în societatea noastră ca tinerii să fie auziți, să fie motivați pentru a face schimbări, eficiența dialogurilor și discuțiilor cu ei, ce idei propun, care este părerea lor despre sistemul politic din Republica Moldova și care sunt avantajele, în ce proiecte se implică tinerii care aleg acest domeniu. Au fost difuzate reportaje despre cei care se implică activ în viața politică. Unul dintre ei este cel mai tânăr primar din Republica Moldova, primarul de la Nisporeni, Grigore Robu, care a povestit despre experiența politică acumulată, dar și specificul funcției pe care o deține.
Concluzii:	În procesul de analiză nu s-au atestat devieri de la prevederile legislației audiovizuale.

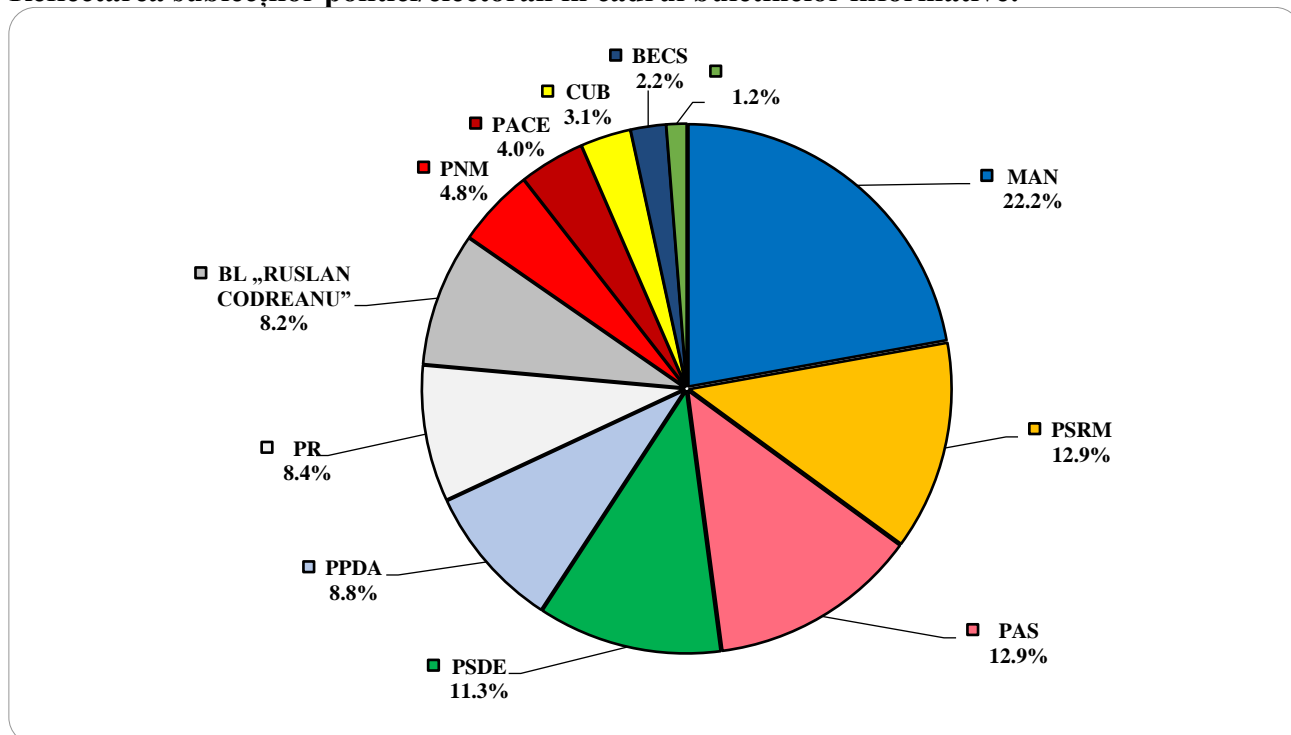
15. „N4”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 23-29 octombrie, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 20:30 (limba de difuzare: română), 7 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 12 subiecți politici/electorali (partide), 11 concurenți electorali.

1.1. Subiecți politici/electorali

Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

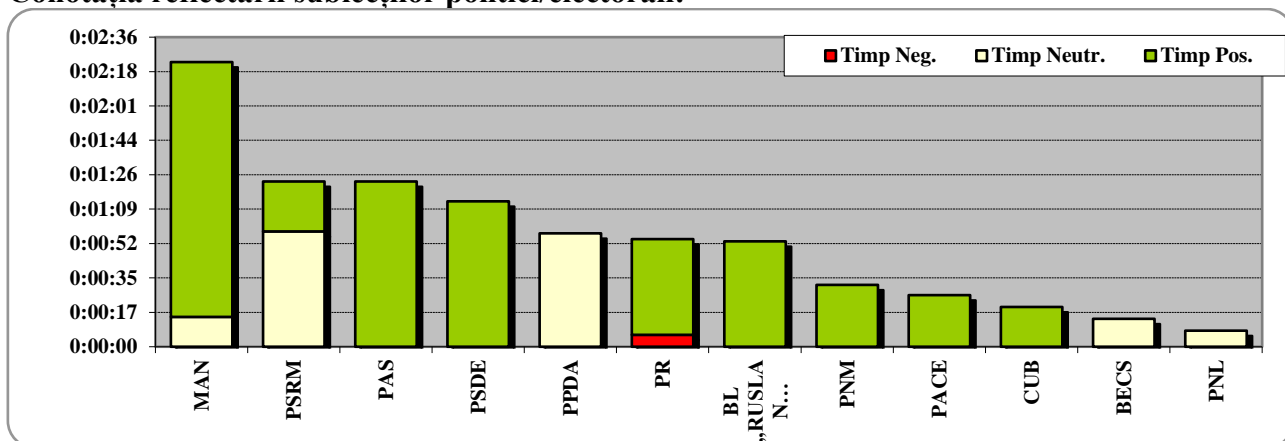

Detaliere:

Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	02 min. 23 sec.	02 min. 08 sec.	15 sec.	0
2.	Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM)	01 min. 23 sec.	25 sec.	58 sec.	0
3.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	01 min. 23 sec.	01 min. 23 sec.	0	0
4.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	01 min. 13 sec.	01 min. 13 sec.	0	0
5.	Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA)	57 sec.	0	57 sec.	0
6.	Partidul Renaștere (PR)	54 sec.	48 sec.	0	0
7.	Blocul Electoral „RUSLAN CODREANU”	53 sec.	53 sec.	0	0
8.	Partidul Național Moldovenesc (PNM)	31 sec.	31 sec.	0	0
9.	Partidul Acasă Construim Europa (PACE)	26 sec.	26 sec.	0	0
10.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	20 sec.	20 sec.	0	0
11.	Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor	14 sec.	0	14 sec.	0
12.	Partidul Național Liberal (PNL)	08 sec.	0	08 sec.	0

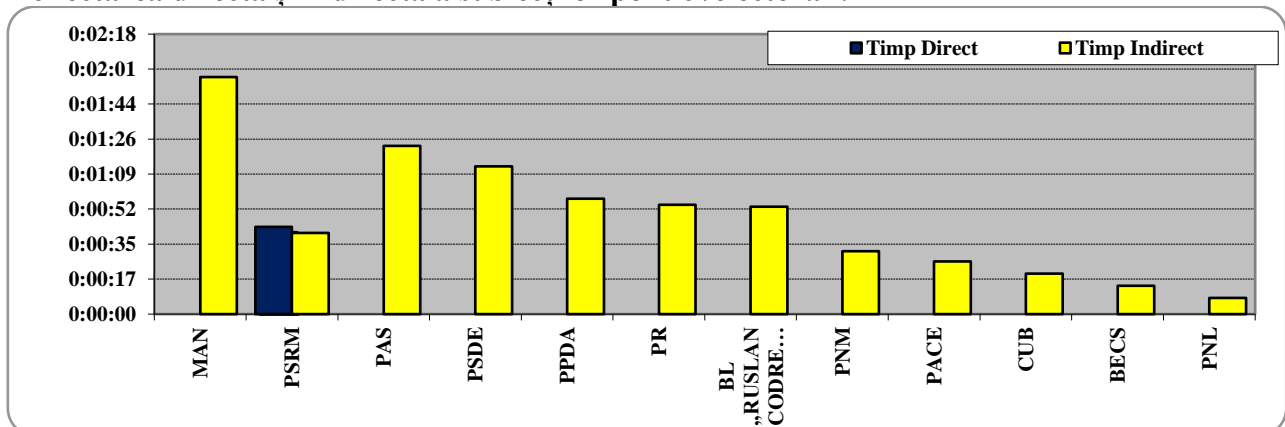
Volumul total de timp acordat subiecților politici a constituit 10 min. 45 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat MAN – cu 22,2% (02 min. 23 sec.), urmat de PSRM și PAS – cu 12,9% (01 min. 23 sec.) și PSDE – 11,3% (01 min. 13 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării subiecților politici/electorali, PAS, PSDE, BL „RUSLAN CODREANU”, PNM, PACE și CUB a fost într-o tonalitate pozitivă. MAN și PSRM au fost reflectați neutru și pozitiv, PPDA, BECS și PNL au fost reflectați neutru. PR a fost reflectat pozitiv și negativ, negativ din cauza acuzațiilor de finanțare ilegală de către un grup criminal. Subiecții politici/electorali au fost reflectați pozitiv datorită programelor prezentate în campania electorală.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

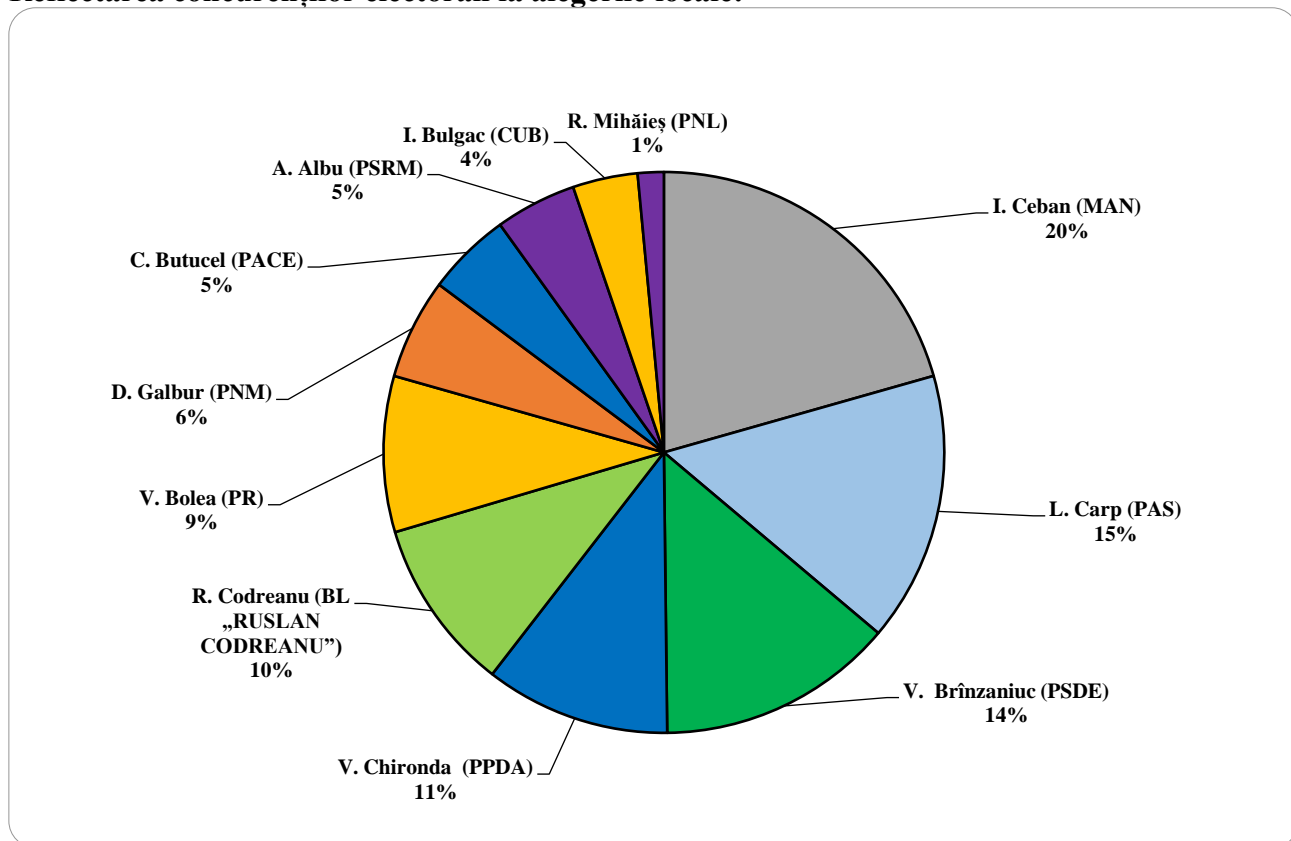

Subiecții politici/electorali la alegerile locale generale au fost reflectați indirect. PSRM a fost reflectat direct și indirect.

1.2. Concurenți electorali

În perioada de raport 23-29 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a reflectat 11 concurenți electorali.

Reflectarea concurenților electorali la alegerile locale:

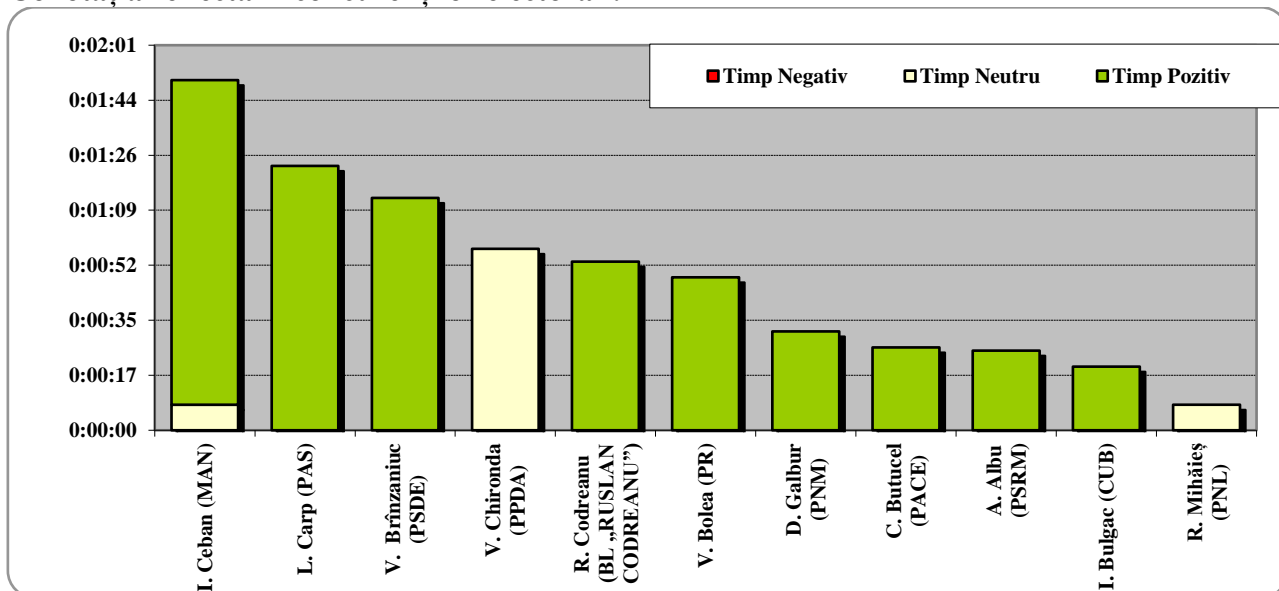

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	01 min. 50 sec.	01 min. 42 sec.	08 sec.	0
2.	L. Carp (PAS)	01 min. 23 sec.	01 min. 23 sec.	0	0
3.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 13 sec.	01 min. 13 sec.	0	0
4.	V. Chironda (PPDA)	57 sec.	0	57 sec.	0
5.	R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”)	53 sec.	53 sec.	0	0
6.	V. Bolea (PR)	48 sec.	48 sec.	0	0
7.	D. Galbur (PNM)	31 sec.	31 sec.	0	0
8.	C. Butucel (PACE)	26 sec.	26 sec.	0	0
9.	A. Albu (PSRM)	25 sec.	25 sec.	0	0
10.	I. Bulgac (CUB)	20 sec.	20 sec.	0	0
11.	R. Mihăieș (PNL)	08 sec.	0	08 sec.	0

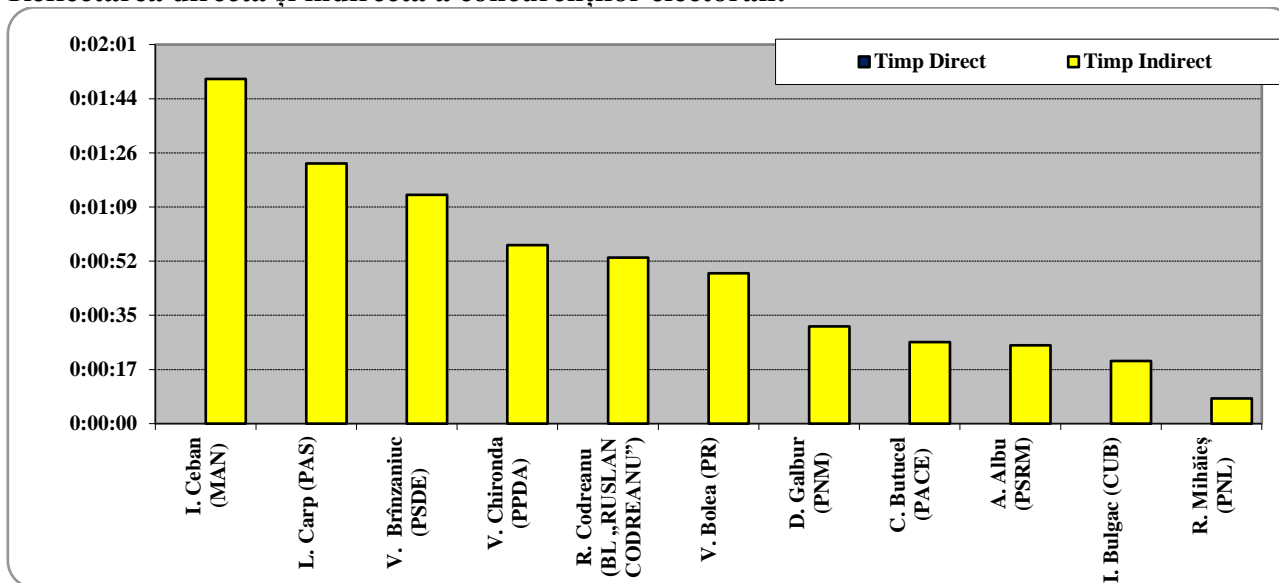
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 08 min. 54 sec. De cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat I. Ceban (MAN) – 20% (01 min. 50 sec.), urmat de L. Carp (PAS) – 15% (01 min. 23 sec.) și V. Brînzaniuc (PSDE) – cu 14% (01 min. 13 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

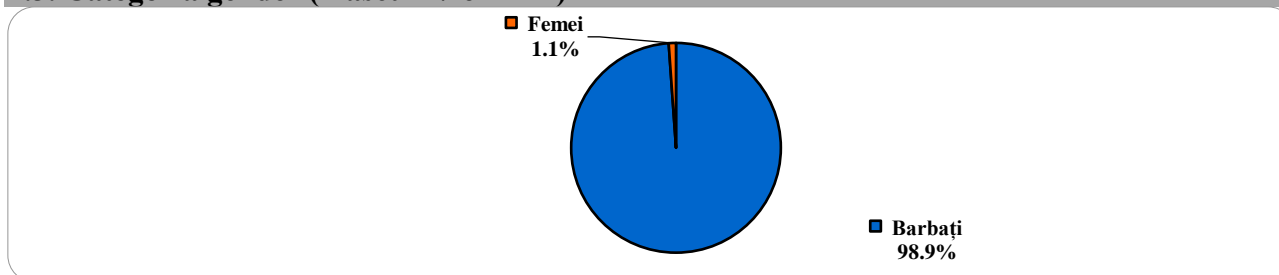
Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, datorită promisiunilor din campania electorală. I. Ceban (MAN) a fost reflectat și neutru, iar V. Chironda (PPDA) și R. Mihaieș (PNL) au fost reflectați doar neutru.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

„N4” a reflectat toți concurenții electorali indirect.

1.3. Categoria gender (masculin/feminin)

Conform diagramei privind asigurarea raportului gender, cota bărbaților a fost cea dominantă – de 98,9% (10 min. 18 sec.), iar cota femeilor – de 1,1% (07 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 20:30.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat subiecte fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor:

23.10.2023: „CSP în căutarea unui Procuror General” (20:32:41), „Găgăuzia va trebui să restituie TVA din propriul buget” (20:33:49), „Mihail Bagas a fost eliberat din izolator” (20:35:09) – știrile externe prezintă sursele blurate.

24.10.2023: „Stoianoglo: Urmăresc restabilirea în funcție” (20:39:22), „Israelul este gata să lovească Hamasul” (20:46:01) – surse blurate, „Protestele pompierilor din Galicia, Spania” (20:48:46), „Electorală: promisiuni și invitații la dezbateri” (20:45:10) – imaginile video cu I. Ceban nu au fost însoțite de mențiunea sursei de proveniență a materialelor video.

25.10.2023: „Recean la Bruxelles, despre prioritățile RM” (20:40:17), „Macron în susținerea Israelului” (20:50:56) – sursa blurată.

26.10.2023: „ Republica Moldova va beneficia în continuare de sprijin din partea NATO” (20:42:29).

27.10.2023: „UE solicită coridoare umanitare în Gaza” (20:46:49), „Apel de solidaritate al familiilor ostaticilor Hamas” (20:48:39).

La data de 23.10.2023, în cadrul subiectului „Israelul a promis că va intensifica atacurile aeriene” (20:45:20), pe burtieră scrie: „Mihail Bagas a fost eliberat din izolator”, astfel conținutul știrii nu corespunde cu textul prezentat pe burtieră.

În acest sens sunt relevante prevederile art. 13 alin. (5) lit. a) și e) din CSMA: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: a) rigoare și acuratețe în redactarea și prezentarea știrilor”; e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”